Amigoe

...STE JAARGANG — No.: 186 ZATERDAG 15 AUGUSTUS 198

Vandaag

J.L. MARTINA
...externe factoren..

...EUWE OVERWINNING VOOR REAGAN IN VERSCHIET

Onderhandelingsbevoegdheid PATCO in gevaar

...ortugese boycot ...uidroute naar VS

...SSABON — De Portugese luchtverkeersleiders ...bij hun eerder genomen besluit gebleven om het ...atlantische luchtverkeer van en naar de Verenigde ...te boycotten uit Solidariteit met hun stakende ...ikaanse collega's. Wel zal de boycot geen zeven ...duren, zoals aanvankelijk was beslist, maar 48 ...De actie begint morgenavond acht uur 's avonds ...iaanse tijd, zo deelde een woordvoerder vandaag ...Dat de boycot verkort is tot twee dagen hangt ...ens de woordvoerder van de Portugese vereniging ...verkeersleiders samen met het feit dat de interna...le federatie van verkeersleidersorganisaties ...TCA) donderdag besloot tot 22 augustus geen ...te ondernemen.

...Portugese luchtverkeers- ...controleren een ...lijke transatlantische ...en handelen normaliter ...dag een vijftigtal vluchten ...en naar de Verenigde ...af. De route werd ...en week van groot ...voor het Noord- ...ch luchtverkeer toen de ...verkeersleiders hun ...staakten in verband met ...zij zeiden de onveiligheid in het Amerikaanse luchtruim. Veel van de Noordatlantische vluchten werden toen via de zuidelijke route omgeleid. Inmiddels is het werk van de Canadese lcuhtverkeersleidingscentra hervat.

Een administratieve rechter in Washington heeft intussen de Amerikaanse regering de aanbeveling gedaan PATCO, de vakbond van de stakende verkeersleiders, niet langer meer te erkennen als officiele onderhandelingspartner. Volgens de rechter moet PATCO op deze wijze gestraft worden voor het feit dat de bond heeft "opgeroepen en deelgenomen aan een onwettige staking". Het is nu aan het federale arbeidsbureau in Washington om te beslissen of het de aanbeveling van rechter John Fenton opvolgt. Minister van Verkeer Drew Lewis noemde de uitspraak van de rechter een "verantwoordelijk besluit". Op de vraag of dit het einde is van PATCO als officiele vakbond, antwoordde hij dat de regering zich op het standpunt stelt dat de staking technisch gesproken over is en dat er gewerkt moet worden aan het opbouwen van een nieuw luchtverkeersleidingssysteem.

De voorzitter van PATCO, Robert Poli, verklaarde echter dat zijn bond nog steeds in leven is en het goed maakt. Het moreel van de leden is volgens hem nog altijd goed. Poli kondigde aan dat hij een eventueel verbod van zijn bond tot aan het hooggerechtshof zal aanvechten. Als de aanbeveling van rechter Fenton ook werkelijk leidt tot een verbod, dan zal dat een grote overwinning betekenen voor president Reagan. Het zou een logisch vervolg betekenen op de harde aanpak die Reagan en de rechtbanken volgen in deze zaak en die al onder meer heeft geleid tot het ontslag van de stakende luchtverkeersleiders.

Het federale arbeidsbureau dat nu het laatste woord heeft over de aanbeveling PATCO de status van vakbond te ontnemen, is een onafhankelijke instelling die toeziet op een juiste naleving van de arbeidswetten bij overheidsdiensten. Rechter Fenton vertegenwoordigt het federale arbeidsbureau. Hij heeft zijn aanbeveling gedaan aan de driekoppige bestuursraad, die de uiteindelijke beslissing moet vellen.

...den in India ...wateroverlast

...W DELHI — Volgens niet ...cijfers hebben 2.000 ...de dood gevonden bij ...omingen in Rajasthan in ...ordoosten van India. ...de deelstaat Bihar heeft ...pen met overstromingen ...gevolge van de natte ...on. Een woordvoerder ...de regering van deze ...aat schatte het aantal ...dat nadelige gevolgen ...de wateroverlast heeft ...vonden op meer dan vijf ...Vooral de situatie in ...strict Purnea is zeer ..., aldus de woordvoerder.

...York Daily News ...pt met avondeditie

...W YORK — Het in New ...verschijnende dagblad ...News zal 320 van zijn 4.000 ...nemers ontslaan en de ...editie (Tonight geheten) ...twee weken afschaffen. ...heeft de directie van de ...meegedeeld.

...salarissen van de directie ...met 10 procent worden ...gd en tantiemes zullen ...afgeschaft. The News ...met het publiceren van ...op 15 augustus 1980. ...blad bracht uitgebreid ..., artikelen over speciale ...werpen en roddel.

...night begon vorig jaar met ...verkoop van 325.000 ...plaren, maar dat aantal ...onlangs gezakt naar ...0, een fractie ten opzichte ...de ochtendeditie, die een ...van 1,3 miljoen heeft.

...uitgever van The News, ...rt M. Hunt, zei: ,,We ...allemaal het levendigste ...teressantste blad maken, ...dat is niet gelukt. De ...t is er niet".

...diverse grote Amerikaanse ...zijn avondbladen in ...ijkheden gekomen in ver... met de economische ...andigheden. De vorige ...nog moest de uitgave van ...Washington Star gestaakt ...en.

Marineschip van Iran spoorloos verdwenen

MADRID — Het Iraanse patrouillevaartuig Tabarzin, dat donderdag in Spaanse wateren door een Iraanse oppositiegroepering werd gekaapt, lijkt van de aardbodem te zijn verdwenen. De Spaanse luchtmacht meldde donderdag wel dat zij het 49 meter lange schip in de haven van Tanger had gesignaleerd, maar de Marokkaanse autoriteiten en ook Spaanse functionarissen in Tanger spraken tegen dat het marinevaartuig in Tanger lag. De gouverneur van Tanger, Driss El Fellah, verklaarde in een vraaggesprek met het Spaanse dagblad El Pais dat de patrouilleboot geen enkele Marokkaanse haven is binnengelopen. Het blad voegde daar in een commentaar aan toe dat dit een poging van Marokko zou kunnen zijn de kapers die behoren tot de Azadegan (Iraanse bevrijdingsbeweging) te dekken. Marokko onderhoudt geen betrekkingen met het Islamitische bewind in Iran.

Naar El Pais vandaag meldde, heeft de stafchef van het Iraanse leger, Vali Fallahi, Spanje inmiddels verantwoordelijk gesteld voor de gebeurtenissen. Hij wil dat Madrid ervoor zorgt dat de Tabarzin weer terugkomt.

Een woordvoerder van de Azadegan zei vandaag in Parijs dat het gekaapte vaartuig nu in internationale wateren op de Middellandse Zee is. De Azadegan had gisteren gezegd dat het schip bij Casablanca voor anker lag. Volgens de woordvoerder is het nu daarvandaan vertrokken en worden voorbereidingen getroffen voor "een nieuwe militaire actie". Er is een commando-eenheid van veertig man aan boord, zo zei hij. De overmeesterde bemanning maakt het volgens hem goed. Azadegan heeft de steun van verschillende Iraanse verzetsgroepen, zo zei de woordvoerder. Hij voegde er aan toe dat ze gevoelens van sympathie hebben voor de afgezette sjah van Iran.

De kaping van het patrouillevaartuig moet de regering in Teheran opnieuw reden tot bezorgdheid geven over de loyaliteit van de strijdkrachten, gezien het feit dat opvarenden kennelijk in het complot betrokken waren. Eerder deze week maakte een vliegtuig van de Iraanse marine een ongeautoriseerde landing in het sultanaat Oman, en op 24 juli vloog een Iraanse piloot met een Boeing van het leger naar Cairo, om in Egypte politiek asiel te vragen.

Doden bij volksfeest in Hamburg

HAMBURG — Een ernstig ongeluk op het Hamburgse volksfeest ,,Sommerdom" heeft in de nacht van vrijdag op zaterdag aan zes mensen het leven gekost. De slachtoffers vielen toen enkele gondels van de ,,Skylab-carrousel" op een kraan botsten, die voor reparatiewerkzaamheden bij een andere kermisattractie stond.

WILLEMSTAD — Ter bevordering van het onderling kontakt tussen vooral de jeugd van de wijk De Savaan waarbij met name gedacht wordt aan een verantwoorde vrijetijdsbesteding heeft de Fundashon de Savaan, Fundesa, na een enquete in de wijk, het initiatief opgevat om een gebouw in de wijk neer te zetten dat speciaal voor dat doel kan worden gebruikt. Met de hulp van onder meer Sede Antiyas, Maduro & Curiel's Bank, Fundashon Kas Popular, en Willemstad Jaycees kon gisteren de eerste steenlegging plaatsvinden. Die eer viel te beurt aan de voorzitter van Fundesa Maritza Welvaart en Lio Capriles van de M&C-bank.

Leger Sr. Lanka in staat paraatheid

COLOMBO — De regering van Sri Lanka heeft strijdkrachten in staat van paraatheid gebracht in verband met de ernstige onlusten tussen de Boeddhistische Singhalezen en de Hindoeistische minderheid, de Tamili. In verscheidene steden is een nachtelijk uitgaansverbod van kracht.

Een woordvoerder van de regering deelde vandaag mee dat gisteren twee mensen ernstig gewond zijn geraakt bij de onlusten. Winkels en auto's werden in brand gestoken, aldus de woordvoerder.

De moeilijkheden doen zich vooral voor in het district Ratnapura, ongeveer 90 kilometer van Colombo. Maar ook in andere gebieden komt het sporadisch tot incidenten.

Een woordvoerder van de regerende Verenigde Nationale Partij weet de onlusten aan de ,,terreurcampagne" van extremisten van het Tamil-verenigd bevrijdingsfront (TULF), dat een eigen staat wil voor de 1,4 miljoen Tamili. Het front heeft ontkend banden te hebben met de zogenaamde ,,bevrijdings-tijgers".

Rusland meldt aan VS oefeningen bij Polen

Pools-Oostduitse manoeuvres ten einde

WASHINGTON/BRUSSEL — De Sovjet-Unie heeft de Verenigde Staten gisteren officieel meegedeeld, dat ze van 4 tot 12 september oefeningen van land- en zeemacht houdt in gebieden die aan Polen grenzen, zo heeft woordvoerder Dean Fisher van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Washington meegedeeld.

Hij voegde eraan toe, dat de Amerikaanse regering de voorgenomen manoeuvres niet beschouwt als onrustbarend. In de "tweede mand van de akkoorden van Helsinki spraken de staten die aan het CVSE-overleg meedoen af, dat de twee militaire blokken elkaar tevoren zouden inlichten over oefeningen waarbij meer dan 25.000 man betrokken zijn. Hoeveel manschappen precies meedoen aan de oefeningen in Wit-Rusland, de Baltische staten en op de Oostzee, is niet bekend.

De NAVO is van plan de oefeningen -- de grootste die de Sovjet-Unie ooit op en rond de Oostzee hield -- "van nabij en voortdurend" te volgen. Een woordvoerder in Brussel zei, dat de omvang van de manoeuvres niet bijzonder is, maar dat de context waarin ze plaatshebben, speciale aandacht rechtvaardigt. Hij ging niet nader op die context in, maar men neemt aan, dat het te maken heeft met de toestand in Polen. Vorige week hield de Sovjet-marine voor-oefeningen ten noorden van de havenstad Baltysk, in de republiek Rusland op nog geen 50 km van Polen. Het is onbekend, of de Sovjet-Unie van plan is, waarnemers uit het westen bij de oefeningen toe te laten. De akkoorden van Helsinki stipuleren, dat beide militaire blokken, ter ontwikkeling van onderling vertrouwen, waarnemers van de andere alliantie uitnodigen.

Gezamenlijke oefeningen van de strijdkrachten van Polen en de DDR zijn gisteren afgerond, zo heeft het Oostduitse persbureau ADN meegedeeld. De manoeuvres, tegelijk in het noordwesten van Polen en in het zuiden van de DDR, hebben vijf dagen geduurd. Aan de oefeningen deden helikopters, tanks en eenheden van de artillerie mee, terwijl de militairen zowel aanvals- als verdedigingsmanoeuvres uitvoerden. De Poolse generaal Jozef Luzycki zei dat het "in de huidige ingewikkelde toestand" waarin zijn land verkeert, van extra belang is "betrouwbare vrienden te hebben in de socialistische landen".

Principieel

DE DELEGATIES VAN de zes eilanden, de centrale regering en de Nederlandse overheid zijn het na lang bekvechten enige maanden geleden eens geworden over locatie en data voor de tweede en beslissende sessie van de Ronde Tafel Conferentie: van 7 tot en met 12 september op St Maarten. De bepaling van plaats en tijdstip heeft nogal wat voeten in de aarde gehad, maar op zijn minst op dit punt is het de RTC-partners uiteindelijk gelukt om consensus te vormen.

Uitgesproken Nederland, dat zich toch al een beetje als een "vader-figuur" opstelt tussen de voortdurend bekvechtende eilandsdelegaties op de RTC, gooit nu, een maand vóór aanvang van de tweede RTC-ronde, de stok in het hoenderhok. In een telexboodschap aan premier Martina, die op zijn beurt copien ervan doorstuurde naar de eilanden, biedt hij namens de Nederlandse regering zijn excuses aan voor de "technische problemen" die kunnen voortvloeien uit zijn voorstel voor verhuizing van de RTC van St Maarten naar Den Haag. Hij stapt daarmee veel te licht over de politieke aspecten verbonden aan een dergelijk verstrekkende suggestie heen. De consequentie van deze Nederlandse beslissing tot verhuizing is dat de chaos in de Antilliaanse politieke geledderen weer compleet is; tot voordeel van Nederland. Minister Van der Stee heeft daarmee zelf weer de spiegel-gevechten op gang gebracht die hij zegt zo te verafschuwen. Waar de Haagse formatiekoorts al niet toe kan leiden en wat dat kan bloot leggen.......

Nederland is kennelijk niet mans genoeg om een voorstel te doen voor uitstel van de RTC met één tot anderhalve maand om de formatie achter de rug te hebben. Moeilijkheden die daaromtrent kunnen rijzen, vooral met Aruba, worden uit de weg gegaan om de gevolgen van eigen handelen geheel en al te kunnen afschuiven op de eilanden die nu weer met elkaar in de clinch liggen. Den Haag kan zich in de handen wrijven!

Als motieven voor verhuizing van de RTC worden genoemd recente ontwikkelingen bij de kabinetsformatie die niet te voorzien zouden zijn geweest. De Nederlandse politici kunnen zich daardoor niet vrijmaken voor een verblijf van anderhalve week op St Maarten als in Den Haag de formatie op zijn eind lijkt te lopen. Maar de vraag is of ze wel de nodige aandacht kunnen besteden aan de voor de Antillen zo vitale RTC-onderwerpen wanneer zij dicht bij de formatiehaard zitten. De kans is juist groter dat de Nederlandse regeringsformatie de RTC danhelemaal zal overschaduwen.

Maar meer nog dan om boven vermelde argumenten moeten de Nederlandse verhuizingsplannen voor de RTC-zitting worden afgekeurd op principiele gronden. De kwesties die op de RTC aan de orde komen, zijn puur Antilliaanse aangelegenheden. Het past in de geest van de tijd en in het streven naar grotere zeggenschap over eigen zaken en naar zo groot mogelijke betrokkenheid daarbij van de Antilliaanse gemeenschap om dan dit soort gewichtige bijeenkomsten dan ook op Antilliaans grondgebied te laten plaats vinden. Het druist tegen al deze ontwikkelingen in om zich te laten leiden door de Nederlandse formatie-koorts om over deze belangrijke materie in het verre Den Haag van gedachten te wisselen en eventueel tot besluiten te komen. De afstand tussen de politiek en de bevolkingen van de eilanden wordt door dit soort ondoordachte bokkesprongen nog groter.

Explosieven ontdekt in Londonderry

BELFAST — Engelse veiligheidstroepen hebben gisteravond in een woning in een Republikeinse wijk in Londonderry 360 kilo explosieven gevonden, die waren verborgen in biervaten. Dit heeft de Noordierse politie vandaag meegedeeld.

Na de vondst werden 200 mensen uit veiligheidsoverwegingen geevacueerd. Zij konden vanochtend weer naar huis terug, nadat bomexperts de explosieve biervaten onschadelijk hadden gemaakt.

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curaçao N.A.
Postbus 577
Giro 440.000
Bankrek. nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen):
672000
Directie: Mayra van der Dijs.
Redactie-raad:
Goretti Salsbach,
Frans Heiligers en
Mayra van der Dijs.
Overige leden Redaktie:
Oswald Chatlein, Toon van Dongen, Bernadette Baroud, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse).
Advertentie-afdeling (acquisitie): Viola Bernardus, Ingrid de Maayer, Ivar de Crasto.
ADVERTENTIE-AFDELING:
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag
7.30 - 16.30 uur en
Zaterdag 7.30 - 10.00 uur.
Alle advertenties voor de volgende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 3 uur binnen zijn.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30 - 16.30 uur worden opgegegeven, behalve op zaterdag.. Alléén zoekertjes die op maandag en donderdag vóór 12 uur binnen zijn kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE (ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot, Marieta Dijkhoff.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, J. A. Abrahamblvd z/n, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor: tel.: 2283 - 3040; huis: tel.: 3072.

SABA:
Correspondent: Vernol Hassell, tel.: 2258.

ST. EUSTATIUS:
Correspondente: Anna Hofstee, tel.: 2222; fotografe: Olga Schats, tel.: 2222.

DEN HAAG:
Correspondent: Jan Schinkelshoek, Wingerd 540, Waddinxveen. tel.: 01828-7432.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (ook abonnementen):
Curaçao: ... nab
Districo n.v. ...
tel.: 36300, 37788, 37789.
Aruba, Nassaustraat 110, tel.: 24333
Bonaire: Entrejol 153-A, tel.: 4222

Losse nummers 50 cent.
Abonnementen op Antillen twaalf gulden per maand.
(Bovenwinden elf gulden per maand).
Buiten Antillen (Nederland): NAfl. 59,40 per maand (luchtpost) of NAfl. 22,00 per maand (zeepost), jaarlijks vooruit te betalen.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST eilandsgeneeskundigen van 14 augustus 1981 van 08.00 uur t/m 17 augustus 1981 om 06.00 uur:
Stads en 2de distrikt Oost: dokter R.Pattinaja, spreekkamer Salinja Abao z/n, tel.: 54751; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen, tel.: 54751.

15 augustus 1981 van 18.00 uur t/m 17 augustus 1981 om 06.00 uur:
Stads en 2de distrikt West: dokter A.Roose, spreekkamer Cas Chikitu, tel.: 23550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 84952, pageboy 027-457.
Derde distrikt Banda Abao: dokter H.Stigter, spreekkamer Barber, tel.: 641658, spreekuren: 10.00-12.00/16.00-18.00 uur; spoedgevallen, tel.: 641658.

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): kantoor Santa Maria, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten, zuster Van der Loo neemt waar van 06.00-07.00 uur op tel.: 53746; de wacht heeft zuster Josefa, tel.: 25450; ook te bereiken op pageboy 027-585.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.30-12.30/13.30-17.00 uur; kantoor Santa Maria 17, tel.: 80222.

KLEUTERBUREAU: maandag van 14.00-16.00 uur volgens afspraak.

TANDHEELKUNDIGE KLINIEK: woensdagmiddag van 14.00-16.00 uur gelegenheid voor behandeling.

★★★

VERLOF BEGRAFENIS
15 aug.: P.A.J.Scherptong, Paradijs 8.
16 aug.: A.M.Rafaela, Seroe Fortunaweg 330.

BOTICA BANDABAO. geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

BOTICA'S (weekeindedienst)
15 aug.: Otrabanda: Curaçao, tel.: 23575; Punda: Brievengat, tel.: 79098/79567.
16 aug.: Otrabanda: Coromoto, tel.: 23241; Punda: Antillian, tel.: 76200.

★★★

POMPSTATIONS
(openingstijden van 08.00-15.30 uur):
Craz-de Ruyterkade, Isa-Salinja; Van der Dijs-Rio Canario; Canword-Gasparito; Coop. Transport-Colon; De Jongh-Mundo Nobo; Galmeyer-Cerito; De Lanoi-Santa Rosa; Jansen-Sta Maria; Mauricio-Santa Helena.

DIVERSEN
MOVEMENTU GNOSTIKO ANTIYANO: 20.00 uur lezing-Centro Barrio Groot Kwartier.

LANDHUIS ASCENCION: 10.00-12.00 uur open house.

★★★

ZONDAG
DIVERSEN
HOLIDAY INN: 20.00 uur cursus om van roken af te komen-Fiesta room.

FUNDASHON ADELANTE SOCIAL SKARLO: 17.00 uur show kultural-Scharlooweg 3.

★★★

MAANDAG
DIVERSEN
MOBIELE BANK: 09.00-09.45 uur te Mundo Nobo t/o Coromoto-kerk/Coromoto College/Mgr Niewindt College/Charo; 10.15-10.45 uur te St Willibrordus t/o gouvern. kantoor; 11.00-11.45 uur te Weg nr. Sta. Cruz t/o Toko Manuel Serrao; 11.45-12.30 uur te Sta. Martha/Rio Magdalena; 14.00-15.45 te Soto t/o BC; Wo... Liquor Store, Sta Maria.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Centrale Bibliotheek, Johan v. Walbeeckplein 13, Afd. Volwassenen): dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00 uur maandag, woensdag en vrijdag van 14.00-20.00 uur; dinsdag donderdag van 14.00-18.00 zat. van 09.00-12.00 uur.
De studiezaal is op maandag, donderdag ook open van 1... 12.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Conscientiesteeg, Plaza B... maandag en donderdag 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag van 1... 12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: ... leen op maandag en vrijdag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandag t/m vrijdag open van 09.00-12.00 uur; dinsdag van 14.00-19.00 uur.

BUR. VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Scharlooweg 77 tel.: 612358/612473): openingstijden 07.00-12.00/13.30 uur.

DOCUMENTATIECENTRUM VOLKSKUNST ZIKINZA: geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-... uur, Roodeweg 7A.

WEGA-TECA: open van ... 17.00 uur op woensdag; v... van 19.00-21.00 uur.

DE TEMPEL: dagelijk... geopend van 09.00-23.00 uur; zondag van 10.00-23.00 uur (momenteel tent. pentekeningen van de Eindhovense kunstenaar Johan Baselmans).

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m vrijdag van 08.00-16.30 uur.

SYNAGOGE: museum ... van maandag t/m vrijdag ... 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE bibliotheek, Fokkerweg 7): ... zaterdagmiddag van 14... 18.00 uur gelegenheid tot ... van Franse boeken.

TENTOONSTELLING CURAÇAOS MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand), (momenteel exposities schilderijen en plastieken van Yubi Kirindongo t/m 23 augustus).

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zondag 10.00 uur hoogmis (ned); BARBER (H. Joseph) zat.: 19.00 uur, zon.: 05.30 en 09.00 uur; BRIEVENGAT zat.: 18.30 uur (Ned), zon.: 10.00 ...; BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur; CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur; GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 (ned) en 18.00 uur; JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 18.00 uur; hulpkerk BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur; JANWE (H. Hart van Jezus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (ned); KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 18.30 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur; MONTAGNE (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur; SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur; OTROBANDA (Santa Ana): zon.: 08.00 en 19.00 uur; PIETERMAAL (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 (hoogmis) en 19.00 uur; SANTA MARIA: zat.: 19.00 uur (ned); zon.: 07.00, 09.00 en 19.00 uur; SANTA FAMIA: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (engels) en 19.00 uur; SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur; SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur, zon.: 17.00 uur; TERRA CORRA: 18.30 uur; SOTO: zat.: 19.00 uur, zon.: 09.00 uur; STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur; SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 en 19.00 uur; zon.: 09.00, 18.00 (Portugees) en 19.00 uur; WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur; hulpkerk LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur; WISHI (H. Theresia): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur; ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

★★★

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VER. PROT. GEMEENTEN
FORTKERK: 09.00 uur ds Jukema en br. Wong Loy Sing; 19.00 uur ds Jukema.
EMMAKERK: 09.30 uur br. V/d Laar.
EBENEZER CHURCH: 10.15 uur br. Prade.
TAMARIJN: 09.30 uur ds Van Buiren

★★★

GEREFORMEERDE KERK (Mundo Nobo): 09.30 uur ds G.H.Renting (H.A.).

★★★

GEREFORMEERDE KERK (vrijg.), Arowakenweg 28: 09.00 uur ds Schreuder; 17.00 uur ds Zomer uit Rijnsburg (Ned.).
In de morgendienst is er zondagsschool in het Papiamentu en 's middags is er crèche.

★★★

BIOSCOPEN
CINELANDIA
19.15 en 21.15 uur *Call him Savage* (actiefilm, Engels, boven 18 jaar, fl. 2,50 en fl. 3,50); 24.00 uur *Naked came the stranger* (sexfilm, Engels, boven 18 jaar, fl. 2,50 en fl. 3,50).

(zondag)
19.00 uur *Thunderkick* (Chinese film, Engels, alle leeft., fl. 1,50 en fl. 2,50); 21.00 uur *Call him Savage*.

THEATER DE TEMPEL
(zaterdag en zondag)

THEATER DE TEMPEL
19.00 en 21.00 uur *Meteoro* (actiefilm, Engels, boven 18 jaar, fl.5,-).

GOLDEN DRIVE-IN
21.00 uur *King of the Gypsies* (sexfilm, Engels, boven 18 jaar, fl.5,-); 24.00 uur *The last hunter* (actiefilm, Engels, boven 18 jaar.)

★★★

TELECURACAO
ZATERDAG: 16.00 telefiesta; 17.00 kultuur & opvoeding; 18.00 incredible hulk; 19.00 telenovela: Amor prohibido; 19.45 CFW-informando; 20.00 notisiero tele-8/VIS-nieuws; 20.30 rikesa universal; 21.30 estreno (A walk in the spring rain); 23.00 sluiting.

ZONDAG: 14.30 baseball (live); 18.00 60 minutes; 19.00 human body; 19.30 diff'rent strokes; 20.00 notisiero tele-8/VIS-nieuws; 20.15 muhe informá; 20.30 three's company; 21.00 Dallas; 22.00 wrestling; 23.00 sluiting.

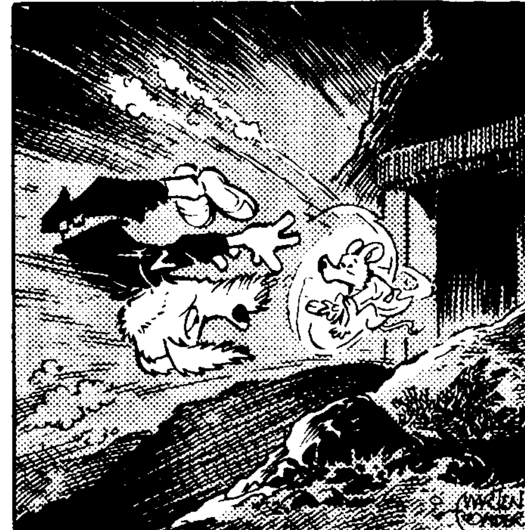
Vakatures vervuld in schoolbestuur

KRALENDIJK — Sedert het afgelopen jaar waren er enkele vakatures ontstaan in het r.k. Schoolbestuur dat verantwoordelijk is voor de bijzondere basisscholen op het eiland. Deze vakatures zijn nu aangevuld en het bestuur bestaat uit een dagelijks bestuur van geheel religieuzen, namelijk voorzitter frater Aurelio Verbunt uit Curacao, secretaris frater Adelbrecht en penningmeester zuster Meletina. De overige leden van het schoolbestuur zijn mevrouw E. Pourier-Martijn, mevrouw A. Beukenboom-Reina (nieuw), mevrouw Flores-Booi (nieuw) en de heren L. Thodé, Voss en Boy Pourier.

Ku gratitud na Todopoderoso m'a bin hasi hopi den boso.
IAN ANTHONY STEBA
orguyo di mi tata Kenneth y mi mama Angelica.
Kenneth y Angelica
9-8-'81.

Heer Bommel maakt volledi...

0930 — De commissaris had gelijk wat de wind betreft. Want de storm wakkerde aan tot een orkaan, die dreigend om de bergpieken huilde en van alle kanten tegelijk scheen te komen.
„Zo kan ik de zaak niet in het oog houden!" riep Snuf boven het geweld der elementen uit. „Overal zijn verdachte bewegingen."
„Het wordt een wervelwind", schreeuwde de assistent Pieps, die hulpuloos aan zijn rotspunt fladderde. „Hou me vast."
Het was echter te laat. Een geweldige windstoot rukte de brigadier en de jonge geleerde los van hun houvast en blies hen met zo'n kracht over de berghelling, dat horen en zien hun verging.
Ze hadden dan ook niet in de gaten, dat ze recht naar de B... woeien, waar de geleerden het vreemde geronk hadden waargeno... Alexander Pieps voelde slechts, dat hij op een pluizige massa te... kwam en sloot bevreesd de ogen.
De politiebeambte belandde echter op de harde stenen, zod... klaar wakker werd. Met grote tegenwoordigheid van geest trok... dan ook zijn zaklantaarn, en toen hij die aanknipte, had hij... helder zicht op de omgeving.
„De commissaris had gelijk", sprak hij. „Je bent er bij, Bo...

L. Capriles over Fundesa-project:

Structurele problemen niet meer verdoezelen

WILLEMSTAD — De Maduro & Curiels Bank nv ziet de investering in het nieuwe recreatiecentrum van De Savaan niet als liefdadig, goedheid of als een public relations-project. Directeur Lionel Capriles verklaarde gisterenmiddag bij de eerste steenlegging dat de bank het project beschouwt als een goede investering omdat de jeugd en de bevolking van Curaçao worden gediend wat er weer toe leidt dat het eiland leefbaarder wordt en een beter investeringsklimaat kan ontstaan.

De investering in het recreatiecentrum van De Savaan wordt door de bank even belangrijk genoemd als de investering in het nieuwe bankgebouw te Scharloo. "Al te vaak wordt er gepleit voor een verbetering van het investeringsklimaat op Curaçao via de invoering van mooie wetten als belastingvrijdom, werkgelegenheidspremies, bescherming van onze industrieën enz.", verklaarde de heer Capriles in zijn toespraak. Dat is noodzakelijk geworden, liet hij weten, omdat ons investeringsklimaat slecht is wat nog wordt verergerd door het groot aantal jeugdige werklozen met alle negatieve gevolgen vandien zoals criminaliteit, gebrek aan belangstelling, aan moraal, aan respect en aan betrokkenheid. Daarom moeten wij dan ook volgens de bankdirecteur met foefjes en kunstmatige middelen proberen de investeerder te paaien om toch naar Curaçao te komen. Het blijft echter moeilijk investeerders aan te trekken omdat zij niet graag naar een land gaan waar er zoveel structurele problemen voorkomen, zei hij. Daarom ook gaat de bank ervan uit dat ter verbetering van het investeringsklimaat pogingen moeten worden ondernomen om de negatieve aspecten in de gemeenschap bij te trekken zodat er sprake is van een gezonde samenleving, waar de jeugd discipline kan leren en nuttiger kan worden, zich meer betrokken gaat voelen en meer respect gaat tonen voor zichzelf waardoor het aantal leeglopers, schaamtelozen of criminelen geminimaliseerd kan worden. "Wij geloven dat ons investeringsklimaat verbeterd moet worden door de problemen bij de wortels aan te pakken in plaats van die te verdoezelen met fictieve middelen", aldus de heer Capriles die meende dat projecten als die van Fundesa behalve door de overheid ook door de privé-sector moeten worden geholpen.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

BONAIRE MUSEUM: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-12.00 uur; zaterdag 09.00-13.00 uur.

Radio-museum RNWO ... spraak tel.: 8472.

POSTSLUITING (maandag t/m vrijdag) aangetekende stukken: 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK dagelijks van 0... 12.00/15.00-18.00 uur; woensdag van 08.00-21.00 uur; zaterdag gesloten.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: woensdagavond Hotel Bonaire om 19.30 uur.
Lions: 2e vrijdag van de maand Hotel Bonaire.
Round table: elke tweede maandag Hotel Bonaire om 20.00 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 uur en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon dagelijks ook zondag 19.30 uur.

Aquarium-restaurant naast hotel

KRALENDIJK — Kortgeleden zijn door de aannemersfirma Albo Bonbocemie de bouwwerkzaamheden gestart van een aquarium-restaurant, dat voor het eiland een unicum betekent. De initiatiefnemer is de Bonairaan Shonma Reina, die ten noorden van hotel Bonaire aan de zeekant een terrein in erfpacht heeft gekregen om daar zijn restaurant te bouwen. Het ligt in de bedoeling van Reina om in het restaurant een drietal aquaria te plaatsen met een inhoud van ruim 1500 liter water. In het aquarium zullen een aantal vissen uitgezet worden die niet alleen een decoratief doel hebben, maar waar de gasten ook hun maal kunnen samenstellen. Naar de Amigoe vernomen heeft, zal het restaurant onder de naam Den Laman in de loop van november de deuren openen.

Vergadering eilandsraad

KRALENDIJK — Voor maandag 17 augustus is er door gezaghebber A.R.W. Sint Jago weer een openbare vergadering van de eilandsraad opgeroepen. Deze vergadering is de geschorste vergadering van 6 augustus die aangevraagd was door de leden van de oppositiepartij DPB de heren F.D. Crestiaan, J.B. Winklaar en S.G. Soliano, en tevens de verdaagde vergadering van 13 augustus conform het reglement van orde art 7 van de E.R., ook aangevraagd door de drie bovengenoemde eilandsraadsleden van de D.P.B. In de vergadering van maandag zal om vier uur gehouden zal worden, staan drie punten op het programma: ingekomen stukken, beleid van het Bestuurscollege inzake toerisme in het algemeen en de problematiek in Hotel Bonaire in het bijzonder en tenslotte het arbeidsconflict op Bonaire.

Deken van Orde van Advocaten:

Uitgezonden rechters moeten minimaal voor vijf jaar tekenen

WILLEMSTAD — Mr Lou Halley, deken van de Orde van Advocaten, vindt dat rechters uit Nederland voor minimaal vijf jaar moeten overkomen. Drie jaar vindt hij een te korte periode om werkelijk zinvol te zijn voor de rechtspraak op de Antillen.
Bij de installatie van twee nieuwe rechters uit Nederland, mrs Van Dijk en Briet, verklaarde de deken gistermiddag, dat net als bij de leerkrachten de uitgezonden krachten het eerste jaar nodig hebben om wat te acclimatiseren. In het tweede jaar draait men op volle toeren, maar in het derde jaar worden alweer voorbereidingen getroffen voor de repatriëring.
"Ik meen dat de termijn van drie jaar zeer arbitrair is gekozen", zei mr Halley. "Ik zou ook willen pleiten voor een uitzending van langere duur, zoals dat trouwens in het verleden gewoonlijk het geval is geweest. Ik geloof dat het juist zou zijn dat een dergelijke uitzending van rechters zou plaats vinden voor een periode van tenminste vijf jaar".
Om zijn woorden meer kracht bij te zetten, vergeleek hij het met een denkbeeldige overplaatsing van een Nederlandse rechter naar Frankrijk, waar ook hetzelfde rechtssysteem wordt gehanteerd. Maar evenals op de Antillen zal er ruime tijd nodig zijn voor een aanpassing aan de andere normen. "Met andere woorden, de rechter dient de kans te krijgen om zich in een ruime periode het Antilliaanse eigen te maken".
Zelf ziet hij geen enkele rationele redenering om tegen een vijf-jarige periode te zijn. Hij veegt de argumenten als promotie-mogelijkheden, opleiding en scholing van kinderen ... gemakkelijk van tafel, ... zien dat soort zaken ... hem ook anders geregeld ku... worden zonder dat dat p... men hoeft te geven.

Toelatingsexamen voor universiteit

KRALENDIJK — Vrijdag en zaterdag worden in het Bestuurskantoor de toelatingsexamens gehouden volgens art 32 van de landsverordening Universiteit van de Nederlandse Antillen. Het betrof hier een herexamen voor personen die niet aan de wettelijke eisen voor toelating voldoen en nu een examen afleggen om na te gaan of de algemene ontwikkeling op het niveau is van het eindexamen van het voortgezet onderwijs.
Op Bonaire legden vrijdag 2 personen het examen af in geschiedenis en Engels. Zaterdag zou de kennis van Spaans of Duits en Nederlands onderzocht worden.

Personalia

IR MARIO EVERTSZ voert namens de Antilliaanse Beheersmaatschappij voor Utiliteitsbedrijven NV (ABVU, dochteronderneming van OGEM) de directie over Kodela (KPDAE nv). ABVU voert volgens een contract de directievoering over het electriciteitsbedrijf. In 1980 is gedeputeerde Frank Rozendal president-commissaris geworden van Kodela, een functie die eerder werd bekleed door drs Monte Horsford. Verder bestaat de Raad van Commissarissen van Kodela uit de heer Dyonisio Calvo, de heer Clark Gomes Casseres, mevrouw Stella Oosterhof-Priest en de heer Luis Santine. Mevrouw Oosterhof werd in dat jaar herkozen. De heer Santine is aan de beurt om af te treden.

Postbustarief verhoogd

KRALENDIJK — Het ... voor de postbushouders ... uit, dat de tarieven vrij... jaar verhoogd word... Ofschoon het de gewoont... een postbus op jaarbasis... huren en te betalen, hebben ... postbushouder net als ... jaar, midden in het jaar ... verzoek gekregen, een ... van vier gulden en vijftig ... te betalen, wil men ook ... resterende maanden ... over een postbus be... Zoals bekend, is het ... schikbare postbusse... Bonaire zeer gering ... aanvraag zeer groot is.

Selectieprocedure op scholen Bonaire

KRALENDIJK — ... samenwerking met de ... schoolbesturen wordt ... momenteel nagedacht over ... reeds jaren gevolgde procedure ... waarop de kinderen na ... basisschool worden toegelaten ... tot de school voor voortgezet ... onderwijs.
Zoals bekend wordt ... toelating geeist, dat ... leerlingen drie gecoordineerde ... proefwerken maken, ... psychologische test afleggen ... tenslotte een advies meekrijgen ... van het schoolhoofd. Bij ... overdenken om tot een ... selectievorm te komen ... ook de leerkrachten betrokken ... worden.
In overleg met de inspectie ... van het basisonderwijs ... F.J.M. Frans zal er over ... onderwerp gediscussieerd ... worden. Naar de Amigoe ... nomen heeft, zullen tijdens ... besprekingen een ... kernpunten worden aangedragen ... die betrekking hebben op ... vakken aardrijkskunde, ... schiedenis en natuurkunde ... waarin de leerlingen in ... zesde klas geen algemene ... werken afleggen. Het ... hiervan schijnt te zijn, ... deze vakken in de zesde klas ... en de basisscholen erg ... aandacht wordt besteed.
Een tweede punt zijn ... moeilijkheden die elk jaar ... het eind van het schooljaar ... hoogste klassen van de ... scholen ontstaan na de ... gecoordineerde proefwerken ... praktijk wijst uit, dat ... kinderen na half mei menen ... er niet veel meer op school ... daan behoeft te worden ... komen derhalve ook ... op school. Het blijkt echter ... de schoolbesturen de ... toegedaan zijn, dat het in ... belang van de leerling ... wanneer de lessen normaal ... aan het begin van de ... doorgaan. Ofschoon in het ... leden al regelmatig hierover ... sproken is, heeft dat ... geen noemenswaardige resultaat ... opgeleverd.
In de afgelopen maanden ... toelatingsprocedure trouw ... op het eiland al eerder het ... van bespreking geweest ... directie van de Scholengemeenschap Bonaire (S.G.B.) ... de hoofden van basisscholen ... omdat Bonaire geen selectie ... school kent — alle ... immers gaan naar de S.G.B. ... maar alleen een selectie ... afdeling.

ONENIGHEID BINNEN POLITIEKE GELEDEREN

Blijkens telegram aan regering

Uitstel RTC al door Nederland besloten

WILLEMSTAD — De Nederlandse regering heeft al besloten om de tweede zitting van de Ronde Tafel conferentie in september in Den Haag te houden. De opdracht aan minister-president Don Martina was om deze boodschap even door te geven aan de eilandgebieden die inmiddels copieën van dit telegram ondertekend door minister Fons van der Stee van Antilliaanse zaken hebben ontvangen. Deze mededeling werd overgeseind met medeweten van premier Dries van Agt in Den Haag.

De telex van minister Van der Stee aan de premier is aanleiding geweest voor verhitte discussies op de vergadering van het Antilliaans ...oor in de afgelopen dagen. ...dat de aanwezige partijen ...ch eerst voor handhaving van ...t Maarten als locatie hadden ...gesproken, bleken er aan het ...d toch weer veranderingen te ...jn gekomen in de standpunten ...eromtrent van de ge... ...lijke Arubaanse partijen, ... DPB van Bonaire en de ...positie-partijen Frente ...ero, NVP en PSD van ...acao. Die hebben inmiddels ... weten geen bezwaar meer ...hebben tegen doorgang van ...tweede RTC-zitting in Den ... in plaats van St Maarten. ... ziet er naar uit dat alleen ... de partijen MAN en DP ... Curacao, de delegatie van ... organiserende eiland St ...arten en mogelijk ook de ...B van Bonaire vasthouden ... St Maarten als ...derplaats voor de tweede ...C-zitting.

MIN. A.V.D. STEE ...spiegelgevechten..

tot deze constatering is gekomen. Aan de andere kant vinden zij niet dat de zitting op zich uitgesteld moet worden, dus dat de afgesproken data aangehouden moeten worden. Daarom stelt Nederland zich beschikbaar om zelf voor de organisatie van de tweede RTC-zitting in Den Haag te zorgen, waarbij alles voor haar rekening komt, inclusief de reis-en verblijfskosten van de Antilliaanse deelnemers aan de RTC.

TECHNISCH

De Antilliaanse regering moet, zo vindt het Nederlandse kabinet, de eilandgebieden maar inlichten over deze veranderingen die zijn doorgevoerd. Nederland weet dat dit tot enige moeilijkheden kan leiden op de Antillen, maar die worden afgedaan als "problemen van technische aard". Daarvoor worden daarom beleefd de verontschuldigingen aangeboden met de wens om ook aan de overige conferentiedeelnemers excuses aan te bieden voor deze wijzigingen. Er wordt er evenwel op gerekend dat voor de motieven van Nederland begrip zal bestaan en zo de ontstane situatie op te lossen. Hiermee wordt nog eens benadrukt dat in feite de beslissing al gevallen is dat dit bericht moet worden overgebracht aan de eilanden.

Premier Don Martina verklaarde eerder deze week aan de Amigoe als leider van de partij MAN dat hij vindt dat de tweede RTC-zitting op de Antillen moet plaats vinden, aangezien het zuiver Antilliaanse aangelegenheden betreft. De gemaakte afspraken moeten nagekomen worden. DP-leider Agustin Diaz schaarde zich daar die zelfde dag nog volledig achter, maar coalitie-genoot Betico Croes van MEP hield meteen al een deur open. Deze gooide hij samen met de andere Arubaanse partijen helemaal open voor Nederland.

GEVANGEN

Minister Van der Stee kreeg twee maanden geleden in de Tweede Kamer volledige steun van de Vaste Kamer-commissie voor de Antillen voor zijn stelling dat aan de data van de tweede RTC-zitting niets veranderd moest worden, omdat er nu eindelijk spijkers met koppen geslagen moeten worden op staatkundig gebied. Uit de Kamer-notulen van 25 juni valt op te maken: "Het wordt tijd dat de centrale discussie zich gaat richten op de economische en sociale omstandigheden op de Nederlandse Antillen en tevens op de bestuurlijke situatie. Dit zijn in wezen veel belangrijker zaken voor het welzijn van de Antilliaanse bevolking dan de soms op spiegelgevechten lijkende discussies die tot nu toe hebben plaats gevonden". Uit deze notulen valt ook te destilleren dat hij er vooral de Curacaose deelnemers van verdacht uit te zijn op uitstel van de RTC, maar hij verklaarde duidelijk dat niet te zullen slikken. Bij die gelegenheid verklaarde hij ook nadrukkelijk dat ongeacht de status van het (Nederlandse) kabinet (demissionair of niet) de tweede zitting in september moet doorgaan om de voorlopige consensus-punten om te zetten in definitieve consensus-punten. Hij beloofde toen eind van deze maand weer met de Kamer-commissie over deze materie te komen praten. Kennelijk zit hij nu gevangen tussen de beloften die hij bij die gelegenheid heeft gedaan aan de Kamer-commissie.

...DGEBREK

De Nederlandse regering ...t kennelijk te kampen met ...dgebrek bij de formatie...sprekingen die er worden ge...uden om een kabinet van ...DA, D'66 en PvdA tot stand ...e brengen. De Antilliaanse ...remier ontving een telex-bood...p met het verzoek mee te ...len (sic) dat recente ...twikkelingen rond de ...binets-formatie en die niet te ...rzien zijn geweest, er de ...rzaak van zijn dat ...erlandse ministers niet ...wezig kunnen zijn op de ...C-zitting van 7 tot 12 ...tember op St. Maarten. Het ... zowel minister Van der ... als premier Van Agt dat

---

...ILLEMSTAD — In het ...r viel er donderdag één ...nde. De politie handelde ... ongevallen af. De direct ...bij aangerichte materiele ...de werd geschat op zeven

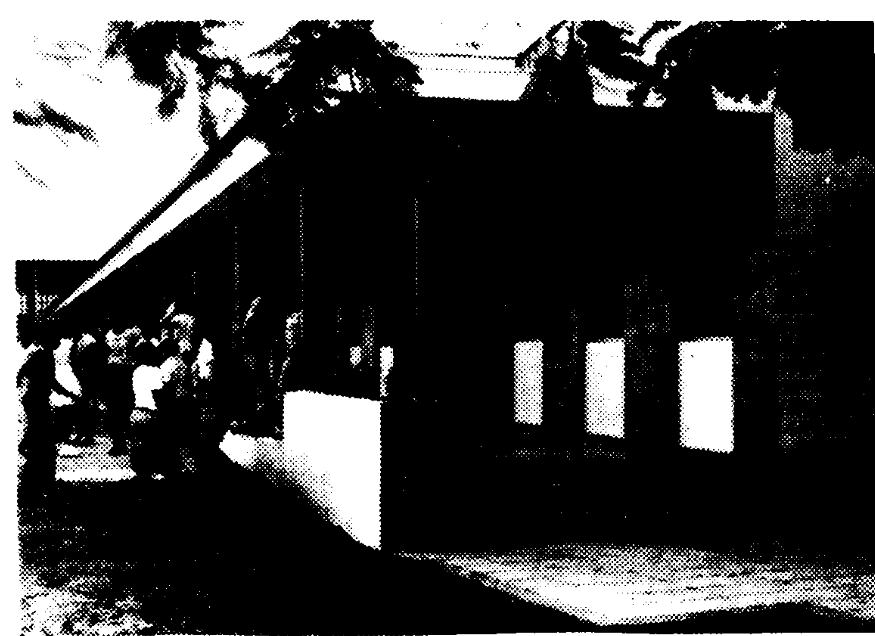

...aarschuwing van PG mr Luis Nahr:

...luimerend gevaar voor ...edisorienteerde geesten

...ILLEMSTAD — De pro...-generaal mr Luis Nahr ...gezien bepaalde negatieve ...wikkelingen in de gemeen...p gemeend te moeten wij...op het sluimerend gevaar ...gedisorienteerde geesten ...trachten wiggen te slaan ... de instanties en personen ...recht moeten spreken. Deze ...en hebben bovendien ...verwanten kunnen vinden ...steun geven aan "dit verder...k en vernietigend werk je...deze gemeenschap", zei mr ...r. Hij spaarde hierbij niet ...aalde media" die volgens ...datzelfde doel nastreven. ...nder was de toespraak van ...PG een vurig pleidooi voor ...tijdig denken en handelen ... de rechters op de Antillen ...negatieve elementen door ...al te grote tolerantie geen ...te geven voet aan de grond ...krijgen. Er bestaat namelijk ...grote bezorgdheid in de ge...enschap voor bepaalde ont...kelingen. Dat blijkt bijvoor...ld al uit de stijgende aantal...getraliede woningen. Maar ...plaats van bij onszelf te rade ...gaan, gaan we de oorzaken ...van om ons heen zoeken, ...de PG. Hij vraagt zich af of ...mate van tolerantie inmid...niet te ver is doorgevoerd. ...r illustratie somt hij op dat ...respect over en weer is ver...nd, dat aanhoudend foto's ...rden geplaatst in de kranten ... gruweldaden van de een ten ...chte van anderen. Plaatsing ...van heeft slechts een economisch belang en geen enkele educatieve waarde. "Dit doet dan ook bij mij de vraag rijzen of wij misschien bezig zijn te oogsten wat anderen voor ons gezaaid hebben of wij zelven door tolerantie de kiem ervoor te hebben gelegd", vroeg de PG zich af. "Verdraagzaamheid mag misschien wel in eenieders mond liggen en een mooie deugd zijn, maar houden we wel in de gaten wanneer we de grens hiervan overschrijden en daarmee niet alleen onze taak, doch nog veel erger, onze plicht verzaken?"

Het mag niet zo zijn dat rechters of leden van het Openbaar Ministerie wellicht door angst gedreven minder decisief besluiten nemen en vonnissen vellen. Die ontwikkeling leidt namelijk uiteindelijk tot het wegvallen van elke vorm van overheidsgezag. De rechter mag echter de rechtsorde niet uit het oog verliezen. Integenstelling tot andere instellingen in de gemeenschap mogen rechters zich niet laten leiden door mogelijke pressie vanuit de gemeenschap op hen. De onafhankelijke rechtspraak moet volgens de PG de kern van de gemeenschap blijven. Met problemen geconfronteerd, moet hij ze te lijf gaan en er niet omheen draaien. "Zijn geestelijke tucht mag niet verdrongen worden en hem beletten een principiele positie te kiezen voor de gemeenschap waarin hij recht had willen spreken", aldus de PG.

ST. EUSTATIUS — De Golden Rock school voor basisonderwijs op St. Eustatius heeft er een nieuw klaslokaal bij gekregen. Vanwege een groeiend leerlingental was men vorig jaar al genoodzaakt een kantoorruimte als klaslokaal te gebruiken. Dankzij de aktie "Bovenwindse eilanden" die een jaar geleden in Nederland gehouden werd met als doel het onderwijs op de drie Bovenwindse eilanden te verbeteren, kon het benodigde bedrag van 48000 gulden voor het lokaal betaald worden. De Golden Rock school, met 150 leerlingen en 6 leerkrachten beschikt nu óók over 6 klaslokalen.

Naar oordeel deken mr Lou Halley:

Rechters moeten stage lopen in advocatuur

WILLEMSTAD — Het verdient aanbeveling dat een aankomend rechter enige tijd ervaring opdoet in de advocatuur. Dat werd gistermiddag naar voren gebracht door de deken van de Curaçaose Orde van Advocaten, mr Lou Halley.

In Nederland functioneert een systeem waarin de Raio's (rechters in opleiding) een opleiding krijgen bij het openbaar ministerie, bij de rechterlijke macht en in de advocatuur. Dat systeem werkt naar mr Halley ter ore is gekomen, uitstekend.

Daarentegen zijn kort geleden op de Antillen twee landskinderen tot rechter-plaatsvervangend benoemd. die echter geen ervaring hebben opgedaan bij de advocatuur. Daar tegen tekende hij bezwaar aan, want het contact tussen een client en zijn advocaat is geheel anders dan het contact tussen de rechter en de partij tijdens een proces. De advocaat heeft tot taak het geval van zijn client juridisch te vertalen. Op grond van die juridische vertaling spreekt de rechter zijn vonnis uit. Dat noemt hij de onderlinge "vertaal-schakel".

Het is de balie (advocatuur) bovendien opgevallen dat rechters uit Nederland met een ervaring in de advocatuur achter de rug bepaalde emoties tijdens processen beter inschatten dan hun collega's die die ervaring misten. Zo wordt het voor president mr Jaime Saleh van het Hof een voordeel geacht dat hij ook enige tijd als advocaat op Curaçao heeft gewerkt vóór zijn benoeming tot rechter. Een stage voor Antilliaanse raio's in de advocatuur wordt dan ook voorgestaan.

Daarnaast pleitte hij voor een minder starre houding tussen de advocatuur en de rechterlijke macht en het OM. Volgens mr Halley willen partijen elkaar vaak liever maar weren uit angst van wederzijdse beinvloeding. De bevolking moet die onpartijdigheid van de magistratuur (zowel zittende, rechters, als staande, openbaar ministerie) worden bijgebracht. Maar daar doet een beetje meer toenadering tussen de diverse partijen niets aan af.

Deken Orde van Advocaten geeft La Prensa flinke veeg uit de pan

WILLEMSTAD — De deken van de Orde van Advocaten, mr Lou Halley, gaf gisteren het dagblad La Prensa een flinke veeg uit de pan. Die krant heeft het gepresteerd om officier van Justitie, mr Suyver, deze week "incompetentie of aderverkalking" te verwijten, omdat hij te laat was geweest met het vervullen van een formaliteit. Als gevolg daarvan kwam een verdachte op vrije voeten.

Volgens mr Halley komen er te veel excessen voor in de pers en zonder aan de persvrijheid te willen tornen, betreurt hij dat. Er wordt volgens hem misbruik gemaakt van die vrijheid. "De ondeskundigheid die vaak voor de pers wordt getoond met betrekking tot het gebeuren in dit gebouw (gerechtsgebouw - RED) zou tot een wijze en volwassen zelfbeperking dienen te leiden", zei de deken.

KASP betreurt weigering verzoek Cubaans optreden

WILLEMSTAD — KASP, het Komité Amistad i Solidaridat ku Pueblonan, betreurt het dat de gezaghebber negatief heeft gereageerd op een verzoek van het comité om de Cubaanse artiesten die zich aan boord van de XX Aniversario bevinden, voor het Curacaos publiek te laten optreden. Dat blijkt uit een communique van de KASP, waarin wordt gewezen op de presentatie op zeer hoog peil van de Cubaanse artiesten tijdens Carifesta in Barbados de vorige maand. Het schip dat de artiesten vervoerde moest voor reparatiewerkzaamheden naar Curacao uitwijken waarna de KASP-leden aan de Cubaanse artiesten verzocht enkele voorstellen te geven op Curacao. Van het kunnen van die artiesten hadden zowel autoriteiten als belangstellenden van de Antillen reeds kennis genomen op Barbados. De gezaghebber weigerde echter een vergunning aan de Cubanen omdat het verzoek niet volgens de voorgeschreven procedures zou zijn gegaan.

President van het hof, mr Saleh:

Echtscheidingen onder jong-gehuwden talrijk

WILLEMSTAD — Het aantal echtscheidingen onder jongeren en jong-gehuwden is groot. Dat is mr Jaime Saleh, president van het Hof van Justitie, gebleken in de tijd dat hij "verzoeningsrechter" was. Hij acht dit een "ernstige ontwikkeling", waaraan de overheid, met name het Bureau Levens- en Gezinsmoeilijkheden, de sociale instellingen en de kerk een taak hebben. Hij sprak over dit thema tijdens een plechtige hofzitting in verband met de installatie van twee nieuwe rechters in de personen van mr Van Dijk en mr Briet.

In navolging van de dekens van de Orden van Advocaten van Curaçao en Aruba heeft de president van het Hof gemeend ook eens een aspect van de problematiek van de echtscheidingen te moeten belichten. De dekens pleitten voor aanpassing van de echtscheidingswet aan de omstandigheden van dit moment. Zo hoeft in enkele Europese landen niet meer overspel aangehaald te worden om tot echtscheiding over te kunnen gaan, maar kan "duurzame ontwrichting" al voldoende zijn. Dat is op de Antillen nog niet het geval.

ALIMENTATIE

Op zich heeft mr Saleh er niets op tegen als duurzame ontwrichting wordt ingevoerd op de Antillen als algemene echtscheidingsgrond. "Maar men moet niet denken — en dat heeft de Nederlandse praktijk bewezen — dat daarmee alle problemen worden opgelost", zei mr Saleh. "De ervaring leert dat de moeilijkheden rond echtscheidingen niet zozeer verband houden met het echtscheidingsrecht op zich als wel met de vraag of de man al dan niet alimentatie voor de vrouw zal moeten betalen en zo ja, hoeveel; aan welk van partijen de kinderen moeten worden toevertrouwd; en met de boedelverdeling".

Verleden jaar heeft de Hof-president gefungeerd als de rechter die de partijen (man en vrouw - RED) in eerste instantie ontvangt, tracht een verzoening tot stand te brengen en verlof verleent om een procedure te beginnen. In die tijd hield hij een eenvoudige statistiek bij. Vanuit die tijd is hij ook te weten gekomen dat de werkelijke gronden voor echtscheiding niet altijd aangevoerd worden of als dat wel gebeurt, blijken er toch vaak diepere oorzaken voor te zijn.

LEEFTIJDSGROEP

In 1980 kreeg mr Saleh 507 echtparen voor zich, dat is tussen de tien en vijftien per week: 5 van 15-20 jaar, 104 van 20-25 jaar, 187 van 25-30 jaar, 170 van 30-35 jaar, 109 van 35-40 jaar, 67 van 40-45 jaar en 44 van 45-50 jaar. Opgesplitst naar de duur van het huwelijk leverde dat op: 167 gevallen van 1 tot 5 jaar getrouwden; 147 van 5-10 jaar, 74 van 10-15 jaar, 27 van 15-20 jaar en 26 van 20-25 jaar.

Zijn eigen conclusies hieruit zijn dat het aantal echtscheidingen op Curaçao erg hoog is, dat de meerderheid van de personen in 1980 die echtscheiding vroegen in de leeftijdsgroep van 20 tot 25 jaar was en dat meerderheid van de huwelijken die in 1980 in een procedure aan de orde waren, tien jaar of korter van duur was.

Op grond van zijn ervaring ziet hij enkele hoofdmotieven voor deze ontwikkeling. Zo blijken jonge echtparen dikwijls onvoldoende voorbereid te zijn op het huwelijk, zodat ze de gevolgen ervan ook niet of nauwelijks onderkennen.

In andere gevallen hebben ouders aangedrongen op het huwelijk, bijvoorbeeld als het meisje zwanger is geraakt. Omdat dit nog vaak als een schande wordt beschouwd, worden jonge vrouwen, onrijp voor het huwelijk, toch die kant opgeduwd. Daarnaast is er ook een te vrijmoedige blik op het huwelijk zonder zich te realiseren (vooral bij de mannen) dat het huwelijk ook beperkingen en offers vergt.

BELEDIGINGEN

Op grond van deze en nog meer problemen komt vaak een van de twee echtlieden tot overspel dat later gehanteerd wordt bij de echtscheidingsprocedure. In 287 van de 507 gevallen van vorig jaar bleek er inderdaad sprake te zijn geweest van overspel, verklaarde de hof-president. Maar deze problemen manifesteren zich dikwijls ook in mishandelingen of beledigingen over en weer. Daaruit vloeit vaak een vertrek van een van de twee uit het huis; meestal wordt de vrouw door de man het huis uitgezet.

Wat hij tenslotte nog een opmerkelijk aspect bij deze ernstige ontwikkelingen vond, was dat meer dan vroeger nu vaker de man zelf om echtscheiding vraagt. Vroeger werd die "eer" overgelaten aan de vrouw. Dit noemde mr Saleh "omgekeerde emancipatie".

Postzegels

WILLEMSTAD — De gisteren officieel als nieuw lid van het Antilliaanse Hof van Justitie geinstalleerde mr Briet, hield aan het eind van de plechtige zitting namens zijn collega mr Van Dijk en hemzelf een korte toespraak. Daarin erkende hij ondermeer dat het een handicap is recht te gaan spreken in een gemeenschap die hij nog niet kent. Wel heeft hij in de paar dagen dat hij hier is, kunnen merken dat de Nederlandse Antillen meer Antillen zijn dan Nederlands. Vandaar dat hij het geheel eens is met de wijzigingen die zijn doorgevoerd in de Antilliaanse postzegels. Daarop is de aanduideing "Nederlandse" kleiner afgedrukt dan de naam "Antillen".

WILLEMSTAD — Bij politie-actie op Sint Maarten zijn binnen drie dagen niet minder dan 52 buitenlandse dames opgepikt die illegaal op het eiland bleken te vertoeven en te werken in verschillende gelegenheden. De meeste werden snel op transport naar hun moederland gezet.

Enfasis nu ook via radio

WILLEMSTAD — De Schooladviesdienst (SAD) is van plan om ook radio-programma's onder de naam "Enfasis" te starten ingaande dinsdag 18 augustus. Dat eerste Enfasis-radioprogramma wordt die dag om kwart over acht 's avonds uitgezonden via Radio Korsou FM, de volgende dag om half twaalf 's morgens via Radio Hoyer 1, op 22 augustus om kwart over elf 's morgens via Curom Z-86 en op 23 augustus om kwart over elf 's morgens via Radio Caribe. Dit programma is een vraaggesprek met gedeputeerde Winston Lourens die praat over de invoering van het Papiamentu aan de basisscholen.

De SAD bestrijkt via Enfasis ook de andere media-vormen. Op TeleCuraçao wordt op 22 augustus een programma gepresenteerd waarin tips worden verstrekt aan 'ouders van kinderen die dit jaar voor het eerst naar de basisschool zijn gegaan. Op donderdag 27 augustus is een Enfasis-programma op de tv genaamd Enfasis Hubenil.

In de editie van augustus zal het maandblad Enfasis aandacht schenken aan het onderwijs-systeem op Curaçao.

Commentaar

Badmeester

BARBARA BEACH kent vooral op feestdagen tegenwoordig een grote drukte. De trek naar die baai is ondermeer bevorderd door de prima faciliteiten die daar door de Mijnmaatschappij zijn aangelegd ten behoeve van de badgasten. De plannen om van dat oord aan het water een waar recreatie-gelegenheid te maken, worden doorgezet, hetgeen in de eerste plaats toe te juichen is voor de eigen gemeenschap en in tweede instantie voor de vele toeristen die het eiland elk jaar aandoen.

Maar met grote hoeveelheden mensen op deze baai wordt juist de aanwezigheid van opgeleide strand/badmeesters gemist. Wanneer zich onder de huidige omstandigheden op die drukke dagen een geval van (bijna)verdrinking voordoet, zal het moeten liggen aan de toevallige aanwezigheid van een EHBO-er of medicus of de betrokkene op tijd geholpen kan worden. Het is sterk aan te bevelen om dagelijks minstens één en op drukke dagen zoals in de vakanties en in het weekeinde minimaal twee strandmeesters te stationeren op deze goed bezochte baai. Zo'n besluit zou inhaerent moeten zijn aan de ontwikkeling van dit strand tot een recreatieoord van faam.

Lapmiddelen

OVER ENKELE WEKEN moet een volgend avontuur met interinsulaire vluchten met de ABC Commuter Airways van start gaan. Ingewijden houden echter — na ervaringen met de ondermeer de maatschappij InAir verleden jaar — hun hart nu al vast. Even een greep: Tot op dit moment heeft ABC Commuter Airways geen vergunning voor het uitvoeren van vluchten tussen Aruba, Bonaire en Curaçao; zij heeft ook nog geen piloten in dienst. Maar er moeten nog veel meer formaliteiten afgehandeld worden voordat het zover is.

De eerste minder gunstige voortekenen zijn er al. Verleden week is de ALM-directie opgedragen althans voorlopig de uitvoering van deze vluchtplannen namens deze dochteronderneming voor zijn rekening te nemen. Hiermee wordt al gelijk afgeweken van eerdere plannen voor een gescheiden bedrijfsvoering. Bovendien is het opmerkelijk dat een directie van een maatschappij als de ALM die al handen vol heeft aan een slecht lopend bedrijf, deze zware extra taak krijgt opgedragen. Dit soort halfslachtigheden is dan ook alleen mogelijk als de centrale regering niet een concreet en consistent luchtvaartbeleid presenteert waarin ook rol en functie van de verschillende eigen luchtvaartmaatschappijen staan aangeduid. In plaats dat iedereen zijn plaats en taken weet, worden steeds ad hoc beslissingen genomen en lapmiddelen gebruikt" om de zaak draaiende te houden". Daar móét op korte termijn verandering in komen.

Principes

DE POLITIEKE OPPOSITIE—PARTIJEN van Curacao Frente, NVP en PSD wacht nog een flinke kluif voor hun politieke omwenteling ten faveure van Nederland, die zo graag wil dat de tweede politieke RTC wordt gehouden in Den Haag en niet op St Maarten. Deze oppositiepartijen laten hiermee principiele punten als bakstenen vallen en zullen dat de komende tijd gepresenteerd krijgen door diverse sociale groeperingen in de gemeenschap. Blijkbaar zijn deze partijen zozeer uit op politieke voordeeltjes in hun streven het de coalitie-genoten MAN, DP en anderen moeilijk te maken, dat zij de boodschappen van grote groepen uit de Curacaose gemeenschap daarmee over het hoofd zien.

Reeds bij de gang van deze Curacaose delegatie naar de eerste RTC-bijeenkomst in februari in Den Haag dit jaar werd uit vele hoeken gereclameerd dat helemaal in Den Haag over zaken gesproken en mogelijk beslist wordt die de Antilliaanse bevolking rechtstreeks aangaan. Afgekeurd werd dat dit soort belangrijke bijeenkomsten zover van de directe belanghebbenden plaats vinden. Op grond van ondermeer dit punt is besloten om de tweede RTC-zitting op een Antilliaans eiland te houden. Nu hopen enkele partijen van Curacao - en ook op ander eilanden - een politiek slaatje te kunnen slaan uit het overboord gooien van dat uitgangspunt. Dat zal hen nog duur komen te staan.

Personalia

ASTRID DORAN van Lelienberg 121 is in Nederland geslaagd voor het bibliothecarisexamen. Zij studeerde aan de Bibliotheek- en documentatie academie in het Limburgse Sittard. Zij is een oud-leerlinge van het Maria Immaculata Lyceum. Zij komt naar Curaçao terug.

SAVANETA — Tijdens de voortgezette volleybal competitie in het sportcentrum Savaneta verloor Trappersclub (dames B klasse) zijn ongeslagen tegen Centro di bario Noord. De wedstrijd telde drie sets, waarbij de eerste door CBN gewonnen werd met 15-11. In de tweede set had CBN een voorsprong van 14-10 doch verloor met 16-14. Maar die over won de derde set met de score van 15-1. In de andere twee wedstrijden wonnen de ploegen van Savaneta Six Stars (dames B) en Wongco (heren B), van beide teams van het buurtcentrum Tanki Leendert. De competitie ging gisteren in sportcentrum Savaneta door met de wedstrijden tussen Rapid Red Omega - Vulcanus Datsun (dames A klasse) en Penha strikers - Centro di barrio Noord (heren A klasse).

Volleyballknockout zondag voortgezet

NOORD — De volleybalknockout, georganiseerd door Smarties Noord Volleyball Masters, wordt aanstaande zondag voortgezet in de overdekte speelplaats van de St Anna-school. Deze knockout begon vorige week al en eindigt deze zondag met de semi- en finalewedstrijden. Het programma ziet er als volgt uit: Holiday Inn vs Fatum Stars (dames, 10 uur); CD Cosmos vs Lago Boys (heren 10.45 uur); Hospitaal vs Kan (dames, 11 uur); Elmar vs Hospitaal (heren, 12.15 uur).

Om 1 uur vindt de vriendschappelijke wedstrijd tussen de X-Boys en Holiday Inn Casino's plaats en om 1.45 uur de dames veteranen van Centro di Barrio Noord tegen de veteranen van Country Club Noord. Na deze wedstrijden beginnen de finales van zowel de dames ploegen als de heren.

AGENDA ARUBA

LOSSE NUMMERS OP Aruba, tevens verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, Boekhandel La Fama, Popular, ... Soda Fountain en Spark and ...

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, ... Wit Stores in Aruba, Caribbean- en Sheratonhotel, ... Dorp in Americana en Holiday Inn drugstore.

Kantooruren: 08.00 - 12.00/ ...00 - 17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316, 22950. ...boy: 027 - 77.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.

Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

BIOSCOPEN
ORANJESTAD
...ward Theater: 20.30 *Hotel Paradise* (18 jr.); 24.00 *The ...urge* (18 jr.).
...: 20.00 *The jazz singer* (14 jr.); 22.30 *Black fist* (18 jr.).
MALASHI
Drive-in: 20.30 en 24.00 *Zombie Holocaust* (18 jr.).
SAN NICOLAS
...: 20.30 *The sheriff and the satelite kid* (alle leeft.); ... *La isla de los hombres so...* (18 jr.).

...REGELING DOKTO...
Oranjestad, Sta Cruz, Paradera en Noord: dokter J.C.Frede..., tel.: 24484.

BOTICA'S: Oranjestad: Oduber, tel.: 21780; San Nicolas: ..., tel.: 45712.

TANDEDIENST tand... zaterdag om 12.00 uur ... maandag om 08.00 uur. ... telefoniste Dr. Horacio ... ziekenhuis op te bellen.

★★★

...SEN
...HT INFORMATION
...ER: dagelijks geopend 07.00-20.00 uur; na 20.00 informaties via verkeersto...

...DAG
BIOSCOPEN
ORANJESTAD
...ward Theater: 18.00 *800 ... por el Amazonas* (alle ...); 20.30 *Hotel Paradise* (18 ...
...: 18.00 *The magic of Las...* (alle leeft.); 20.30 *The jazz ...er* (14 jr.).
MALASHI
Drive-in: 19.00 *Dark star* (alle ...); 21.00 *Zombie Holocaust* (18 jr.).
SAN NICOLAS
...: 19.00 *At the earth's ...* (alle leeft.); 20.30 *The she... and the satelite kid* (alle ...).

...NDAG
...VERSEN
...GELE KRUIS
...ingenbureau
...-15.00 uur te Savaneta en Paradera.
...bureau
...-15.00 uur te Oranjestad.

ROTARY: 18.30 dinner meeting Trocadero.

TELEARUBA
ZATERDAG: 16.00 Dinky dog; ... world of survival (Three thousand wise monkeys); 17.00 ... (Captain Courageous); ... jonge mensen op het con... podium; 19.30 actualidad; ... living tomorrow; 20.15 13 ...ortivo; 20.30 Barney Miller (...og alert); 21.00 eleccion ... Teen Princess Aruba 1981, ... vivo den studio di TeleAruba; 23.00 sluiting.

...NDAG: 15.00 programma ...ecial; 15.30 ren je rot; 16.20 ...dio sport; 17.30 programma ... misa católico; 18.00 little ... on the prairie; 19.00 13 ...ortivo; 19.15 programa di ...ido politico MEP; 19.30 the ...ers; 20.00 Israel presents; ...5 topic of the month; 20.30 ...ba i su pasado; 21.00 ABC ... world of sports; 22.00 San... Domingo invita; 23.00 slui...

Zetelverdeling is heet hangijzer gebleven

Meer studie nodig van decentralisatieplannen

ORANJESTAD — Het presidium van het Antilliaans Spoor onder leiding van voorzitter Mr Hendrik Croes heeft gistermiddag tot slot van de vergadering tijdens een persconferentie de afgelopen dagen de revue laten passeren. Het was een herhaling van de berichten die de Amigoe dagelijks van deze vergaderdagen heeft gebracht, waarbij weinig nieuwe gezichtspunten naar voren kwamen. Wat de ontwerpen van decentralisatie betreft gaf dit weinig problemen en de uiteindelijke meningen waren dat rustig doorgegaan moet worden met decentralisatie. Bij het vaststellen van minimum tarieven voor loodsgelden en tarieven voor het gebruik van vliegvelden moet wel voorkomen worden dat er tarieven oorlog komt.

Het Antilliaanse Spoor was van mening dat de diverse ontwerpen verder bestudeerd en uitgewerkt moeten worden. Over prioriteiten voor decentralisatie, wat gisteren besproken werd, zullen de voorzitters van de commissie in de Eilandsraden van Curacao en Aruba een werkgroep samenstellen om een en ander te bestuderen en te zijner tijd met voorstellen te komen. Wat het ontwerp betreft tot wijziging van de staatsregeling betreffende invoering van een niet-overstemmingsclausule, bleken de standpunten van de delegatie ongewijzigd. Gedurende de RTC zal hierover nog gepraat worden om te trachten overeenstemming te bereiken. Het departement Staatkundige Structuur zal hiervan een verdere studie maken. Wat betreft de commissie van wijze mensen zijn de meningen verdeeld aangezien er mensen zijn die alleen Antillianen in de commissie wensen terwijl andere ook Europese Nederlanders hiervoor in aanmerking willen laten komen. Ten aanzien van de zetelverdeling, waarover Amigoe reeds uitvoerig berichtte kortgeleden, is geen verandering in de standpunten gekomen. De heer Martis lichtte nog eens toe dat Curacao blijft staan op de helft-plus-een.

Nel Oduber van Aruba verklaarde dat door de verklaring van Curacao, dat deze wens onveranderlijk is de eilanden in plaats van dichter bij elkaar te komen nog verder uit elkaar liggen. Hij vroeg zich in dit verband af wat belangrijker is dat de eilanden uit elkaar spatten of bij elkaar blijven in de begin periode.

Op de vraag van een der persmensen wanneer het Antilliaans Spoor zich gaat buigen over zwaardere departementen die gedecentraliseerd moeten worden, stelde minister Hendrik Croes dat bijvoorbeeld het ontwerp voor decentralisatie van het zware departement: economische zaken, practisch gereed is maar dat nog goed de consequenties moeten worden nagegaan.

"Het proces is op gang, wij moeten uit de ervaring leren", aldus de minister.

Ten aanzien van de telexboodschap uit Den Haag om de RTC in Den Haag te houden, deelde minister Croes mede dat de premier door tussenkomst van gezaghebbers en administrateurs de mening van alle eilanden heeft gevraagd en daarna Den Haag officieel zal antwoorden. Tot slot van het Antilliaans Spoor bood het bestuurscollege van Aruba de gasten een cocktailparty in Aruba Caribbeanhotel aan.

ORANJESTAD — Een Colombiaanse delegatie onder leiding van onderminister van Luchtvaart Cesar Villegas heeft op Aruba besprekingen gevoerd over luchtvaartbelangen tussen Antillen en Colombia. (zie foto). Tot slot van de bijeenkomst werd besloten dat in de tweede week van september besprekingen tussen de Antillen en Colombia zullen beginnen over een bilaterale luchtvaartovereenkomst. Voor onbepaalde tijd wordt de tijdelijke vergunning voor Avianca en ALM verlengd. Voorts zullen ALM en Avianca hun besprekingen over een samenwerkingsovereenkomst voortzetten.

Hulp bij herclassificatie bibliotheek-boeken

ORANJESTAD — In het kader van de technische bijstand van de Sticusa aan de openbare bibliotheek Aruba zullen deze week twee bibliothecaressen op Aruba aankomen. De dames Hennie Lips en Corrie Dijkstra zullen gedurende twee jaar zich voornamelijk bezig houden met de herclassificatie van de ruim negentigduizend boeken. De Openbare bibliotheek is reeds intern begonnen met voorbereidingen voor de verhuizing naar het nieuwe gebouw te Monplaisir, dat omstreeks begin volgend jaar zijn beslag zal krijgen.

Mejuffrouw Hennie Lips was tot voorheen verbonden aan een filiaal van een Openbare bibliotheek in Den Haag en heeft zes eneenhalf jaar ervaring in herclassificeren. Mejuffrouw Corrie Dijkstra heeft met verschillende bibliotheken van de Provinciale bibliotheek centrale gewerkt die ook met nieuwbouw projecten bezig waren. Het is begrijpelijk dat de hulp van de Sticusa en vooral de versterking van experts bij de verhuizingsvoorbereidingen erg op prijs wordt gesteld.

Recentelijk kreeg Aruba een nieuwe bibliobus waarvoor eveneens de Sticusa zorg droeg, weer een bewijs dat de Sticusa het werk van de Openbare bibliotheek op Aruba niet alleen met raad maar ook met de daad wil ondersteunen.

GABA dringt aan op overleg met overheid

ORANJESTAD — Het bestuur van de GABA heeft telegrammen gezonden aan het Bestuurscollege, gedeputeerde Felix Flannegin en het hoofd Telefoondienst ing. Croes. Van het BC wil de GABA weten wat het kardinale motief is dat het BC niet antwoordt op verzoeken van de GABA om over bepaalde punten te spreken. Hierbij wordt betreurd dat het BC zes maanden geleden liet weten om iedere maand te vergaderen doch zonder resultaat. Als het Bestuurscollege druk bezig is met voor de onafhankelijkheid te werken, wat staat de arbeiders dan nu en in de toekomst te wachten. Indien er problemen zijn dan verzoekt GABA deze via de media bekend te willen maken.

Gedeputeerde Flannegin kreeg telegrafisch van de GABA te horen dat er ontevredenheid bestaat bij de gezondheidsdienst/gele-koorts-muskiet-bestrijding.

De werknemers krijgen niet die betaling die zij verdienen waarbij artikel 6 en 7 van AB 1970 nummer een wordt aangehaald. waarin die betaling geregeld is. De gedeputeerde wordt verzocht een onderzoek in te stellen waarom de werknemers al jaren benadeeld worden en verzocht een en ander spoedig met het bestuur te willen bespreken Het bestuur van de GABA deelt nog mede reeds enige malen zonder succes getracht te hebben deze zaken te regelen.

Tenslotte kreeg het hoofd Telefoondienst — die de afgelopen drie dagen als adviseur het Antilliaans Spoor moest bijwonen — te horen dat de GABA het niet eens is dat een afgesproken vergadering onverwacht werd afgezegd. Gevraagd wordt zonder uitstel de uitgestelde vergadering spoedig weer bijeen te roepen.

Tenslotte haalt de GABA in haar verklaring nog aan dat de nodige frustratie onder de werknemers van overheidsbedrijven bestaat door gebrek aan belangstelling van de overheid. Als voorbeeld wordt aangehaald dat recentelijk een jubileum op het WEB was waarbij noch de gedeputeerde noch het hoofd van dienst aanwezig waren. Wij willen graag weten, aldus de GABA, waarom de arbeiders die hard werken op zo'n dag niet de waardering ontvangen die zij verdienen.

Aruba geen bezwaar tegen RTC Den Haag

ORANJESTAD – De vier fractieleiders van de vier Arubaanse politieke partijen, Betico Croes (MEP), mr Henny Eman (AVP), Watty Vos (RUBA en Dominico Tromp (PPA), hebben gistermiddag in een brief aan de gezaghebber van Aruba laten weten geen bezwaar te hebben dat als het moet de tweede RTC in Den Haag wordt gehouden in plaats van op Sint Maarten.

De fractieleiders reageren hiermede op de telex van minister mr Fons van der Stee, die met het voorstel van verplaatsing kwam. In eerste instantie wordt door de fractieleiders de voorkeur uitgesproken voor Sint Maarten als plaats van de tweede zitting van de RTC. Mocht het echter, als gevolg van de ontwikkelingen rond de Nederlandse kabinetsformatie onmogelijk zijn voor de Nederlandse ministers de tweede zitting van de RTC in de periode van 5 tot en met 12 september op Sint Maarten bij te wonen, dan bestaat er geen bezwaar de tweede zitting in Nederland te houden.

Essentieel is voor de vier fractieleiders dat de tweede zitting van de RTC in het geplande tijdstip plaatsvindt.

Directeur SSE mr Percy Demz:

Werk van departement niet licht opvatten

ORANJESTAD — Tot slot van de persconferentie van het Antilliaans Spoor luchtte directeur mr. Percy Demz van het departement Staatkundige Structuur van de Eilandgebieden (SSE) even zijn hart door zonder veel omwegen erg duidelijk te stellen, dat er geen sprake van is dat er op zijn departement niets wordt uitgevoerd, dat het overbezet met juristen is er. dat het departement niet genoeg produceert. De directeur van het departement staatkundige structuur haakte daarbij in op de recente kritiek die ondermeer door politici in de pers geleverd werd.

"De politici hebben altijd tot de pers toegang" aldus mr Percy Demz. "Wij als ambtenaren niet en moeten steeds onze mond houden".

Om te bewijzen wat er gedaan moet worden en dat bijvoorbeeld een ontwerp verordening voor de personeelsaspecten van decentralisatie "zo maar niet eventjes" gemaakt wordt, zette hij uiteen dat aan dit onderwerp hard gewerkt is toen in december 1980 het topoverleg hiervoor opdracht gaf. "Niemand van ons had een dergelijk ontwerp ooit gemaakt en moesten zelf een begin maken. Vijf juristen hebben honderden uren aan dit ontwerp gewerkt, dag en nacht, naast hun andere bezigheden. Er is een degelijk ontwerp naar voren gekomen ofschoon het maar zeven pagina's telt", aldus mr Demz, die teleurgesteld zei dat kritiek wordt geleverd, waaruit blijkt dat men niet op de hoogte is van een en ander. "We moeten echter oppassen met dit soort kritiek", aldus mr Demz, "als het zo beneden niveau doorgaat zou het straks wel eens kunnen zijn dat er geen departement meer is".

KERKDIENSTEN
BRAZIL: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: (zat.: 19.00 uur), 08.00 en 19.00 uur.
EMANUELKAPEL: 07.30 uur.
NOORD: (zat.: 19.00 uur). 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: (zat.: 19.00 uur), 06.30, 10.00, 17.00 en 19.00 uur.
PARADERA: (zat.: 19.00 uur). 11.30 en 17.30 uur.
POS CHIKITO: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: (zat.: 19.30 uur), 09.00 en 19.00 uur.
SANTA CRUZ: (zat.: 19.00 uur), 06.30, 09.00 en 17.30 uur.
SAVANETA: (zat.: 19.00 uur), 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: 09.00 uur.

MARINIERSKAPEL Savaneta: 09.00 uur rk misviering.

★★★

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
Oranjestad: 10.00 uur ds H.Geurs.
Piedra Plat: 10.30 uur ds H.Hessen.
San Nicolas: 09.00 uur ds Hessen.

★★★

Valse dollarbiljetten aangeboden

ORANJESTAD — Bij een juwelierszaak in de Nassaustraat werd recherche-assistentie gevraagd voor een buitenlands bemanningslid dat in het bezit was van valse dollar-biljetten. De 28-jarige man H.Y., aan boord van het schip Aurelia, kocht een polshorloge en wilde betalen met twee bankbiljetten van 100 dollars. De cashier herkende de biljetten als vals en stelde de recherche op de hoogte. De man werd aangehouden en verklaarde dat hij van niets afwist. Zijn vriend had hem die biljetten gegeven. Iets later hield de recherche de vriend aan, die verklaarde dat hij ook niet wist dat die biljetten vals waren. Hij verklaarde dat hij die biljetten met een Colombiaan had verwisseld. Na verhoor werden de twee bemanningsleden op vrije voeten gesteld.

ABV ziet voorlopig af van acties maandag

Dinsdag weer aan tafel met directie

ORANJESTAD — Tijdens een spoedvergadering van de ABV zijn de leden met het bestuursvoorstel accoord gegaan om voorlopig - het plan was aanstaande maandagmorgen — niet tot actie over te gaan. Dit besluit werd genomen nadat de hospitaal-directie aan het ultimatum van de ABV voldeed en gisteren vóór twaalf uur schriftelijk liet weten dat de directie bereid was aanstaande dinsdag met de ABV aan tafel te gaan zitten om over de cao te spreken. Na ontvangst van deze brief werd overleg gepleegd met Volksgezondheids-gedeputeerde Flannegin, landsbemiddelaar Eddy Maduro en de juridische adviseur van de ABV. Besloten werd dat de ABV nogmaals haar goede wil zal tonen om tot een overeenkomst zonder problemen te komen. Duidelijk stelt het bestuur in een verklaring aan haar leden dat zij dinsdag weer met de directie aan tafel zal gaan maar dan cent minder zal accepteren dan de directie reeds 25 juni jl tijdens een gesprek met de landsbemiddelaar heeft geaccepteerd. De leden wordt verzocht rustig te blijven; na het gesprek zal het bestuur de leden verder inlichten en zal bepaald worden of er nog acties moeten plaatsvinden of niet.

ORANJESTAD — De politie wist weer vijf buitenlandse vrouwen aan te houden in verband met diefstallen in verschillende winkels op Aruba. De vrouwen MJH, ECA, LSS, JCS en JN bekenden dat ze in diverse winkels pronkstukken, kledingstukken, schoenen, en anderen artikelen hadden meegenomen. Op de foto: de buit die ze gestolen hadden ter waarde van meer dan 2500 gulden.

IDEFRE bereid hulp te verlenen

ORANJESTAD — Kortgeleden slaagden 13 assistent-trainers voor voetbal voor de cursus die IDEFRE georganiseerd had onder leiding van de trainers Doc Williams en Juancho Pablo. De bedoeling van IDEFRE is om deze trainers ter beschikking van de Buurtcentra te stellen om de jeugd de correcte techniek van voetbal te leren. Tevens zijn deze trainers bedoeld voor de ploegen van voetbal-aspirant. IDEFRE doet een verzoek op alle buurtcentra en aspirant-voetbalclubs om vóór 1 september hen te informeren of de clubs hulp nodig hebben van een trainer. Na 1 september volgt een vergadering met alle belangstellenden.

Korfbal-trainer naar cursus in Nederland

ORANJESTAD — In het sportcentrum Papendal, dicht bij Arnhem in Nederland wordt van 16 tot 23 augustus een cursus International summercourse for coaches 1981 georganiseerd. Slechts 39 personen kunnen deelnemen aan deze cursus welke gegeven wordt door de bekende korfbal-coach van Nederland Adrie Zwaensdijk. De andere instructeurs zijn de heren Daniel de Ridder van Belgie, Bob Rengers van Engeland en Ton Martijn van Nederland.

Om het niveau van het plaatselijke korfbal te verbeteren, deed Idefre een verzoek aan het Bestuurscollege om financiele steun voor het toelaten van een korfbal-trainer van Aruba aan deze cursus. Van de ingekomen namen van vertegenwoordiger(sters) van elk korfbalteam van Aruba, werd de heer Thomas Croes als kandidaat aangewezen. Bij terugkeer van de heer Croes zal hij direct belast worden met het organiseren van een cursus voor alle lokale trainers, onder auspicien van Idefre. Andere landen die aan deze cursus deelnemen zijn: Australie, Belgie, Cyprus, Duitsland, Indie, Indonesie, Israel, Papua Nieuw Guinea, Taiwan, Tunesie, Engeland, Verenigde Staten en Zweden. Na de cursus zal de heer Croes twee weken stage lopen bij de Nederlandse teams om meer practische ervaringen.

Softballtoernooi Arandas Memorial

SAN NICOLAS — In de Arandas Memorial Stadium wordt de softbalknockout Brug Pariba voortgezet met vier wedstrijden. De wedstrijden beginnen aanstaande zondag om tien uur 's morgens. Het schema is als volgt: MC Stars vs Coca Cola. Eagles vs Artson Corporation, Sugar King vs Ledeen (Lago) en Arandas Store vs Pernod.

Commentaar

Beroep

TIJDENS BEHANDELING VAN de mishandelingszaak in de politiewacht Oranjestad heeft de president van het hof duidelijk laten horen dat de verlate behandeling - ruim twee jaar na het aangetekende beroep - niet de schuld van het hof is. Direct na ontvangst van de stukken in mei van dit jaar wilde het hof de zaak behandelen doch op verzoek van de raadsvrouwe werd dit uitgesteld omdat een van de verdachten examen moest doen.

Weliswaar heeft het hof geen schuld in de late behandeling doch wat wij in dezen wel vreemd vinden is, dat we nergens hoorden wat er gedaan wordt om dergelijke vertragingen die dus duidelijk op Aruba zijn ontstaan doordat de stukken niet tijdig voor beroepsbehandeling gereed waren, in de toekomst te voorkomen. Het is toch maar een feit, dat vier verdachten twee jaar lang in onzekerheid hebben moeten werken, omdat het door hen aangetekende beroep maar niet in behandeling kwam. Daarbij komt men in een situatie dat na zo lange tijd velen niet meer weten wat er gebeurd is (?) en niet meer weten wat zij twee jaar geleden verklaarden. Kost wat kost moeten dergelijke vertragingen in het belang van de vlotte en zekere rechtspraak voorkomen worden. En dan spreken wij niet eens van het voorkomen van de indruk dat door dergelijke verlate behandeling met twee maten wordt gemeten.

Voorbarig

HET POLITIEKE OPTREDEN van de minister van Financien voor Tele Aruba trok afgelopen week de aandacht en werd met gemengde gevoelens ontvangen. Des te meer viel het op, omdat de laatste maanden slechts weinig politieke kijkprogramma's voor het tv-scherm worden gebracht. Ofschoon het onderzoek in het schandaal rond de Queen of Saba door de Staten nog steeds niet is afgerond, kwam de bewindsman reeds vertellen dat hij er zonder kleerscheuren is afgekomen. Wij geloven dat met dit optreden de bewindsman iets te voorbarig is geweest. Zolang in een openbare vergadering van de Staten niet duidelijk uit de doeken is gedaan wat er nu eigenlijk allemaal gebeurd is en vooral wie daarvoor verantwoordelijk zijn en wat voor schade de Antillen hierdoor lijden, dient men te wachten met dergelijke onschuldige verklaringen. Wij begrijpen heel goed dat men het erg hoog zit, dat hij steeds weer voor het Queen of Saba-voetlicht wordt geplaatst op een wijze waarvan zijn vingers alleen maar kunnen jeuken. Maar daarvoor draagt men verantwoordelijkheid en die verantwoordelijkheid moet zo ver gaan - en dat is soms wel eens moeilijk met al die aantijgingen - dat men zich moet weten te beheersen en met vroegtijdige verklaringen komen, net of er geen vuiltje aan de lucht is. MEP-leider Betico Croes heeft de afgelopen week nog eens duidelijk gezegd: de minister is onvoorzichtig geweest. Dat is nu eenmaal een feit en dan kan men niet voor de tv komen verklaren - terwijl het onderzoek nog gaande is - dat men er zonder kleerscheuren afkomt. Voor die begane onvoorzichtigheid draagt de bewindsman de verantwoording.

Dat onze heren politici in welke functie ook - nu een van de hoofdgetuigen niet meer naar de Antillen komt - hun voldoening in het een geval en hun teleurstelling in het ander geval menen te moeten uiten in persoonlijke aanvallen, is nog geen reden om elkaar te gaan aanvallen op laag niveau. Dat maakt de zaak alleen maar erger, terwijl betrokkenen zich alleen maar belachelijk maken.

Martina: exploitatiekosten blijven stijgen

Tarieven Elisabeth Hospitaal verhoogd met 20.3 procent

WILLEMSTAD — De verpleegtarieven van het St Elisabeth Hospitaal en het Sanatorium zijn per 1 augustus met 20.3 procent verhoogd. De laatste tariefsverhoging dateert van februari dit jaar. J.Martina, belast met de PR-afdeling van het ziekenhuis, zei aan de Amigoe dat de verhoging op de eerste plaats is te wijten aan de stijging van de exploitatiekosten vanwege externe factoren.

De heer Martina vertelde dat het ziekenhuis altijd een tariefsaanpassing krijgt die met een aantal procenten achterloopt. Dat blijft drukken op de exploitatiekosten van het Elisabeth Hospitaal. Daarbij komt nog dat de exploitatiekosten blijven stijgen vanwege de inflatie in het buitenland, waar het ziekenhuis zelf geen enkele invloed op heeft. De prijzen van voeding, geneesmiddelen en zelfs electra blijven maandelijks stijgen en toch zijn dat onderdelen waarop vrijwel niet bezuinigd kan worden.

Verder speelde ook de daling van het aantal patienten bij het ziekenhuis een rol bij de noodzaak tot tariefsaanpassing. Die daling wordt voor het afgelopen jaar geschat op drie procent, wat ook een daling in de inkomsten betekent voor het hospitaal.

De heer Martina moest echter toegeven dat door de inzet van het personeel die achteruitgang met drie procent grotendeels is opgeheven. De afdelingen die bijvoorbeeld moesten worden ingekrompen ten gevolge van die daling, stonden personeelsleden af aan andere afdelingen waar er wel vacatures voorkwamen. Het ziekenhuis hoefde daardoor enerzijds geen personeel te ontslaan en anderzijds ook geen nieuwe personeelsleden in dienst te nemen.

Met klem stelde de heer Martina dat de tariefsaanpassing geen gevolg is van de nieuwe cao, waarover onlangs een akkoord werd bereikt tussen bond en hospitaaldirectie. Hij zei dat de bond tijdens de cao-onderhandelingen juist begrip heeft getoond voor de financiele situatie van het ziekenhuis.

De nieuwe tarieven voor het St Elisabeth Hospitaal zoals die gelden per 1 augustus zijn per dag:

1e klasse A: eenpersoonskamer (met of zonder balkon) met airco, telefoon, privé bad en WC fl. 449,95; 1e klasse B: eenpersoonskamer zonder airco, zonder telefoon fl. 338,45; eenpersoonskamer zonder airco, met telefoon fl. 340,45, eenpersoonskamer met airco, zonder telefoon fl. 348,45; eenpersoonskamer met airco, met telefoon fl. 350,45. Tweede klas: alle kamers twee tot vier bedden fl. 240,-. Derde klas: algemene zalen fl. 155,10; Kinderafdeling fl. 131,55; Gezonde babies fl. 49,05; Intensive Care voor babies en voor volwassenen fl. 591,30.

Voor het Sanatorium gelden de volgende tarieven: 1e Klasse B: eenpersoonskamers zonder airco, zonder telefoon fl.338,45, eenpersoonskamers met airco, zonder telefoon fl. 348,45, eenpersoonskamers met airco, met telefoon fl. 350,45; Tweede klas: kamers met airco fl. 250,-, kamers zonder airco fl. 240,-; Derde klas: algemene zalen fl. 155,10; Kinderafdeling fl. 131,55.

Ook het bedrag dat als voorschot moet worden betaald bij opname in het ziekenhuis of Sanatorium is per 1 augustus omhoog gegaan. Zo betaalt een eerste klas patient (1A) 5.400 gulden aan voorschot, 3.000 gulden als het een kraampatient is, en 2 duizend gulden wanneer het een kleine ingreep betreft. Een patient die in klasse 1B gaat liggen, moet 3.900 gulden betalen aan voorschot, 2.400 als het een kraampatient is, terwijl voor kleine operaties een voorschot van 1.600 gulden moet worden neergeteld. Tweede klasse-patienten dienen bij wijze van voorschot 2.800 gulden te betalen alvorens zij in het ziekenhuis worden opgenomen, kraampatienten betalen 2.100 gulden, terwijl voor kleine operaties 1.300 gulden moet worden betaald als voorschot. Voor kinderen geldt een voorschot van 2.300 gulden. Derde klaspatienten moeten een voorschot neertellen van 2.400 gulden, kraampatienten van 1.800 gulden, terwijl voor kleine operaties een voorschot telt van 1.000 gulden in de derde klasse. Voor het Sanatorium moet in klasse 1B een voorschot van 1.600 gulden worden betaald voor kleine operaties, terwijl voor de tweede klasse een voorschot telt van 2.800 gulden of 1.300 gulden voor kleine operaties. De vooruitbetaling voor de afdeling Intensive Care bedraagt 7.600 gulden.

Zoals bekend worden die vooruitbetalingen in de meeste gevallen gedekt hetzij door de overheid, hetzij door particuliere verzekeringsmaatschappijen waar een ziekteverzekering is afgesloten.

ST. EUSTATIUS — Onlangs is er op St. Eustatius een opvoering geweest van een toneelstuk, met als titel "Independence, our slow death?" geschreven door de heer E. Lopes. Een discussiegroep op een vakkundig gedecoreerd toneel, besprak het verloop van de Ronde Tafelconferentie en gaf de voorennadelen aan van de onafhankelijkheid, in het bijzonder voor het eiland St. Eustatius. Ondanks een aantal speltechnische mankementen, een aardig geheel. Binnenkort zal het toneelstuk op Saba opgevoerd worden en de groep hoopt daarna ook de andere eilanden van de Nederlandse Antillen te kunnen bezoeken.

Hangen tussen grote eilanden beu

Beraad Bovenwinden over uitblijven Statenzetels

ORANJESTAD — De bovenwindse leden van het presidium mr ing Ralph Richardson van St Maarten (die ook Max Nicholson verving voor Saba) en gedeputeerde Eric Henriquez waren zeer teleurgesteld dat tijdens het Antilliaans Spoor weer eens duidelijk gebleken is dat de kleinere eilanden tussen de strijd van de grotere eilanden hangen. De heer Richardson kondigde aan dat op 21 augustus een vergadering van de Eilandsraad van de Bovenwinden zal worden gehouden om een duidelijk standpunt in te nemen tegen de huidige gang van zaken waarbij de kleinere eilanden zeker niet aan hun trekken komen. Niet te spreken waren de bovenwinders over het feit dat nog steeds geen spijkers met koppen zijn geslagen ten aanzien van het Statenlidmaatschap voor Saba en Statius. Gedeputeerde Henriquez was van mening dat er na een strijd van tien jaren voor de eilanden Saba en Statius nog niets veranderd was.

Met nadruk stelde hij dat doorgegaan zal worden met het boycotten van de Statenverkiezingen zolang daarin geen behoorlijke vertegenwoordiger van ieder eiland zit. Voorts zal tijdens de vergadering van de Bovenwindse Eilandsraad volgende week vrijdag beslist worden of het nog nodig is aan het topoverleg van het Antilliaans Spoor deel te nemen. "Nu komen we niet aan onze trekken en horen steeds hetzelfde lied zonder dat er iets bereikt wordt voor ons", aldus de Statiaanse gedeputeerde. Hij voegde er nog aan toe, dat het beter is dat de kleinere eilanden maar ineens naar Nederland gaan: "Wij zijn het tussen de twee vechtende grote eilanden te hangen, meer dan moe".

SMHA-voorzitter Dubourq:

Het gaat nog niet zo gek met het toerisme

PHILIPSBURG — De heer Rob Dubourq, die opnieuw tot voorzitter van de St. Maarten Hotel Association (SMHA) werd gekozen als opvolger van Jan Welage verklaarde dat Sint Maarten het op toeristisch gebied niet slecht doet vergeleken met andere eilanden.

Terwijl anderen een achteruitgang noteerden van 16 procent bedroeg dit de afgelopen maanden voor Sint Maarten slechts één procent. Dit is niet slecht, aldus de heer Dubourq die echter benadrukte dat alles gedaan moet worden om het zo te houden. Onder meer zal alles er op gericht moeten worden om de bezetting van de hotels zowel op het eiland als buiten het eiland te behouden. Lokaal kan dat geschieden door de klanten een betere service te geven en hen de service te geven, waarvoor zij betalen. In dit verband wees hij erop dat Sint Maarten "het vriendelijk eiland" wordt genoemd en dat dit zo moet blijven. Onder meer kan dit geschieden door regelmatig het personeel motivatie-cursussen te geven.

Wat buiten het eiland betreft moet de promotie van Sint Maarten worden opgevoerd. Dit kan geschieden door meer attractieve packages samen te stelen, vooral in de zomermaanden als het minder druk is. Voor de zomer van 1982 moet nu reeds begonnen worden. Binnenkort zal een bijeenkomst van overheid, luchtvaartmaatschappijen, hotel association Kamer van Koophandel, reisagenten en andere instanties worden gehouden om plannen voor volgend jaar te maken. Nu de VIASA op Sint Maarten vliegt wordt een toename van Venezolaanse gasten verwacht.

Belangrijk is aandacht te besteden aan de midden-Westen-staten van de Verenigde Staten. Vermoedelijk zal Eastern Airlines in december op de route Chicago, Miami, Sint Maarten de Airbus gaan inzetten die ongeveer 240 passagiers kan vervoeren. De verwachting is op Sint Maarten dat een goed seizoen wordt tegemoet gegaan met een goede bezetting voor alle hotels.

Zakenvaria

INTERNATIONAL SUPPLY op Sint Maarten, waarvan onlangs het pand te Pondfill afbrandde wordt gecontinueerd. Zo heeft managing director van het bedrijf Bob Paisley verzekerd tegenover het SM, weekblad Clarion. Volgens dit blad ging het om een onderneming met een miljoen dollar aan autoonderdelen en waarbij niet minder dan vijftig man in dienst was. De administratie blijkt nagenoeg ongeschonden bewaard te zijn gebleven. Volgens plan zou men zijn intrek nemen bij Island water world te Colebay.

Personeelsgebrek vertraagt duurtetoeslag pensioenen oud-Statenleden en -ministers

WILLEMSTAD — Door gebrek aan personeel op het Centraal Bureau voor Personeelszaken (CBPZ) is de duurtetoeslag op de pensioenen van oud-Statenleden en oud-ministers al vier à vijf jaar niet bijgesteld. De Staten vinden het onverantwoord dat een aanpassing hiervan langer wordt uitgesteld.

Volgens de Statenleden zouden betrokkenen een rechtszaak over deze materie vast winnen tot grote frustratie van de overheid. Deze situatie moet ongedaan gemaakt worden op zo kort mogelijke termijn, vindt het parlement blijkens een brief ondertekend door parlementsvoorzitter Pedro Bislip.

Bij de behandeling van de begroting voor dit jaar heeft premier Don Martina voorts beloofd dat er een pensioenregeling zou komen voor oud-gedeputeerden en oud-leden van de Eilandsraden van Bonaire en de Bovenwinden. Ook het weduwen- en wezenpensioen van deze groep zou bewerkstelligd worden en een wetsontwerp zou de Staten op korte termijn moeten bereiken.

Die betrokken menen kunnen dat soort zaken niet zelf regelen. Er wordt er bij de regering op aangedrongen om meer speed te zetten achter de betrokken voorstellen.

Vragen zijn er gerezen in het parlement over de wijze waarop Frans Figaroa op Aruba is aangesteld als gezaghebber. De gezaghebber heeft de pensioengerechtigde leeftijd als ambtenaar al bereikt en zou dus volgens die groep Statenleden elk jaar opnieuw benoemd moeten worden (of niet - RED). De heer Figaroa is echter voor vijf jaar benoemd. De andere groep Statenleden antwoorden echter voor de minister door uit te leggen dat de benoeming van Figaroa is ingegaan nog voordat hij de pensioengerechtigde leeftijd had bereikt en dat de benoeming van vijf jaar dus wel mogelijk was.

Jane Buncamper inspectrice onderwijs

ORANJESTAD/PHILIPSBURG — De op Aruba geboren Jane Buncamper werd door de raad van ministers benoemd tot inspecteur van „Secondary Education" op de Bovenwinden. Zij is hoofd van de school voor „Home Economics" D. Sundail in de Pondfill op Sint Maarten. Zij is bijna een kwart eeuw aan het onderwijs verbonden, waarvan 20 jaar op de Bovenwinden. Na haar eerste studie op Aruba ging zij in Reuven, Nederland, verder studeren en behaalde in 1957 haar onderwijzeresdiploma. Na terugkeer stond zij aan het Filomena-college te San Nicolas en in augustus 1961 ging zij op Sint Maarten werken aan het St Josephcollege. Op Sint Maarten heeft zij aan enige scholen gewerkt totdat zij in 1975 hoofd werd van de school.

Wie haar opvolgster wordt, is nog niet bekend; de functie wordt waargenomen door Marcella Hazel. Het schoolbestuur zal binnenkort een nieuw hoofd benoemen.

Toenemend aantal geslachtsziekten op Sint Maarten

PHILIPSBURG — In medische kringen op Sint Maarten werd deze week de bezorgdheid geuit over het toenemend aantal geslachtsziekten. Prostitutie is de laatste jaren erg uitgegroeid. Alleen vrouwen werkzaam in de Seamenclub en St Maarten Sportingclub worden wekelijks door doktoren gecontroleerd. Deze controles zijn alleen om na te gaan of zij niet ziek zijn en is geen algehele controle.

In een gesprek met New Age wees het waarnemend hoofd Volksgezondheid, dr Lobach, erop, dat geslachtsziekten meer voorkomen dan de dengue. Door gebrek aan doktoren en medewerking van het publiek is het erg moeilijk de geslachtsziekten afdoende te bestrijden. Een veel voorkomend probleem is dat in de meeste gevallen de betrokkene die de ziekte heeft opgelopen, weigert de naam van de partner op te geven, die intussen rustig door kan gaan met verspreiding van de ziekte. Uit ervaring was dr Lobach ook wel bekend dat de mannen in dergelijke gevallen vlugger naar de dokter gaan om medische hulp dan de vrouwen. Een dringend beroep wordt gedaan om in voorkomende gevallen direct een arts te raadplegen.

Terrein voor opslag van in beslag genomen voertuigen

WILLEMSTAD — De politie op Sint Maarten heeft een stukje grond kunnen bemachtigen bij het politiebureau, waarop men voortaan in beslag genomen voertuigen aan een onderzoek kan onderwerpen. Het gaat om grond welke aan de eilandelijke overheid toebehoort. Zo heeft politie-inspecteur Willems verklaard tegenover het Sintmaartense blad New Age. De politie neemt ook op Sint Maarten auto's welke geen geldige nummerplaat dragen in beslag, maar ook gebeurt dit wanneer iemand niet in het bezit is van een rijbewijs. Ook wanneer men onder invloed rijdt wordt de auto in beslag genomen. Er kunnen ongeveer vijftien voertuigen op dit terrein gestationeerd worden.

Fluiten naar yacht "Flute" op St. Maarten

WILLEMSTAD — Bij de politie op Sint Maarten kwam onlangs de melding binnen dat een jacht verdwenen was. De Amerikaanse toeriste R. deed er aangifte van. Hij meldde de politie dat hij de eigenaar van het jacht was en dat hij een half uur eerder het jacht had verlaten dat afgemeerd lag bij het Great bay hotel. Toen hij terugkeerde en aan boord wilde gaan wachtte hem een verrassing: de boot was verdwenen. Hij verdacht er zijn echtgenote van hem dit te hebben geleverd. Onderweg naar Sint Maarten hadden wij woorden gehad met elkaar. Hij dacht dat zij met het jacht van Sint Maarten was verdwenen. De politie heeft de naam van het jacht "Flute" doorgegeven aan de instanties in binnen- en buitenland.

Nieuwe politie-uniformen op St. Maarten gekomen

WILLEMSTAD — Een nieuwe partij politieuniformen is op Sint maarten aangekomen. Deze werden besteld bij Cambes op Bonaire, welke op zijn beurt de uniformen bestelde bij een Amerikaanse onderneming. Voorheen konden de uniformen rechtstreeks in de VS worden besteld, maar een paar maanden geleden, aldus een bericht in het SM blad New Age heeft hoofdcommissaris J.F. Oldenboom de opdracht gekregen om alleen met Cambes dit soortzaken op te nemen. Op Bonaire, . Maar er doet zich een probleem voor om de uniformen daar gemaakt te krijgen, omdat Cambes niet aan de gestelde eisen kan voldoen. zodat Cambes de uniformen moet bestellen in de VS.

Bovenwinden willen comm. centrale bank

ORANJESTAD — De oppositieleden in de Sint Maartense eilandsraad Vance James en Vincent Docker hebben onlangs de minister van Financiën verzocht om een vertegenwoordiger van de Bovenwinden in de raad van commissarissen van de Centrale Bank te benoemen. In een telegram heeft minister drs Marco de Castro de eilandsraadsleden laten weten, dat hun verzoek is ontvangen en dat zal worden nagegaan wat de mogelijkheden zijn om een dergelijke benoeming te doen.

Ingezonden

Open brief aan justitiele autoriteiten

OM ONGEVEER 1.45 UUR op 30 juli 1981 was ik op weg naar huis van de luchthaven, waar ik mijn broer weg had gebracht; toen Mr E.V. Demei mij riep. Toen ik besefte dat ik geroepen werd, ging ik naar hem toe. Hij zei toen tegen mij: "Over die zaak van jouw broer, ik weet niet hoe julie erover denken, maar ik heb met de plaatselijke Dam Bom gesproken...". Ik antwoorde toen: "welke Dam Bom". Hij schreeuwde toen! Je bent te brutaal. Ik antwoordde toen: Mag ik U een vraag stellen. Hij greep mij bij de keel met z'n rechter hand. In angst duwde ik z'n hand weg en stapte naar achter en verzocht hem mij niet aan te raken, daar hij nog steeds mij probeerde aan te raken, schreeuwde ik in m'n angst raak me niet aan, laat mij alleen anders raak jij in moeilijkheden.

Hij greep weer naar mij en duwde mij in het borst. Ik sloeg toen uit met m'n vuist maar ik miste hem. Toen viel hij mij met een schop aan en ik verdedigde mij zelf door met beide handen zijn voet vast te houden en duwde deze voet van me weg. Na herhaaldelijke uitdagingen en aanvallen sloeg ik met mijn vuist uit welke hem op de mond trof. Daar hij nog steeds mij probeerde aan te vallen greep ik toen naar een fles als verdedigingsmiddel om hem van mij af te houden. Een toeschouwer vroeg mij de fles af te geven. Dat deed ik en stond met mijn zus die inmiddels aangekomen was naar de agent te kijken, die nu met een bloedende mond bleef staan.

Ter plaatse bevond zich ook een andere agent, Siegfried Maria genaamd die hier zijn vakantie doorbrengt en die zei tegen mij om het kalm aan te doen. Nu zei agent De Mei tegen mij: "Je bent nu gearresteerd". Ik vroeg toen waarom en hij zei, "Je bent gearresteerd". Hij greep mij nu bij de hand en sloeg mij in het gezicht met zijn radio waardoor ik begon te huilen en zei: "Ik zal met je mee gaan". Terwijl ik van het Stationsgebouw naar de patrouille wagen liep, duwde hij mij en toen ik in de auto was begon hij mij te slaan.

Hij hield dit slaan vol totdat ik op de politiewacht aankwam. Ik verzette mij niet omdat hij mij verteld had dat ik gearresteerd was. Daar aangekomen sloot hij mij toen in een cel op. Een poosje daarna werd ik uit de cel gehaald en begon men met het onderzoek. Na ongeveer ... minuten kwam agent De Mei ... toen hij mijn verklaring ... begon hij tegen mij ... schreeuwen en te vloeken ... loog en zei tegen agent ... die de verklaring ... dat hij de kamer ... verlaten. Toen agent ... weg was zei hij tegen mij ... hij jou bij de keel gegrepen ... antwoordde: ja Meneer ... werd hij verschrikkelijk ... en smeet mij van de stoel ... begon mij te slaan en zei ... mij: "Vecht terug. Je ... voor iedereen vechten. Vecht terug".

En omdat ik niet terug ... daar ik mij herinnerde ... gearresteerd was, begon hij ... te slaan met knuppel ... vuisten. Ik rolde toen ... hoek en hij begon ... schoppen. Ik hoorde ... hij Barbei zocht en terwijl ... hen wachtte nam hij van ... een klein flesje of ... begon de inhoud ... mijn gezicht te spuiten ... was een soort gas en ik ... een brandend gevoel ... neus, mijn ogen begon ... tranen en ik voelde mij ... Half bewust hoorde ... wat schreeuwde en ... dat de arbeider S.W. ... Putten aan kwam ... hoorde dat hij tegen ... haal een emmer water ... toen tegen mij, ga ... douche; toen ik eenmaal ... het water was begon ik ... wat goed te voelen.

Daarna zei hij tegen mij ... in de wind ... Inmiddels kwam agent ... terug en maakte hij ... verklaring af. ... uur 's avonds kwam ... Mei terug met zijn ... haalde mij uit de cel ... dat ik mijn verklaring ... veranderen. Ik zei ... dat hij zal zien dat ... verklaring veranderen ... zei toen tegen mij ... springen, hoger, hoger ... ik moe werd en ... stoppen begon hij ... met zijn knuppel. Hij ... en gaf mij vele slagen ... vuist. Toen hij moe ... hij mij weer op en zei ... om twaalf uur ben ... terug".

Om twaalf uur kwam ... terug en dit alles werd ... het schoppen, het slaan ... springen. Toen hij ... zou komen. Ongeveer ... 's morgens kwam hij ... zei "Nu ben ik echt ... stuurde toen de wacht ... weg. opende de cel ... mij naar zijn kantoor ... met de vuisten begon ... en sloeg mijn hoofd ... kasten en ging als ... man tekeer. Ik was ... bewusteloos. Hij duwde ... de richting van mijn cel ... Maar hij greep mij in ... en gooide mij op de ... begon mij te schoppen ... behandeling liep ik ... ooy een wond op. Toen ... bloed zag stopte ... schoppen en werd ... opgesloten.

Deze behandelingen ... dagelijks tot Zondag ... meegemaakt. Meermalen ... naar een dokter gevraagd ... die werd niet gestuurd ... de laatste dag ... behandeld door de ... pijnen in mijn hoofd ... buik voor de zware ... hij van agent E.R.V. de ... verzoek beleefd aan de ... van Justitie, Officier ... Justitie, Commissaris ... Politie, Gezaghebber ... Bovenwindse Eilanden ... Inspecteur Politie ... Bovenwindse Eilanden ... grondig onderzoek ... ingesteld naar het ... gedrag en misbruik van ... uitvoerende macht van ... door agent E.R.V. de Mei.

DON KENNETH MITCH...

Afschuw voor afschrikking

NAAR AANLEIDING van enige krantenberichten van de laatste 2 dagen uit de Amigoe, voel ik mij genoodzaakt enige zaken op een rij te zetten, die tot nadenken dienen. De historie herhaalt zich.

6 augustus 1945: Atoombom op Hiroshima.

9 augustus 1945: Atoombom op Nagasaki. Meer dan 130.000 doden in één keer en de daaropvolgende 5 jaar nog eens 10.000 tengevolge van de straling.

10 augustus 1981: president Reagan van de VS heeft opdracht gegeven tot de productie van de neutronenbom "de kernkop die mensen doodt, maar de gebouwen intakt laat".

11 augustus 1981: De minister van Defensie, Caspar Weinberger, heeft 10 augustus verklaard dat de VS reeds begonnen is met de productie van neutronenbommen. Deze zelfde minister verklaart dat er slechts enkele uren nodig zijn om de bommen over te vliegen om ze ingeval van een crisis in te zetten in West-Europa. Afschrikking is één van de grootste voordelen van dit wapen, volgens dezelfde minister.

Volgens prof dr B.V.A.Roling in zijn boek "Inleiding tot de wetenschap van oorlog en vrede" beschrijft hij o.a. een case study over de A-bommen op de Japanse steden. Als rechter in het International Military Tribunal for the Far East heeft hij inzage gehad in de notulen van de ministerraad en de Imperial Council. Hieruit bleek dat de A-bommen NIET de oorzaak van de capitulatie van Japan waren. Dit oordeel wordt gedeeld door o.a. Eisenhower, Marshall, Mac Arthur en vele anderen. Men wist via de militaire inlichtingendienst op 18 april 1945 reeds dat capitulatie zonder A-bom bereikt kon worden; door overleg. Vele antwoorden zijn bekend over de vraag waarom tóch die 140.000 doden als het niet nodig is. Eén antwoord: het projekt had 2,5 miljard dollar gekost en 100.000 mensen hadden er jaren op gewerkt; dan krijgt zo'n project een 'eigen leven' etc.

Enkele stellingen die bij deze case study tevoorschijn kwamen:

1. Ondemocratische besluitvorming (zie Amigoe 11.8.1981). Weinberger onderstreepte dat de Amerikaanse regering heeft besloten de neutronenbom op eigen bodem te plaatsen om een 'lange en niet overtuigende discussie' met Europese tegenstanders te vermijden (Hij kan ze toch in enkele uren overvliegen).

2. De betekenis van een enkeling. Reagan herroept het besluit van Carter van 1978.

3. Betekenis van de publieke opinie. Waarom belemmering als de productie al begonnen is?

4. De moeilijkheid om de echte gevolgen van HARDE politiek in te zien. De tegenstander reageert HARD en dan denkt men dat men gelijk had met harde politiek.

5. De kansen die verloren gaan uit menselijk tekort aan begrip en de mogelijkheid om zich in de tegenpartij te kunnen verplaatsen; zie 1. 'een lange niet overtuigende discussie enz.'.

Deze punten en vele anderen kunnen alleen maar afschuw en een gevoel van machteloosheid veroorzaken bij de gewone burgers, zoals u en ik zijn. Wat gebeurt er morgen??? Laten we hopen dat de wereldleiders ook tot het inzicht komen dat er op deze wereld geen plaats is voor dergelijk onmenselijke vernietigingswapens. De burgemeester van Nagasaki heeft gelijk als hij vraagt om een totaal verbod op kernwapens. De mensheid, ook u en uw kinderen, leeft momenteel op de rand van uitsterving, als dat gevaar niet gekeerd wordt.

J.H.KLEINENBERG
(Aruba)

Remetido

Falta di respet...

Sr. Don Martina Pr... di Antillas. Si Drs. M... Castro a wordu acusa ... biaha di cosnan maha... den corant anto ami ta ... asina aki: Si ta un biaha ... bisa Hoge Bomen va... wind.. Si e sosode ... schorsing mester tuma ... mismo tempu investig... serio. Y si e sosode ... biaha anto Drs De C... mester bai cas pa ... communidad no ... bastante serio y respeta ... sali den corant tantu ... asina cos mahos nos ta ... taal pa e hendenan aki. De lo contrario mi ta ... communismo ta mucho ... riba e lugar aki pe... comunismo o ni ... China communista lo ... pe.

(Naam en Adres bij RED...)

DURANTE KAMPEONATO DI TIRU NA STO DOMINGO

St. Jago, Morishaw i Jozef a destaka

Antiyas di tres den tiru hubenil mundial

WILLEMSTAD — E selekshon di tiru ku a partisipa [ul]timamente n'e kampeonato mundial ku a tuma luga di 8 te ku 14 di ògugustus na Republica Dominicana a [ha]si un bon papel, sakando kara di Antiyas digna[me]nte. Tabata prinsipalmente e parti hubenil dje selek[sh]on enkuestion ku a logra titula di tres di mundu den [ka]tegoria rifel di hairu, tras di Korea i Merka ku a fina[lis]a na respektivamente prome i di dos luga. E trio hu[ben]il kende a logra e prestashon remarkabel aki a kon[sis]ti di Nelson St Jago junior, Cedric Morishaw i [Ed]uard Jozef. Mas remarkabel ta ainda ku tur e tres ti[ra]dónan enkuestion ta prosedente dje klup di Shell [We]rknemers Recreatie Centrum.

.....NELSON St JAGO jr.....

[E] tiradó Antiyano kende mas [des]taka durante dje di dos [kamp]eonato mundial den kate[goria r]ifel di hairu tabata Nelson [St J]ago jr. Den kategoria indi[vidu]al Nelson St Jago - un ho[mber] ku manera anteriormente [...] a yega di remarka ta [...] su deporte hopi na serio - [a fi]nalisa na di 14 luga. Un [pres]tashon hopi bon si tuma na [kons]iderashon ku un total di 31 [tiradó] entre kua esnan mas fama [di m]undu pa loke ta trata e de[porte] enkuestion, a partisipa n'e [kamp]eonato.

[SEL]EKSHON

[E se]lekshon ku a representa [Anti]yas a konsisti unikamente [di tir]adónan di Korsou - nuebe [total] - i nan a partisipa den [kateg]oria maskulino riba rifel [indiv]idual i pa ekipo senior i hu[benil] i tambe den pistol indivi[dual] senior.

[Pa l]oke ta trata e arma di pis[tol] Antiyas no por a partisipa

riba Antiyas a finalisa na di tres puesto den kategoria hubenil ku un total di 1036 punto. Na prome luga a finalisa Korea ku 1115 punto, sigi pa Merka ku 1094 punto.

Den kategoria individual tabata Nelson St Jago jr kende a saka kara dignamente logrando un medaya di plata "maestria mundial" pa su prestashon akomulando 355 punto. Cedric Morishaw tambe a logra un medaya di brons "maestria mun-

.....CEDRIC MORISHAW.....

dial" akomulando 341 punto. E medayanan enkuestion ta un premio ekstra fuera dje kopa kua a ser gana p'e tres tiradónan enkuestion den kategoria hubenil.

ESTADIA

Den un kombersashon kortiku ku tantu Nelson St Jago komo Cedric Morishaw nan a splika en breve di e trato estupendo ku nan a hanya na Republica Dominicana. E selekshon a aloha den hotel Sto Domingo huntu ku e sobra 31 paisnan partisipante.

Durante di henter e kampeonato tabatin un kontrol severo i asta e delegashonnan tabatin eskorte militar, asta na momentu ku un delegashon tabata sali dal un keiru e tabata ser bon kuida sin ku nan mes tabata sa. E kampeonato a tuma luga den e kancha di tiru internashonal Ramon Matias Meña ku ta situa den un kazerne.

DOMINIO

Un di e faktornan ku prinsipalmente Nelson St Jago a hanya masha importante durante dje kampeonato tabata dominio personal di nervio. Na dado momentu Nelson tabata den un

.....[E]DUARD JOZEF.....

[...]n ekipo ya ku Jan Clara [...]e tambe mester a forma [...] dje delegashon mester a [...]a komo coach di judo huntu [ku e] selekshon ku a partisipa n'e [...]nan di Reino.

[E] tiradonan kende a forma [part]i dje selekshon Antiyano [ta]: J. van der Pool, H. [...]s, L. Lichtenberg, Nelson [St] Jago jr., Eduard Jozef, Ce[dric M]orishaw, S. Bonofacio, J. [...]a i N. St Jago sr.

[Komo] observador i alabes un [...]ulo p'e delegashon Anti[yano] a biaha tambe tres tiradó [di kl]up di CDM kendenan ta[...]. Lichtenberg, L. Dorta[...]A. Ettienne.

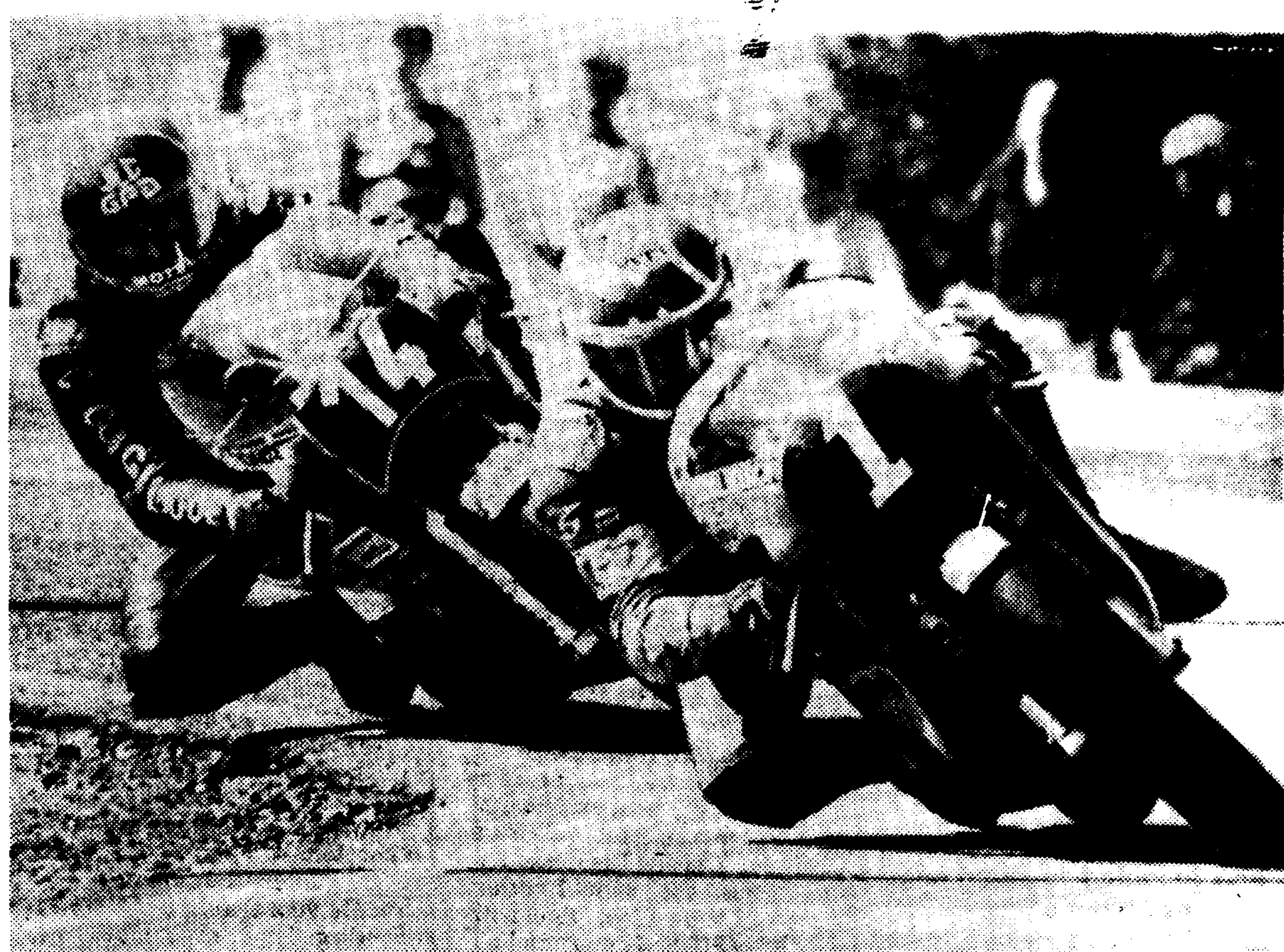
[HUB]ENIL

[...]a ya a ser menshona aki

fuerte bataya ku un tiradó Merikano i ela gana e lucha grasias n'e echo ku ela sabi di domina su nervionan.

SENIOR

Den kategoria senior tabata e ekipo di Francia ku a titula kampeon mundial, mientras ku Antiyas a keda na di dieskuater luga. Asina leu ku nos por korda ta di prome biaha - mui en partikular den e deporte di tiru - ku Antiyas ta logra un dje puestonan di honor durante di un kampeonato mundial -. Un prestashon ku sin duda ta bal tur klase di elogio.

IMATRA FINLAND — De Westduitser Anton Mang hier in aktie tijdens de Grote Prijs van Finland waar hij in de 250 cc klasse de wereldtitel heeft gegrepen. Op de achtergrond de Fransman Guignabodet, die derde werd.

Veendam a buta rekòrt derotando Canisius Boys 15-0

Sithoc-Victory Boys no a yega mas leu ku empate

WILLEMSTAD — E enkuentro Victory Boys/Sorefan — Sithoc/Ennia a resulta praktikamente den un ripitishon di e partido di promé buelta. E dos ekiponan aki a tene otro ayeranochi formalmente den "clinch" atrobe den un partido fuertemente bringá i emoshonante. Aparte di e deseo di gana ku naturalmente tabata na promé lugá, tantu Sithoc komo Victory Boys sin duda a subi tereno tambe ku e propósito pa trata di mantene su mes komo e ekio ku e defensa mas efektivo siendo ku e dos ekiponan aki promé ku e partido tabata empatá den kantidat di gol risibi kontra (6). Wel, nan no a yega mas leu ku un empate kontra di otro pero a logra si nan di dos própósito ya ku ni'un di dos no a permiti gol resultando e partido di e forma ei den un empate na 0 gol. E mesun resultado ku den nan konfrontashon durante e promé buelta.

No ku e dos onsenanan a rekuri na un wega konservativo i kòuteloso ku lo no a ofrese masha oportunidat pa anota gol. Al kontrario nan a enfrenta otro den un lucha habri kaminda na tur dos banda tur esfuerso a ser hasí pa krea oportunidatnan pa anota gol. E golnan no a kai pasobra e defensanan a kumpli ku un tremendo labor i na algun okashon tambe debí na e inkapasidat di e punteronan pa duna e toke final na e atakenan. Tantu Sydney Bito di Victory Boys komo Glen Kwidama i Sithoc por ehempel a hanya nan mes den posishonnan masha franko pa habri e markador, pero na ultimo momentu no por a deposita e bala den e net.

DI DOS PUESTO

Ku e resultado dj'ayeranochi e kolegialnan a aserka e trikolónan te na 3 punto. Nan tin awor 15 punto den 12 partido. Skërpéne i Victory Boys ta komparti e di tres puesto, tur dos ku 14 punto. Victory Boys tin 13 partido

hungá mientras ku Skërpéne a akumula su 14 puntonan den 12 partido. E grupo aki a distansha su mes bastante for di e restu di e ekiponan. E ekipo ku ta sigi, ku ta SUBT, tin a penas 10 punto den 11 partido. E barikahelnan ta enfrenta Undeba mañan i mester duna nan bon chens pa gana loke lo nifika ku nan lo aserka e grupo mas ariba te un diferensha di 2 punto.

REKORT

E partido di di dos divishon dj'ayera a drenta historia di nos futból komo unu hopi remarkabel. Den e enkuentro aki e ekipo di Veendam a logra na golea Canisius Boys ku skor di no menos ku 15-0, poniendo asina un rekòrt pa futbòl semiprofeshonal. Trempan den e partido un hungadó di Canisius Boys a ser ekspulsá i

mas despues e portero regular dje ekipo mester a bandona e partido pa motibu di un leshon na su man; un ke otro sin duda a debilita e ekipo pero e rekòrt di Veendam ta keda tóg un logro hopi remarkabel.

Bowling–kampioenschap voortgezet

ORANJESTAD — Afgelopen week werd de strijd om het bowling-kampioenschap in het Canbury Bowling Center voortgezet. De Dissel behaalde weer een overwinning, ditmaal met 3-1 van Dolce Vita. Voor de Dissel waren de topscorers E.Leest met 202 en E.Maduro met 225. Miller won van Vence Dynamite met 3-1. Hier waren de topscorers Pa Miller met 200 en E.Muyale met 137. De strijd tussen Anthony Veder en Triple M bleef met 2-2 onbeslist. Topscorer voor Anthony Veder waren A. van der Linden met 164 en J.V.Zwan met 139. Voor Triple M waren dit M.Croes met 131 en F.Croes met 180. De competitie duurt voort.

Klup di Esgrima Nos Korsou ta kuminsa praktiká

WILLEMSTAD — Klup di esgrima Nos Korsou ta pone tur su miembronan na altura ku entrenamientu ta kuminsa djaluna proksimo i su djamars sigiente den e sala di gimnastik di Van Houtenschool na Brievengat. No a bini niun kambio den e orario di kustumber. Tur mucha ta ser avisa di ta presente na tempu.

Sportontmoeting tussen PSV en Policia Metropolitana

WILLEMSTAD — Vanmiddag omstreeks vier uur vertrok een sportdelegatie (ongeveer 50 leden) van de Politie Sport Vereniging (PSV) naar Caracas Venezuela. Eén en ander op uitnodiging van de Policia Metropolitana.

De verblijfplaats zal zijn het "Centro de Instruccion Policial" in Caracas. De krachtmetingen zullen plaatsvinden in de navolgende takken van sport: softbal, bolas criollas, domino en schieten. Tijdens het verblijf zal een beleefdheidsbezoek worden gebracht onder anderen aan de "general de brigada" en gobernador del districto Federal. Als delegatieleider reist mee inspekteur R.M. Candelaria die tevens voorzitter is van de PSV. De terugreis is bepaald op vrijdag 21 augustus.

ZEIST — Het Nederlands B-team komt in september twee maal in actie. Een dag na de officiele A-interland tussen Zwitserland en Nederland op 1 september in Bern treffen beide B-elftallen elkaar op het veld van de Graafschap in Doetinchem. Drie weken later (23 september) fungeert het B-team van de Sovjet-Unie op het NAC-terrein in Breda als tegenstander. Beide duels beginnen om 19.30 uur.

De hoofdmacht van Nederland zal dit seizoen naast de wedstrijd tegen de Zwitsers nog twee vriendschappelijke interlands spelen. Op 24 maart 1982 treedt Nederland in Glasgow aan tegen Schotland.

Enorme problemen dreigen voor bondscoach Rijvers

AMSTERDAM — Er dreigen enorme problemen voor bondscoach Kees Rijvers bij de samenstelling van het Nederlandse elftal, dat op 1 september in Bern een vriendschappelijke wedstrijd tegen Zwitserland speelt. Het duel is door de KNVB ingelast als voorbereiding op het vitale kwalificatieduel voor het wereldkampioenschap op 9 september tegen Ierland in het Feyenoord Stadion in Rotterdam.

Van een gedegen voorbereiding kan echter nauwelijks iets terecht komen omdat een groot aantal spelers zeer waarschijnlijk niet beschikbaar is. AZ'67, dat met Hovenkamp, Spelbos, Metgod en Peters minstens vier kandidaatspelers voor de selectie levert, speelt van 1 tot en met 3 september in Madrid een vriendschappelijk toernooi waaraan ook Real Madrid, Dinamo Tiflis en de Duitse kampioen Bayern Munchen deelnemen. Er moet nog een gesprek tussen AZ en de KNVB komen, maar trainer Georg Kessler maakt er nu al geen geheim dan dat hij het bestuur van de Alkmaarse vereniging zal adviseren om de spelers niet af te staan aan het Nederlands elftal.

MADRID

Kessler: „Afgezien van het feit dat wij min of meer verplicht zijn met ons sterkste elftal in Madrid te verschijnen moet ik er niet aan denken wat er met AZ kan gebeuren als vier of vijf van zulke basisspelers wegvallen. Met de tegenstanders waarmee wij op dat toernooi worden geconfronteerd is dat onverantwoord". Een opmerkelijk detail is dat ook bij Bayern München problemen van die aard spelen.

Het Duitse nationale elftal speelt in die periode ook een wedstrijd, maar Kessler acht het uitgesloten dat Bayer München zonder zijn grote sterren Breitner en Rummenige, twee vaste basisspelers van het nationale elftal, zal deelnemen in Madrid.

MOEILIJKHEDEN

Maar voor Kees Rijvers zijn daarmee de moeilijkheden nog niet voorbij. Ook Frans Thijssen en Arnold Mühren krijgen van Ipswich geen vrij voor de interland in Zwitserland. Manager Robson: „Ik heb het programma van de League nog niet onder ogen gehad maar ik heb begrepen dat wij 2 september een wedstrijd tegen Birmingham moeten spelen. Als dat zo is dan heb ik er grote moeite mee dat Mühren en Thijssen voor een vriendschappelijke wedstrijd naar Zwitserland gaan".

„Een week later", besluit hij, „tegen Ierland, als er werkelijk wat op het spel staat, oké. Maar Zwitserland zal erg moeilijk, zo niet onmogelijk worden".

Knetemann leider in algemene rangschikking

Chaos in vierde etappe Ronde van Nederland

LOBITH — In Lobith kwam de chaos de Ronde van Nederland binnen. De vierde etappe beloofde de mooiste te worden. Honderd kilometer vanaf de start in Geldrop werd er hard gekoerst. De ploeg van Peter Post met Oranje truidrager Gerrie Knetemann werd gestookt door talloze demarrages. Een dag voor het einde leek de nationale profronde volwassen te worden. Aan de eindstreep in Lobith, waar Johan van de Velde de Belgen Van Springel en Martens voor de etappezege versloeg, bleek zij op 72-jarige leeftijd nog steeds in de kinderschoenen te staan.

Het incident speelde zich af op een klein stukje West-Duitsland van het parkoers. Een kopgroep van elf renners — Nieuwdorp, Zoetemelk, Martens, Van Hoof, Jan van Houwelingen, Hanegraaf, Wijnands, Van Calster, Pevenage, Wehrli en Jos van Poel — was op weg de ronde een sensationele wending te geven. Met een driekwart minuut voorsprong reed de groep Kleef binnen. Daar moest nog een plaatselijke ronde gereden worden voor een vette premie van een Duitse bankinstelling. De kopgroep vervolgde daarna de juiste weg. Het peloton echter nam opnieuw de bocht voor de plaatselijke ronde. Een politieman had even niet opgelet.

Binnen één minuut was de fout ontdekt. Het peloton draaide om en stoof de goede kant op. De achterstand op de elf leiders was gegroeid tot bijna drie minuten. Het tien leden tellende jurycorps raakte in paniek door het mini-incident. De koers moest worden stilgelegd, riep iemand over de radiozender.

Terwijl vooraan onder de kopstukken van de wedstrijdcommissarissen koortsachtig overleg werd gepleegd, moet de man onmiddellijk de rode vlag aan het tierende peloton hebben laten zien, ten teken dat de wedstrijd inderdaad voor even was stopgezet. Met debatterende juryleden achter zich aan fietste de kopgroep dapper verder naar een per kilometer met één minuut groter wordende voorsprong.

VIJFDE ETAPPE

De vijfde en voorlaatste etappe van de Ronde van Nederland, een rit over 100 km van Lobith naar 'S Heerenberg is vandaag geëindigd in een massasprint. Deze werd gewonnen door de Ier Sean Kelly in 2.07.42. De Belg Eddy Plankaert werd tweede en de Nederlander Adri van der Poel werd derde. Vanmiddag wordt de Ronde besloten met een ploegentijdrit in 'S Heerenberg. Knetemann is leider in de algemene rangschikking.

Kampeonato di vòlibòl lokal

Green Socks a pasa fasil riba Xaverianen

WILLEMSTAD — E kampeonato di vòlibòl lokal a kontinua ayeranochi den e kancha kubri di Sentro Deportivo Korsou na Brievengat ku tres partido for di kua Detachement Suffisant, Yellow Birds i Green Socks a sali vensedó.

Detachement Suffisant den kategoria maskulino A, a derota e ekipo di Silver Blasters ku skor di 2-1. E parsialnan tabata 8-15, 15-7 i 15-12 na fabor di e "mariniernan" di Suffisant.

FEMENINO A

Den kategoria femenino A tabata e ekipo di CDM Yellow Birds ku a triunfa ku skor di 2-1 riba e seksteto di Zeemacht. E resultado di e diferente setnan tabata: 15-3, 14-16 i 15-5 na fabor di Yellow Birds.

FEMENINO SUPERIOR

E aktual ekipo kampeon den kategoria femenino superior Green Socks/Good Year no tabatin niun klase di problema pa nan a triunfa a kosto di Xaverianen. Ya for di den e prome set Green Socks a duna señal di ku nan lo a bai triunfá ku relativo fasilidat a kosto dje ekipo di Suffisant i besindario, ganando ku skor di 15-8.

Den e di dos set tampoko e ekipo di Xaverianen no a logra di impone riba su adversario i nan a bolbe kai vensi ku skor di 9-15. Esaki despues di ku e ekipo tóg a hanya numeroso oportunidat pa tuma ventaha i kisas asta bai k'e viktoria.

PRESHON

Xaverianen den e di tres set a hasi komo si fuera nan lo a bini dj'atras i forsa sikiera un di kuater set. Sinembargo despues di a logra nivela e skor na 11, Xaverianen a bolbe kai den otro lagando e insiativa kompletamente den man dje ekipo di Bonam. Green Socks a triunfa tambe ku skor di 15-11 sin sede niun punto mas na su adversario.

Di e forma aki Xaverianen a sufri tambe un derota ku skor di 3-0, algu ku sin duda no a ser spera.

[R]ussen lappen reglementen [a]an laars op WK-dammen

[R]IGA — De werelddambond [zal z]ich binnenkort moeten gaan [beraden] of stappen moeten [wor]den ondernomen tegen de [orga]nisatoren van het dames[were]ldkampioenschap dat in [Rig]a werd gehouden. De [Russ]ische damleiders hebben [...] alle bestaande [regl]ementen gelaten voor wat ze [ware]n en er een veredeld [nation]aal kampioenschap van [gema]akt. Want ondanks waar[schu]wingen van de mondiale [wed]strijdleider, de Belg [Raym]ond Picard, namen in de [Lets]e hoofdstad drie min of [meer] niet gerechtigde speelsters

[De] Belg, binnen de [were]lddambond verantwoor[delijk] voor de organisatie van [wer]eltoernooien, is daarover [...]ate verbolgen. „Ik wacht [...] op het rapport van de [scheids]arbiter, alvorens met een [defin]itief oordeel te komen. [Maa]r wat hier gebeurt, kan [...]oudigwet niet", aldus de [...]naar.

[De] Russische organisatoren [...]en op geen enkel punt de [regl]ementen, waarvan zij [...]ene zelf de opstellers zijn [gew]eest, te hebben [gere]specteerd. Zo hebben ze [...]er gereageerd op schrif-telijke verzoeken van Picard om tijdig mede te delen, welke speelsters uit de Sovjet-Unie zouden deelnemen.

Gegevens omtrent de organisatie heeft de Belg nooit gekregen, terwijl ook het wedstrijdreglement nimmer door hem is goedgekeurd. „Sterker nog", aldus het verbolgen FMJD-bestuurslid, „ik heb ze geschreven dat maar zeven speelsters gerechtigd waren uit te komen. Naast de twee Nederlandse, de Belgische en de Israelische deelneemsters, konden zij zelf drie speelsters afvaardigen en eventueel — om tot een even aantal te komen — nog een reserve. Daarbij is ook gesteld dat ik bij geruchte had vernomen dat Polen zou deelnemen, maar dat dit land wegens het niet voldoen van de financiele verplichtingen, niet kon worden toegelaten".

Wat de Sovjet-leiders met deze berichten hebben gedaan, is de Belg een raadsel. „De enige reactie die ik kreeg waren telefonades en telegrammen. Twee dagen voor de oorspronkelijke aanvang van het toernooi kreeg ik een van de officials aan de telefoon, die vertelde dat het visum voor de Israelische speelster klaar lag op de Russische ambassade in Wenen".

„Ik heb toen op goed geluk een hotel in de nabijheid van het vliegveld gebeld en nog juist kunnen voorkomen dat zij terugreisde naar Israel".

Picard: „Ik weet zeker dat als dit toernooi op deze wijze in een West-europees land was georganiseerd, de Russen een jaar lang geprotesteerd zouden hebben. Maar nu zij de organisatie hebben veroorloven zij zich vrijheden waar wij nog niet aan denken". Consequenties zijn er mogelijk toch aan dit Russische optreden verbonden. Picard: „Als een van de deelnemende landen alsnog protesteert en ongeldigverklaring van dit toernooi eist, geef ik ze een goede kans van slagen. Er zijn tenslotte grenzen, ook voor de Russen".

Olga Lewina uit de Sovjet-Unie is de nieuwe wereldkampioene dammen. In het door Sovjet-Russische dames overheerste wereldkampioenschap in Riga behield Lewina in de negende en laatste ronde van het toernooi haar voorsprong op de concurrentie.

On- en Offshore bedrijf
met toenemende aktiviteiten vraagt
met spoed

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER (M/VR)

De taak zal onder meer bestaan uit het verzorgen van de dagelijkse administratie, zowel op bedrijfs- als financieel gebied en het zelfstandig samenstellen van maandrapportages en jaarrekeningen.
Geboden wordt:
een afwisselende werkkring in groeiend bedrijf,
een beloning in overeenstemming met het gewicht van deze functie
en goede secundaire arbeidsvoorwaarden.
Vereist is minimaal:
Middelbare schoolopleiding, Praktijkdiploma Boekhouden en MBA of vergelijkbaar niveau.
Sollicitaties te richten aan

de Heer P.G.C. Siemens
p/a Schottegatweg N37
Postbus 365, Curaçao
Kantoor tel.: 70300
of na 18.00 uur 77724

GEVRAAGD
Ervaren CHAUFFEUR

Moet genegen zijn om 's avonds en in het weekend te werken.
Goede referenties plus kennis van de Engelse taal gewenst.
Voor afspraak svp. bellen tel. 70004,
tussen 2 en 5 uur p.m.

Stichting
"MAMA DI BON CONSEHO"
Consultatiebureau's voor zuigelingen

zoekt met spoed

EEN VERPLEEGKUNDIGE
(diploma A.)

kinderaantekening strekt tot aanbeveling.

Schriftelijke sollicitaties onder opgave van huidige werkgever, ervaring, diploma's en alle relevante persoonlijke gevevens te richten aan Stichting Mama di Bon Conseho - P.O. Box 790.

Voor nadere inlichtingen:
Mevr. Strijbosch tel. 43952.

BAN BONAIRE

3 Dagen genieten op Bonaire!

Hotel Rochaline	fls 106,- p.p.
Flamingo Beach Hotel	fls 142,- p.p.
Hotel Bonaire Casino	fls 155,- p.p.

(excl. vliegtarief)

* Bij dit weekend-package zijn 13 verrassingen inbegrepen o.a. Complete ontbijten & diner, Welkomstdrank bij uw Hotel, Taxivervoer Airport-Hotel-Airport, en vele, vele attractieve kortingen en surprises !!

BAN BONAIRE VIERT HAAR 1ste LUSTRUM
Profiteer van ALM's populair vliegtarief

Vraag onze folder bij uw reisverzorger of loop binnen van de ALM kantoren. (P.S. er zijn ook meer packages verkrijgbaar. O.a. een 6 daagse voor slechts fls. 181,- Hotel Rochaline fls. 215,- Flamingo Beach fls. 282,- Hotel ... Kinderen krijgen speciale ...)

Personality!!

with experience and ability in directing and handling personnel...

Age: 35 — 45

SALARY: according to experience and ability.

Challenging opportunity.

Reply to newspaper under
L.A. 15 Curaçao.

All applicants confidential.

GEZOCHT
DAME
ADMINISTRATIEVE KRACHT
met Havo diploma/Handel, tikdiploma

Schriftelijke sollicitatie met fotokopieen puntenlijsten en een pasfoto naar P.O. Box 785, Curaçao.

Klein handelsbedrijf
zoekt voor onmiddellijke indienst treding een
VROUWELIJKE ADMINISTRATIEVE KRACHT
Vereisten: Minimaal Mavo evt. Havo met handelspakket, type diploma.
Ervaring ... Eigenhandig geschreven
Brieven onder No. S.F.E.7 van dit blad, Curaçao.
s.v.p. kopie, puntenlijst insluiten.

LATRA INC. Zeelandia Tel. 37580

Voor ons telefooncentrale zoeken wij een:
Vrouwelijke Administratieve kracht
Vereisten: Mavo IV
leeftijd 18 tot 23 jaar
(ervaring niet noodzakelijk)
Aangeboden wordt een prettige werkkring en goede arbeidsvoorwaarden.
Voor een afspraak gelieve te bellen no.: 37580.

Hebt U een kind op de Basisschool zitten, die hulp nodig heeft?

Bel dan 81469.

Wij hebben erg leuke gedessineerde SCHOOLTASSEN en ETUI'S voor de kleuters.
Schoenhandel
Lanka
Saliña, naast Pablo Frederik

ATTENTIE
Nu volop ruw en geschaafd
HOUT
in voorraad.
Alle maten, alle lengtes (ook siding, flooring en ceiling).
Laagste houtprijs op Curaçao.
NAF. 1,25 CASH
C.T.C SCHARLOO
HOUT- en BOUWMATERIALENHANDEL - TEL. 611644

AVIS
Low rates
Strict car maintenance
Major credit cards
ALL NEW CARS
AVIS Features Toyota
FOR THE BEST R...
TEL. 6147...

Gevraagd:
Administratieve Kracht (M/V)
met Havo 5, Handel.

Sollicitaties, met vermelding van telefoonnummer, aan P.O. Box No. 123, Willemstad.

Gezellig een avond uit...
bezoek dan even
Le Recif
het enige Seafood restaurant op Curaçao.
Na heerlijk gegeten te hebben dansen vanaf 11 uur p.m. tot ...

LE RECIF PROGRAMMA
donderdag -Mexicaans -Muziek
vrijdag -Life music -Reflexion
zaterdag -Life music ... -Man
zondag -Matinee 2 - 7 uur ...

WORLD TRADE CORPORATION
Nederlandse Antillen
is looking for a
CUSTOMER ENGINEER

After a basic Training abroad the engineer will be responsible for the maintenance and repairs of Data Processing Equipment.

Min. Requirements: M.T.S. Diploma (Electro)
Good knowledge of English

Applications exclusively in writing to:

WORLD TRADE CORPORATION
P.O. Box 612, Curaçao N.A.

CLIMA CARS
AUTO AIRCONDITIONING
Hanchi 1A - Tel. 72... Sta. Rosa

Bijles WISKUNDE
Voor informatie:
Tel. 53255

WIST U DAT.....

MITS

de officiele vertegenwoordiger en servicedealer is voor de Nederlandse Antillen van:

MULDER — TEGELEN
Verplaatsbare Betoncentrales -
Munsters bouwkranen en Truck Mixers

Voor verkoop en service contact:

te Curaçao
MITS CURACAO N.V.
Schottegatweg Noord 37
P.O.Box 368
Tel.: 70300/43722
Telex: 1231 mits na

te Aruba
MITS ARUBA N.V.
Cura Cabai 137
P.O.Box 327
San Nicolas
Tel.: 46100/46326

On closing bathroom doors

"DO YOU CLOSE THE BATHROOM DOOR EVEN WHEN YOU'RE THE ONLY ONE HOME?"

How many readers could fail to stop and read a magazine advertisement with that query at the top? Not many, right? Anyway, I couldn't. Nor could I stop after the next line, which was, "Take this Compatability Quiz to see whether you'll find Psychology Today a boon or a bore".

I'm a sucker for quizzes, whether designed for readers of Penthouse or Cosmopolitan magazines (quizzes, incidentally, that are very similar) or designed to snare subscribers for Psychology Today. So I plunged in:

1. "When stopping to talk to someone on the street, do you remove your sunglasses?"

No, I can't. My sunglasses are attached to a fake nose, mustache, and eyebrows. And when my bills are all paid I don't use sunglasses.

2. "Do you prefer to do your own gift-wrapping instead of using the store's?"

What? And have to buy my own wrapping paper and ribbons? Of course not!

3. "After giving a party, do you mentally keep track of who phones to thank you and who doesn't?"

No, that's too haphazard. I keep track on our household computer. Three failures to call and the computer zaps your name.

4. "Have you changed your affiliation from the religion of your childhood?"

No, I was and still am a Believer in Tinker Bell. Our patron saint is Peter Pan and our services consist of clapping in rhythm.

5. "After you've finished reading the paper, do you put it back together again?"

Yes, and I'm pleased that the subject has been raised. It is not considered prudent these days for a male to stigmatize females in any unfavorable fashion, but women — including some in my own household — do not put newspapers back together again.

Why, I wonder, do they dissasemble them in the first place? A Sunday New York Times can be made to look as though a couple of chimpanzees had been trying to read it.

6. "When giving a party, do you have a drink before the guests arrive?"

No, several.

7. "Do you often tell jokes at parties?"

No, because by the time I'm filled with enough confidence I am also filled with so much booze that I forget punch lines.

8. "Do you habitaully tip bartenders?"

No, a tipped bartender becomes a talkative bartender. The more you tip the more he talks. If I am with someone in a bar, I don't want the bartender's views; if I'm alone, that's the way I want to stay.

9. "Do you feel awkward talking on the telephone when you're naked?"

No, except in glass phone booths.

10. "When parking parallel, do you back in whenever possible?"

Yes. I favor flogging for those who mutilate their own and my automobile by trying to go in frontward. And the penalty for those who try to sneak in a parking space frontward while I'm preparing to back in should be death by being staked in the path of fire ants.

11. "When lunching by yourself at home, do you bother to set a place?"

No, two places. I have this fantasy about being joined by Jacqueline Bisset.

12. "Do you feel guilt when you go to the movies in daytime?"

No, only the X-rated ones.

13. "Do you close the bathroom door even when you're the only one home?"

Yes, ever since the second incident involving the lady plumber.

How did I do? Well, at the end of the questionnaire the ad said, "Generally, the more 'yesses', the more you'll like Psychology Today". I checked only three yesses out of 13 questions, but I think I may subscribe anyway. Maybe I'll learn to stop feeling guilty at wearing disguises, going to daytime X-rated movies, and being naked in glass telephone booths.

ROBERT YAOKUM

CTRC gets agricultural expert

BRIDGETOWN — The Caribbean Tourist Research Centre (CTRC) has obtained the services of an agricultural expert from Taiwan through the Organisation of American States (OAS).

The expert who will be based in Barbados, will look into agricultural development in St Vincent and the Dominican Republic on behalf of CTRC.

The CTRC making the announcement, said that the plan is for the tourist industry to make greater use of the resourcas of the region. The CTRC said that much of the food used by tourists was imported and this was carrying up costs in connection with the trade, which is vital to the economies of the region.

Guyana-Lybian agricultural corp

GEORGETOWN — A Guyana-Libya-Arab agricultural corporation has been formed in Guyana. The formation of the corporation is the result of cooperation between Guyana and the Arab republic of Libya which will be involved in the promotion of agriculture.

Libya is currently purchasing rice from Guyana and has shown interest in other products. The chairman of the corporation is a former Minister of Agriculture Mr Gavin Kennard who is currently an adviser to President Forbes Burnham.

The corporation starts off with the sum of dlr. 4 million (Guyana) of which the Guyana government has contributed 51 percent of the funds.

Colombian minister on the Caribbean

ROSSEAU — The Foreign Minister of Colombia Dr Carlos Simmonds has spoken about the penetration of outside influence into the Caribbean region and warned that it would be a dangerous step if this was allowed to succeed.

The Colombian should be a zone of peace and should not be involved in any cold war.

He said that his country was the victim of the penetration he mentioned and added that they had to take measures to halt it. In the meantime, the delegation signed an economics, cultural and technical assistance co-operation programme.

The agreement envisages co-operation in the field of education, cultural, agriculture and other areas of economic activities.

One of the agricultural areas which the delegation identified for development was the coffee industry in which Colombia is very succesful.

DANKBETUIGING

Het is voor ons onmogelijk om een ieder persoonlijk te bedanken voor hun betoonde belangstelling bij het heengaan van onze geliefde, onvergetelijke en dierbare echtgenote, moeder en grootmoeder

MARIA AUXILIADORA DE CUBA

Het is voor ons een groot troost te weten dat zij zoveel goede vrienden had en de vele hartelijke blijken van belangstelling hebben ons zeer getroffen.
Dit heeft ons gesterkt in deze droevige dagen en wij betuigen U langs deze weg onze oprechte dank.

Namens de familie
Isaac S. de Cuba en kinderen.

Oranjestad, augustus 1981.

Grenada protests against N-bomb

ST GEORGES — Grenada has become the first English-speaking Caribbean country to have voiced its protest against the proposed production of the neutron bomb by the United States and described the decision as inhuman, reprehensible and sadistic.

A statement released by the Grenada government said the fact that the United States government choosed the 36th anniversary of the dropping of the first atomic bomb on Japan shows a callous disregard for human life, and should be condemned by all peace loving people.

The Grenada government is of the view that the United States government could force its NATO allies to deploy the bomb into Europe thereby plunging the world into increased tension.

The government of Grenada stoutly condemns the United States action, the statement said.

Dockers action in Dominica

ROSSEAU — Dockers in Dominica today ended a work-to rule in which they had banned all overtime work. The decision to end the action followed a meeting between the Waterfront Workers Union, the Ministry of Finance and the Income Tax Department. The dockers had said they will cease all overtime work because they were called upon to pay "excessive income tax". At the meeting with the Ministry of Finance and the Income Tax Department it was agreed to make adjustments wherever necessary.

Oil exploration in Jamaica

KINGSTON — The Jamaican government is to get assistance for the promotion of its energy programme. The government announced that assistance will be given by India, France and Brazil.

Indian experts are due in the country by the end of next month while the experts from France and Brazil will be in the island before the end of this year.

Brazil which has been very successful with lethal alcohol from sugar cane will look into that area.

Meanwhile, the government has obtained loans from the Inter-American Development Bank (IDB) and the World Bank for an oil exploration programme.

Two foreign corporations are involved in the search for oil in Jamaica.

English Companion

[He]NRY ® by Jack Tippit

LIBRARIAN
LIBRARY
HOW TO SPEED READ
LIBRARY
HOW TO SPEED READ
LIBRARIAN
HOW TO SPEED READ

Walt Disney's DONALD DUCK ®

[...] ART SHOW
WHAT'S THAT SUPPOSED TO BE ?
"A BOY AND HIS DOG" !
WHY ISN'T IT ?

[Bee]tle Bailey ® By Mort Walker

NO, I JUST HAVE HICCUPS
I'LL POUR YOU A GLASS OF WATER
WHEN
HIC

[Arc]hie ®

YEAH !
WHO IS THAT MAN ?
I DON'T KNOW, BUT I THINK HE'S IN FOR INCOME-TAX EVASION !
HOW CAN YOU TELL ?
BY THE NUMBER ON HIS UNIFORM···
1040 !

Antigua independence cebrations

ST JOHN — Antigua is to observe seven days of celebrations to mark its independence in November next. An announcement in St John said that the celebrations starts on October 27 with a candle light parade in Island's End with street dancing on November 2. 'Antigua becomes independent on November 1 and the day will be spent in prayers at home and church services all over the country. A British warship the HMS London will visit the island from October 27 and will also be there until November 2. Salvos from the ship just before midnight on October 31, will herald the independence of the island. The report from St John said that invitations have been sent out already to a number of countries for the independence celebrations.

UPM not involved in coup attempt

KINGSTOWN — The opposition United People's Movement (UPM) of St Vincent has said it was not involved in any plot to overthrow the government. Public relations officer of the UPM Mr Adrian Saunders made the statement following an announcement by the acting Prime Minister Mr Hudson Tannis that the government had discovered a coup plot. Mr Saunders said the UPM was a lawful organisation which respects and upholds the Constitution of the country and believes that the government should be removed by legal means. Mr Saunders said that the government announcement appears to lack credibility since a number of persons the Administration suspect to be involved in the alleged plot are at large and have not been questioned by the security forces.

TE KOOP
WASMACHINE
vol automatic
1½ jaar oud
cash fl. 425,—
Te bevragen:
Tel. 648041

TE HUUR AANGEBODEN
GEMEUBILEERDE WONING
aan zee
voor echtpaar
zonder kinderen
• Penstraat 478

Shorts en T - shirts met
Curacaose dessins
CURAVA
in de dierentuin

Pa motibu di traslado na otro pais, extranhero ta bende
muebles, articulonan pa kas, aparatonan electrico etc.
Ta atende bishita interesadonan: for di 4'or te 8'or di anochi djeweba te ku djadomingo.
Adres: Boy Ecuryweg No. 2
Tel.: 35729

Schick
Super Chromium
UNITED AGENCIES
Tel.: 612276 — 614444

WAND MEUBELS
DE MM
DE MAAYER
VERKRIJGBAAR BIJ ALLE BETERE MEUBELZAKEN

NU OOK OP CURACAO!
De wereldbekende
SUPER CRACKS KEDSEN
maten 24 t/m 45
Ideaal voor het nieuwe shooljaar. In diverse kleuren.
Schoenhandel
BROKX
Rio Canario tel. 44877
(achter henderson)
COLON
Winkelcentrum boven, tel. 24447

TE KOOP:
TWEE PRACHTIG HOOGGELEGEN BOUWTERREINEN
aan de Ala Blancaweg.
Elk 880 m2, ook als een geheel te verkrijgen.
Voor inlichtingen:
telf. 35698 of 34488

Avond Mavo Marnix
Arowakenweg 1
Inschrijving op dinsdag 18 augustus van 6.30 - 7.30 uur 's avonds.
Cursus Antilliaans Diploma Boekhouden, een erkend diploma halverwege de studie voor het Praktijkdiploma Boekhouden.
Vooropleiding: Mavo-4 met handel, inschrijfgeld f. 10,—
Inlichtingen tel. 25200, villa 26.

TE KOOP:
DATSUN 120Y 1980
liftback Standard
(z.g.a.n.)
Adres:
Dr. Maalweg 14
Telf.: 53592

EILANDGEBIED CURACAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao deelt mede dat wegens inventarisatiewerkzaamheden bij het Bureau Domeinbeheer dit bureau gesloten is voor het publiek m.i.v. maandag 24 augustus t/m vrijdag 4 september 1981.

AFD.P.R.

Weekend Specials
Verse snijbloemen, mooi opgemaakte fruitmanden.
FLOWERSHOP MARGRIET
Roodeweg 35, tel. 24656

CURSUS VOOR PRAKTIJKOPLEIDINGEN
(E.H. van Hecken ...)

Per 31 Augustus a.s. beginnen de opleidings- en herhalingscursussen voor:
1. Praktijkdiploma Boekhouden (PD).
2. Moderne Bedrijfsadministratie (MBA).
Voor inlichtingen en inschrijvingen, vanaf 17 augustus, op maandag t/m vrijdag tussen 18.00 uur en 20.00 uur op de **Dr. ALBERT SCHWEITZER SCHOOL** te Salinja.

TE KOOP:
1 Chevrolette Van f. 3500.
1 Citroen f. 750.
1 Volkswagen f. 500.
TEL. 81940
ST. MICHIELSWEG 24

TE KOOP WEGENS VERTREK:
Inboedel - z.g.a.n. + stereoset Toshiba (draaitafel, cassette-deck, tuner/amplifier plus speakers) - 2 jaar oud; T.V. plus videorecorder Beta Toshiba - z.g.a.n.; Pony GTS - 1979; Toyota Mark II.
Tel.: 84983 / 80338
Kijkdagen: Zondag: 2 tot 5 p.m.
F.D. Rooseveltweg 131.

JAZZ GYMNASTIEK-LESSEN HERVAT
Tijd:
maandagmorgen 8.30 - 9.30
avond 7.30 - 8.30
8.30 - 9.30
woensdag ...
Plaats:
Buurt...
Kosten:
1 les ...
2 les...
Op...
voor...

... Kuipersstraat ...
Mededeling
... Weduwen- en Wezenverzekering, 15 jaar of ouder en nog schoolgaand is, een verklaring dient te worden overgelegd, waaruit blijkt dat hij/zij voor het schooljaar 1981/1982 staat ingeschreven.

Benodigde formulieren kunnen bij de Sociale Verzekeringsbank aan de Scharlooweg 102 worden afgehaald en dienen door het betrokken schoolhoofd te worden ondertekend.

OPLEIDING
WISKUNDE L.O.
door H.G.A. Bongers
De kursus begint op 18 augustus 1981.
Inlichtingen: tel. 77384.

KODELA
KODELA
ELEKTRICITEITSBEDRIJF CURAÇAO
Zoekt voor haar stafmedewerkers met SPOED te huur
3 GEMEUBILEERDE OF ONGEMEUBILEERDE HUIZEN
gelegen in een goede buurt.
Aanbiedingen richten aan: KODELA
Pater Euwensweg No. 1
P.O.Box 230
Alhier.

CURACAO
II Reunion General Extraordinario
(Kontinuashon)
KONVOKATORIO
Dia : djabierne 28 augustus 1981
Ora : 19.30
Lugar: Centro di Ciegonan
Adres: Corrieweg 16
Agenda:
1. Apertura.
2. Kambio den Statutunan y den Reglamento di Orden.
3. Turno liber.
4. Kalusura.

DIREKTIVA.

VEILING

Op donderdag, 17 september 1981, des morgens om 10 uur, zal ten overstaan van ondergetekende ... openbaar worden verkocht aan de meestbiedende, krachtens onherroepelijke volmacht ex artikel 1203 Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:
"het pand Scheveningenstraat 4, staande op eigendomsgrond, groot 669 m2, kadaster I-A-1484".
De veilingsvoorwaarden liggen gedurende 8 dagen voor de veiling ter inzage ten kantore van ondergetekende.
Deze voorwaarden houden onder meer de bepaling in, dat iedere bieder verplicht is tot nakoming van zijn bod een onherroepelijke bankgarantie te overhandigen of andere zekerheid te stellen.

Dr. J.A. Schiltkamp
notaris.

VEILING

Op donderdag, 17 september 1981, des morgens om 10 uur, zal ten overstaan van ondergetekende te zijnen kantore, Kerkstraat 10A, alhier, in het openbaar worden verkocht aan de meestbiedende, krachtens onherroepelijke volmacht ex artikel 1203 Burgerlijk Wet van de Nederlandse Antillen:
"het tot 19 september 2029 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het Tweede District van Curacao, bekend als kavel nr. 36 van het verkavelingsplan BLENCHI-WEG EN OMGEVING, ter grootte van 1.240 m2, nader omschreven in meetbrief nr. 292 van 15 november 1967, met het daarop gebouwde woonhuis, plaatselijk bekend als Blenchiweg nr. 11".
De veilingsvoorwaarden liggen gedurende 8 dagen voor de veiling ter inzage ten kantore van ondergetekende.
Deze voorwaarden houden onder meer de bepaling in, dat iedere bieder verplicht is tot nakoming van zijn bod een onherroepelijke bankgarantie te overhandigen of andere zekerheid te stellen.

Dr. J.A. Schiltkamp
notaris

TE KOOP AANGEBODEN
FRAAI WOONHUIS
drie slaapkamers, ... volledig gemeubileerd, direct opleverbaar, eigendomsgrond, ... mooie tuin, ...
... Fontein... straat ...

BIANCA Airport H...
Proudly presents
"ORQUIDIA" Musical Group
(J. Salsbach)
(famous from Jan Kok and Fort Waakzaamheid)
EACH SUNDAY
17.00 - 22.00
MATINEE DANSA...
AMBIENTE - SFEER - GEZELLIGH...
BIANCA

EILANDGEBIED CURACAO

BEKENDMAKING

De voedselorganisatie van de Verenigde Naties ... 16 oktober a.s. uitgeroepen tot 'Wereld Voedsel Dag' ...
In verband hiermede is de Dienst Landbouw ... Visserij o.a. voornemens bij voldoende deelname, op 16 oktober a.s. een
AGRARISCHE TENTOONSTELLING
te organiseren in de Planten- en Dierentuin te C...

Fabrikanten en/of importeurs van voor deze sektor b... materiaal en materieel of eenieder die denkt b... dragen aan deze tentoonstelling, kunnen vóór 31 ... kontakt opnemen met de heer J. der Meer, telef... tstl. 38.

Afd. P.R.
Het Hoofd van ...
Ing. R. ...

WAARDEVOLLE
INRUILARTIKELE...
VAN UNCLE BEN'S

Deze 7-delige panneset,
roestvrij staal met koperen bo...
slechts 40 punten en Fl. 40,...
Alle Uncle Ben's rijstverpakkingen zijn gel...
Elke pond rijst is een punt waard. B.v. een le... van 10 pond rijst is 10 punten waard, en...
Komt U eens kijken in onze showroom, ... nog meer inruilartikelen zoals:
• een fluitketel voor 10 punten plus Fl. 10,...
• 3 roestvrijestalen mengbekers voor 10 punten plus Fl. 10,—
• een chinese wok compleet, voor 40 punten plus Fl. 40,—
• een 20-delige ... servies voor 50 punten plus Fl. 50,—
en nog veel meer.

HECTOR HENRIQUEZ B. ...
Caracasbaaiweg 35 · Tel.: 613...

Uncle Ben's converted rice

U KRIJGT MEER UIT ...
... UNCLE BEN'S R...

ZATERDAG 15 AUGUSTUS 1981
ÑAPA
AMIGOE-WEEKENDBIJLAGE

ETALINGSWIJZE BEVORDERT INKOOP DURE MEDICIJNEN

Geen sprake van spreiding botica's

'De apotheker......? orry, die is er niet!"

ZOU EEN OVERDRIJVING zijn te beweren, dat de farmacie met alles daaromheen, op Cura- ebrekkig is. Dát vindt drs Fontilus, hoofd van de Inspectie Geneesmiddelen. Hij heeft geen onge- ie iets komt te mankeren – zo dat al een vereiste is – krijgt hier heus zijn pillen wel, zijn poeders n zalf. Hij krijgt ze zelfs in overvloed. Daarmee is echter niet gezegd, dat de patiënt ook steeds este middel krijgt tegen de beste prijs. Fontilus is eerlijk genoeg om aan te duiden, dat daarvan ltijd sprake is. „Het wisselt....", zegt hij zuchtend. Anders geformuleerd: er hapert toch nog wel n en ander aan de organisatie van de farmacie. De ideale situatie is vooralsnog niet in zicht. Ideaal ijn een optimale geneesmiddelenvoorziening tegen betaalbare prijzen. Daarin is vervat, dat de t centraal moet staan. Of dat nú het geval is....? Wie een poging doet de voorzeining van genees- len, zoals die hier geregeld is, door te lichten, stuit op een kluwen van tegenstrijdige belangen. n de overheid, die van de apothekers, die van de importeurs. Deze belanghebbenden zijn boven- aak ook nog onderling verdeeld. Zodat er diverse groepen zijn, die elk hun gelijk en hun voordeel n. Dat is wellicht begrijpelijk, maar niet zonder gevaar. Want één belang dreigt in deze schermutse- n in het gedrang te komen: het belang van de patiënt, dus dat van de bevolking. De grote moeilijk- is, dat het welhaast onmogelijk is, en daarenboven zinloos, dezen of genen daarvoor verantwoorde- stellen. De ware schuldige is, zoals zo dikwijls, het systeem. En een systeem aanpakken is titanen- . Iets van de grond af opbouwen is vaak eenvoudiger dan een bestaand stelsel trachten om te buigen. echter geen keus.... In de praktijk betekent dit, dat een verbetering van de geneesmiddelenvoor- g alleen maar mogelijk is, als alle belanghebbenden bereid zijn om daaraan hun steentje bij te n. Als ze naast hun eigen belangen ook het collectieve welzijn een belangrijke plaats willen geven n overwegingen......

. inbegrip van de zieken- potheek en die van de , zijn er op Curacao acht- apotheken. Dat is op een king van 150.000 een al- n redelijk aantal. Echter, ins redelijk is de wijze, p deze apotheken over iland zijn verdeeld. Van ing is geen sprake. Van de eken, waar in beginsel ie- n met zijn recept terecht - immers, die van de Shell n het hospitaal staan ten e van een specifieke groep t meer dan de helft óf in óf in Otrobanda. Twee eken binnen een straal van rd meter zijn daar geen ndering. Van de apotheken n het directe centrum van gen liggen er alweer vier e Botica's Brievengat, Cerri- Bettina én de Antillean re – vrij dicht bij el- De begunstigde wijken zijn geval Brievengat en vooral n en Cas Corá. Banda Bou bied met een toch niet on- lijke oppervlakte, moet oen met slechts één apo- . Daarnaast is er sinds kort en botica op Santa Maria.

t van de wijken valt bui- e prijzen. Iemand, die op gue woont, of bijvoor- op Soto of Fuik, zit let- mijlen ver weg van de bijzijnde apotheek.

NT-BEWAKING

e dat een groot deel van volking een reis moet on- en om aan medicijnen te , terwijl een ander deel, e van spreken, drie boti- zijn achtertuin heeft heeft deze onevenredige g van apotheken ver- ander gevolgen dan een urige leek zich zo gauw rt. Het maakt, dat de be- moeilijk is te brengen, an is te verplichten, tot roon waarin elke patient houdt aan één bepaalde eek. Terwijl zo'n patroon juist zeer wenselijk zou met name uit het oogpunt de 'patientenbewaking'. Er n eenmaal mensen, die der- tuk zijn op een of ander el, dat ze daarvan ladingen en te bemachtigen. Met de bewuste en vaak onbewus- p van één of meerdere art- lukt het hun niet zelden om op keer weer aan een nieuw te komen. Deze mensen n tegen zichzelf te worden rmd.

n situatie, waarin iedereen 'eigen' apotheek had, zou controle simpel zijn. Nu is uitvoerbaar. Weliswaar is het idee geopperd om alle eken op een computersys- aan te sluiten en zo toe- te houden op wat er wordt . Maar deze 'noodoplos- is veel te kostbaar om se-rieus overwogen te worden.

WAARNEMERS

Dat Curacao beschikt over achttien apotheken, betekent niet, dat er ook achttien apothekers zijn. Twee apotheken, Botica Central en Botica Bettina, hebben géén eigen farmaceut. Ze draaien al geruime tijd op een waarnemer. De apotheker, die waarneemt, doet dit natuurlijk naast zijn eigen bezigheden, het werk in de botica, waaraan hij vast verbonden is. Logischerwijs vloeit daaruit voort, dat hij aan geen van de twee betrokken apotheken volledige aandacht kan schenken. Mits er voldoende voorzorgsmaatregelen zijn genomen, is dat voor een korte tijd, bijvoorbeeld een vakantie, nog wel acceptabel. Wanneer het echter gaat om lange periodes wordt het bedenkelijk. Een apotheek is tenslotte geen snack. Met het bereiden van medicijnen is heel wat meer gemoeid dan met het klaarmaken van pan frances met steak.

Apothekers worden niet voor niets opgeleid aan een universiteit. Hun baan is een zeer verantwoordelijke en vereist specialistische kennis. Het lijkt ondenkbaar, dat een apotheek op een verantwoorde wijze kan draaien, als er vrijwel de hele dag géén apotheker is.

Apotheker Weert van de Antillean Drugstore aan de Cas Coraweg laat zich ontvallen, dat "als je waarneemt in een ander botica je daar per dag dikwijls niet meer dan tien minuten bent". Toegegeven, hij had het over waarnemen tijdens een vakantie. Desondanks doet zijn uitspraak het ergste vrezen voor de apotheken, die al maanden lang alleen met een waarnemer werken. Het is moeilijk aan de indruk te ontkomen, dat in die gevallen toch wel erg lichtvaardig wordt omgesprongen met de belangen van de mensen, die in goed vertrouwen hun recept komen afleveren.

ARTIKEL 24

Hoe onverantwoord dit langdurig werken met een waarnemer ook lijkt, verbóden is het niet. Artikel 24 van de Landsverordening op de Geneesmiddelenvoorziening biedt apotheken de mogelijkheid om, indien nodig, tot maximaal één jaar te draaien op een waarnemer. Toestemming daarvoor wordt in eerste instantie voor drie maanden verleend en kan vervolgens drie keer verlengd worden – telkens met een periode van opnieuw drie maanden.

Dat een zo ongewenste situatie als werken met een waarnemer in alle legaliteit tot maar liefst één jaar gerekt kan worden, lijkt bijna ongehoord. Geneesmiddeleninspecteur drs Fontilus zegt, dat ook hij één jaar wel aan de lange kant vindt. "Die wet zou inderdaad veranderd moeten worden. En dat zal er op den duur ook wel van gaan komen". Voorlopig dus nog niet. En dat is jammer, want de wet in kwestie biedt aan kwaadwillenden voldoende gelegenheid om er misbruik van te maken. Een waarnemer is minder duur dan een vaste apotheker. Iemand, die bijvoorbeeld twee apotheken bezit, zou daarom in beginsel de vaste apotheker van zijn ene apotheek waar kunnen laten nemen in de andere. Na één jaar zou hij de zaak om kunnen draaien. Hij stelt de apotheker vast aan in de apotheek, waar eerst werd waargenomen, en laat hem als waarnemer werken in de botica, waaraan hij daarvoor vast verbonden was.

Mocht zo'n geval zich voordoen, kan slechts worden gehoopt, dat de overheid bereid zal zijn om er een stokje voor te steken .....

door

Bernadette

Baroud

IN EEN TWEETAL artikelen wordt in Ñapa een poging gedaan de geneesmiddelenvoorziening op Curaçao door te lichten. In het eerste artikel wordt uitgebreid aandacht besteed aan de apotheken: hoeveel zijn er en waar, wie zwaait er de scepter en wat kan er wel en niet van apothekers worden verwacht, kortom zaken waarmee elk lid van de bevolking rechtstreeks te maken heeft.
In het tweede artkel, dat volgende week zal verschijnen, komen zaken aan de orde als de import van geneesmiddelen, de voor- en nadelen van generische producten, de verhouding tussen de apothekers en de overheid, en de twee commissies, die werken aan adviezen voor een verbetering van de geneesmiddelenvoorziening.

Tijd en personeel om aan de patiënten uitleg te geven bij de verstrekte medicijnen, is er vrijwel nooit......

GEBREK VS OVERSCHOT

Dat werken met een waarnemer goedkoper is, wordt door de betrokken apotheken natuurlijk nooit als argument aangevoerd. De officiele reden luidt, dat het welhaast ondoenlijk is om aan apothekers te komen.

Zijn er dan geen Curacaoenaars, die farmacie studeren? Fontilus: "Er is er net eentje afgestudeerd in de Verenigde Staten, en er zit nog een andere in Colombia. Verder studeren er nog twee in Nederland. Van die laatsten moet je dan maar hopen, dat ze straks terug willen komen....." Dat lijkt een tweede aanduiding, dat er onder de apothekers, die in Nederland hebben gestudeerd, Antillianen én Europeanen, maar weinig animo bestaat naar Curacao te komen. De voornaamste reden hiervoor zou zijn, dat een apotheker in Nederland 'een kapitaal' verdient en hier beduidend minder. Een andere reden zou volgens Van Weert, die apotheker én eigenaar is van de Antillean Drugstore, kunnen liggen in het feit, dat het op de Antillen geen vereiste is, dat de eigenaar van een apotheek zelf apotheker is. In Nederland moet dat wel; een andere regeling wordt daar onverenigbaar geacht met de nagestreefde professionele opzet. Van Weert: "Hier kan een apotheker in loondienst zijn bij een botica-eigenaar, die zelf geen farmaceut is. Ik denk, dat degenen die in Nederland hebben gestudeerd, daar huiverig voor zijn. Dat ze vrezen, dat het farmaceutisch belang, dat zij moeten behartigen, zal botsen met het zakelijk belang van de eigenaar ...."
Drs Fontilus denkt echter, "dat ze, als ze daarginds zitten, amper stil staan bij die theoretische mogelijkheid".

In Nederland is momenteel een apothekers-overschot. Van Weert meent, dat het daardoor in de toekomst wellicht gemakkelijker wordt om apothekers over de oceaan te lokken. Fontilus vreest het tegendeel: "Ze werken nu in Nederland met een wachtlijst voor vestigingsvergunningen. Mensen zijn bang om weg te gaan en daardoor hun plaats op die lijst te verspelen".
Het is te hopen, dat Van Weert gelijk zal krijgen. Want vacatures in de farmacie op Curacao zullen in de toekomst moeten worden opgevuld met spothekers die hun opleiding in Nederland hebben gevolgd. Van overheidswege is namelijk bepaald, dat straks alleen het Nederlandse diploma nog kwalificeert om op de Antillen werkzaam te mogen zijn. Apothekers, die hun opleiding in een ander land hebben genoten, zouden eventueel wél op de Antillen een post-universitair examen kunnen afleggen.

DECOMMERCIALISATIE

Hoe moet de situatie, dat botica's hier in handen kunnen zijn van niet-apothekers worden geinterpreteerd? Met andere woorden, hoe groot is de kans op een daadwerkelijke 'clash' tussen het farmaceutisch en het zakelijk gebeuren, en het gevaar, dat het farmaceutische belang daarbij het onderspit delft? Drs P. Fontilus: "Kijk, theoretisch zou het te prefereren zijn, als apothekers eigenaar van apotheken zouden zijn. Daarbij denk je aan decommercialisatie van de farmacie. Dat is waar je naar streeft. Maar waar blijf je, als die apothekers dan net zo gaan optreden als de vroegere eigenaars? Als ook zij het zakelijk belang voorop gaan stellen? We beginnen langzaamaan van het idee af te stappen, dat een situatie waarbij de apotheken in handen zijn van farmaceuten zaligmakend is".

Apotheker Scheperboer van Botica Coromoto stelt het een beetje botter: "Als je een apotheker zakenman laat zijn.... tja, de gelegenheid maakt nu eenmaal vaak de dief .....".

CONTRACT

Hoe kan het toch zwaarwegende farmaceutische belang dan behartigd worden in een situatie, waarbij een apotheker in loondienst is bij een botica-eigenaar, die er als zakenman vooral op uit is om winst uit zijn zaak te halen? Het ei van Columbus schijnt een goed contract te zijn, waarbij de apotheker bij zijn indiensttreding bedingt, dat hij het voor het zeggen heeft, wat de farmacie aangaat. "Sommigen hebben een erg goed contract", zegt Fontilus, "maar er zijn er ook met een minder goed contract...". Scheperboer rekent zichzelf tot de eerste groep. Hij is in loondienst bij een niet-apotheker, de heer Van Rosberg, die eigenaar is van zowel Botica Coromoto, waaraan Scheperboer vast verbonden is, als van Botica Bettina, waar hij als waarnemer optreedt. "Ik heb nooit problemen met mijn eigenaar. Dat komt, omdat in mijn contract alles heel strikt geregeld is. Zou er een probleem ontstaan, en de eigenaar en ik komen er niet uit, dan beslist Fontilus, de geneesmiddeleninspecteur".

Ongetwijfeld zullen er gedegen contracten bestaan. Maar het blijft een feit, dat hun totstandkoming volkomen afhankelijk is van de goede wil van de apotheker en eigenaar in kwestie.

VERGUNNING

Het is waarschijnlijk waar, dat het de apotheken in handen geven van apothekers niet zonder meer de garantie geeft, dat het grootste gewicht wordt toegekend aan het farmaceutische belang. Anderzijds lijkt er vooralsnog geen reden apothekers te beletten eigenaar te worden van een apotheek. Daarom is het op zijn minst een beetje merkwaardig, dat toen het Eilandgebied onlangs vergunning gaf tot vestiging van een botica op Santa Maria, die vergunning naar de zakenman Van Rosberg ging – eigenaar van al drie andere botica's, waarvan eentje zonder een eigen apother – en niet naar een van de apothekers, die eveneens een aanvraag tot vestiging hadden gedaan.

VERGOEDING

De apothekers, die op Curaçao werkzaam zijn, zijn allerminst tevreden over hun vergoeding. Terecht, want hun vergoeding steekt onbeholpen in elkaar. Sinds 1976 krijgen ze een bepaald percentage van de inkoopsprijs van de medicijnen. Dat percentage varieert. Deze regeling houdt geen rekening met het feit, dat het ene recept een stuk bewerkelijker is dan het andere. De apothekers streven naar een regeling, die dat juist neemt als uitgangspunt; wat ze willen is een vorm van 'professional fee'.

De huidige regeling, indertijd bedoeld als tijdelijk, is ongetwijfeld hard aan een herziening toe. Al was het alleen maar, omdat ze bevordert, dat de apotheker, die als betaling immers een percentage van de inkoopsprijs ontvangt, zo duur mogelijke medicijnen inkoopt. Daarmee wordt de overheid, in casu de PP en de SVB, bij de betaling van de rekeningen van hun patiënten, nodeloos op zeer hoge kosten gejaagd. Ook het belang van de patiënt is niet of nauwelijks gediend met het inkopen van de duurste medicijnen. Want een duur middel hoeft niet per se beter te zijn dan een wat goedkoper.

AFWEZIGHEID

Maakt het feit, dat ze ontevreden zijn over hun betaling, de apothekers wellicht minder geneigd hun werk naar behoren uit te voeren? Het lijkt op het eerste gezicht een impertinente vraag. Maar één apotheker zou zich hebben laten ontvallen, dat "er geen apotheker is, die voor 5000 gulden per maand zes dagen per week acht uur per dag in zijn apotheek gaat staan..." Of die bewering waar is, valt niet te achterhalen. Maar het valt niet te loochenen, dat veel apothekers vaak afwezig zijn. Wie in dezen de proef op de som wil nemen, zou op een dag eens alle apotheken moeten bellen en vragen naar de apotheker. Het antwoord luidt steevast: „De apotheker? Sorry, die is er niet...!"

Niet alleen waarnemers laten dus vaak verstek gaan, ook vaste apothekers. Het maakt de vraag of die afwezigheid verantwoord is alleen maar dwingender. „Het hangt ervan af in hoeverre je personeel betrouwbaar is", zeggen de ondervraagde ofisina-apothekers. Zowel Van Weert als Scheperboer zijn van mening dat ze het, wat dat betreft, goed hebben getroffen. „Bovendien", zegt Scheperboer, „heb ik een heel systeem aangelegd met een soort gekleurde vakken. Daardoor zijn misgrepen, letterlijk en figuurlijk, praktisch uitgesloten." Tegelijkertijd klagen beide heren echter merkwaardigerwijs over de moeilijkheid aan personeel te komen. Assistenten moeten lange diensten draaien; er is tijd noch perspneel om de patiënt een uitleg te verstrekken bij zijn geneesmiddelen...

INSTRUCTIES

Het probleem om aan personeel te komen wordt straks wellicht geringer. Sinds kort is er een eilandelijke vakopleiding voor apothekersassistenten. In oktober moeten de eersten afstuderen. De kwestie van het niet aanwezig zijn van de apotheker zelf is daarmee echter nog geenszins opgelost. Wát als er in een apotheek een zo ongelukkige fout wordt gemaakt, dat hij fataal blijkt te zijn? De mogelijkheden daartoe lijken volop aanwezig. Wie wordt in zo'n geval verantwoordelijk gesteld? Fontilus: „In eerste instantie is dat altijd de apotheker. Maar je kunt van hem ook niet verlangen, dat hij continu aanwezig is. De apotheken hier hebben nu eenmaal zeer lange openingstijden, wat ondermeer te maken heeft met het feit, dat artsen hier langer spreekuur houden dan in bijvoorbeeld Nederland. Je mag niet verwachten, dat een apotheker twaalf uur per dag zelf aanwezig is, en dat zes dagen achtereen. Maar als hij er niet is, dan moet zijn personeel de beschikking hebben over voldoende instructies. Ze moeten weten wat te doen en waar hem te bereiken in geval van nood. Mocht er een fout worden begaan en het blijkt, dat hij zelf niet aanwezig was, zal hij ook aan moeten tonen, dat er sprake was van zulke gedegen instructies...."

„Hoe hij dat aan kan tonen? Ik vind, dat er pas sprake is van voldoende instructies, wanneer die tevens duidelijk op schrift zijn vastgelegd. Is het personeel niet in het bezit van schriftelijke richtlijnen.... acht ik het onvoldoende, ja!"

SUPERMARKT

Een veelgehoorde klacht van apothekers is, dat de receptuur hier weinig lucratief is. „Je kunt er amper van bestaan", verzucht apotheker Van Weert. „Daarom zijn botica's hier altijd een combinatie van een apotheek en een drogisterij." Het gevolg is, dat veel botica's lijken op een supermarkt met ergens in een hoekje de balie voor de receptuur. Er wordt van alles verkocht, van filmrolletjes tot drop en batterijen. Een aantal van deze artikelen mag al sinds 1961 officieel niet meer worden verkocht in botica's. Sinds 22 juli 1981 past de Inspectie Geneesmiddelen deze wet ook daadwerkelijk toe. Tot ongenoegen van vele apothekers, die inspecteur Fontilus inmiddels al hebben benaderd met een lijst uitzonderingen. Van Weert: „Hij is goddank bereid daarover met ons te gaan praten." Maar Fontilus lijkt allerminst gelukkig met de gang van zaken. „Nu weer die uitzonderingen...", zegt hij niet zonder ergernis. „Maar als je hun suggereert die hele receptuur er dan maar uit te gooien en in het vervolg alleen maar te draaien op de drogisterij, wil niemand daar van horen!"

MEDICIJNGEBRUIK

Worden er op Curaçao veel medicijnen geslikt? De eerste indruk van vooral veel Nederlanders is, dat de artsen hier een nogal losse hand van voorschrijven hebben. Vooral antibiotica en vitaminepillen liggen vooraan in de pen. Fontilus: „Kijk, in Nederland worden bij uitstek weinig medicijnen voorgeschreven. Hier zijn artsen guller met recepten. En inderdaad met name op het gebied van vitamines en anti-biotica. Je moet ook niet vergeten, dat de patiënten hier van een arts verwachten, dat hij hun iets voorschrijft."

Mocht dat zo zijn, zou het te overwegen zijn om eens op uitgebreide schaal voorlichting te gaan geven aan de bevolking. Hen uit te legeen, dat het slikken van pillen niet steeds de beste wijze is om beter te worden, en dat een goede voeding vitamine-pillen vrijwel overbodig maakt.... Ook de apotheken zouden hun steentje aan die voorlichting bij kunnen dragen.

CIJFERS

Overigens meent Fontilus, dat het gebruik van geneesmiddelen op de Antillen niet alarmerend groot is. „We zitten boven Nederland, maar bijvoorbeeld onder Italië en Frankrijk."

In harde cijfers uitgedrukt: Vorig jaar is er op de Antillen voor 15 miljoen gulden aan geneesmiddelen ingevoerd. Omgerekend zou dat moeten betekenen, dat de bevolking voor 30 miljoen aan medicijnen heeft uitgegeven. Het vreemde is, dat dat volgens de cijfers van de SVB en de PP niet het geval is geweest. Die cijfers liggen lager, zelfs aanmerkelijk lager. Voor dat opvallende verschil zijn een drietal verklaringen mogelijk. „In de eerste plaats", zegt Fontilus, „is het mogelijk dat veel van de medicijnen, die hier zijn ingevoerd, later weer zijn geexporteerd. Een andere mogelijkheid is, dat veel medicijnen zonder recept zijn gekocht...." Rest nog één mogelijkheid. „Dat de cijfers van de SVB en de PP niet blijken te kloppen...."

Verhalenbundel van De Palm

"Antiyas" onmiskenbaar Antilliaans

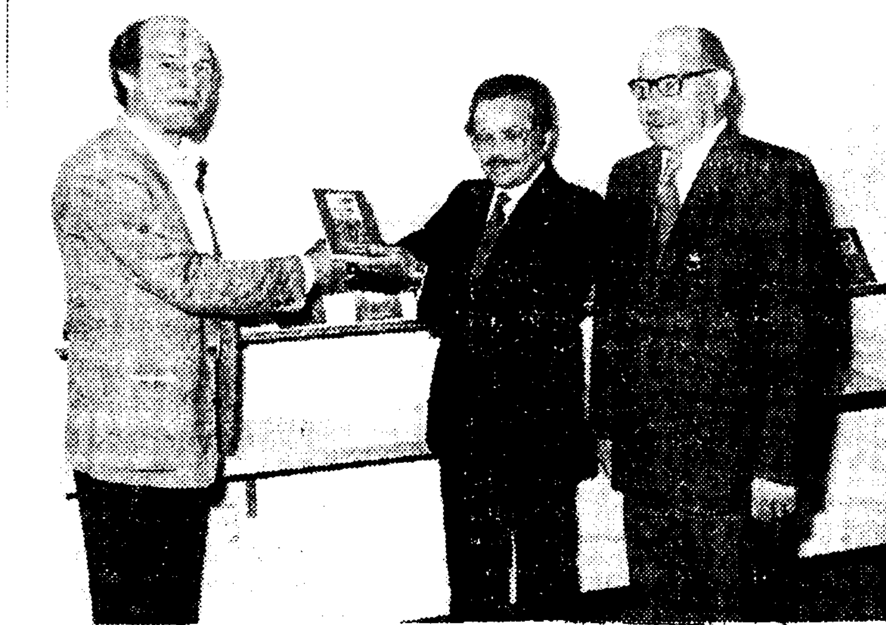
OP MAANDAG 29 juni ontving de Gevolmachtigd Minister der Nederlandse Antillen, de heer Casseres, het eerste exemplaar van het boek "ANTIYA" van JULES DE PALM, uit handen van de heer J.L. Witteman, directeur van de Uitgeverij De Bezige Bij, te Amsterdam.

Hiermede is door De Bezige Bij een meer dan vijfentwintig jaar oude traditie voortgezet, Antilliaanse literatuur uit te geven: De Antilliaanse Cahiers, de publicaties van Tip Marugg, Lilis Juliana, Frank Martinus Arion, Jules de Palm, en niet te vergeten de motor achter al deze namen: Cola Debrot. Veel van deze publicaties zijn verschenen met de steun van Sticusa.

Jules de Palm is geen onbekende naam in de Antilliaanse literaire wereld. Verleden jaar nog zorgde hij - samen met Julian Coco - voor een aangename verrassing met "Julio Perrenal, dichters van het Papiamentse lied". Al voor deze publicatie had Jules de Palm

Dat deze short geen toevalstreffer was, bewijst Jules de Palm met zijn tien verhalen verhalenbundel "Antiya". In deze verhalenbundel heeft Jules de Palm tien verhalen bijeengebracht die een periode van vijfentwintig jaar bestrijken. "De kerstcakes van Shon Keta' verscheen in 1954 en "Waan" dateert uit 1979. Ofschoon de verhalen in zo'n grote spanne tijds geschreven zijn, vertonen ze een hechte eenheid qua stijl, thematiek, lengte en decor (de verhalen spelen zich af op de Benedenwindse Eilanden).

De verhalen hebben veelal de volgende "plot": de hoofdfiguur wil niet uit de toon vallen, en doet precies wat er van hem verwacht wordt, met alle gevolgen vandien. Ter illustratie het volgend voorval. De hoofdfiguur in "Waan", het verhaal waarmee de bundel opent, denkt dat hij een meisje het hof moet maken. Als hij echter zijn armen om haar heen slaat, ontstaat er grote consternatie, want dat was helemaal niet de bedoeling. Een ander mooi voorbeeld is Toni Gonzalez, die in het gelijknamig verhaal, zelf twee wanbetalers geld geeft, zodat hij de naam kan ophouden dat al zijn huurders hun huur betalen.

v.l.n.r. J.L. Witteman, directeur van de Uitgeverij De Bezige Bij, de heer Casseres, Gevolmachtigd minister der Nederlandse Antillen. Jules de Palm, auteur van o.a. 'ANTIYA'

Antilliaans volksgeloof en volksgebruiken spelen een belangrijke rol in "Antiya'. Typerend voor deze bundel in de volgende passage in het verhaal "Bubuchi":

"Toen je trouwde", vervolgde Yaya," regende het niet eens: Gods zegen had je dus niet! Onderweg bleef de auto stilstaan – geen benzine – de brug was fout en tot overmaat van ramp ben je zo stom geweest zwarte koffie te morsen. Mi dios dushi, dat het zo lang geduurd heeft......... "In hetzelfde verhaal gaan de heren "handen wassen" na de begrafenis.

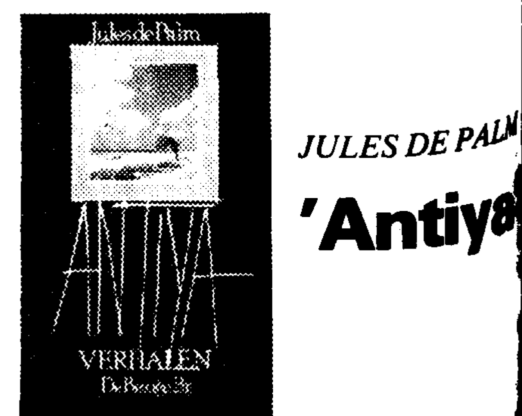
Eén verhaal is zelfs gebaseerd op volksgeloof. Aan het verhaal " 't Geluk gaat de drempel over" ligt het volksgeloof ten grondslag dat degene die als eerste het huis betreedt op nieuwsjaardag geluk of onheil brengt.

De stijl van Jules de Palm is meeslepend, trefzeker en vooral humoristisch. Zelf kon ik moeilijk de lach inhouden met onafscheidelijke hoed van Bubuchi. Zelfs de humor van Jules de Palm is Antilliaans. In het verhaal "Shòròmbu" roept Shòròmbu zijn vriend toe: *Als je weer eens dassen koopt, dan moet je niet zo gierig zijn, Wembley-dassen blijven altijd keurig zitten, weet je..........*". De opmerking is echter niet bedoeld voor Shòròmbu's vriend, maar voor de persoon die tegenover Shòròmbu aan tafel zit!

Door zijn uitstekende literaire kwaliteit en zijn daadwerkelijke Antilliaanse inslag is "Antiya" buitengewoon geschikt voor het voortgezet Antilliaans onderwijs, waar een nijpend tekort bestaat aan juist dit soort boeken. Het is een boek om van te genieten.

WALTER PALM

Jules de Palm: "Antiya" Uitgeverij De Bezige Bij Amsterdam 1981

Koprokamu-poeziefeest

OP 30 MEI organiseerde de Koprokamu (Komishon pa promové kantika di mucha) een "poëzie-feest". De bedoeling hiervan was een aantal kinderen zelfgemaakte gedichten te laten voordragen. Een jury moest een winnaar kiezen tijdens een presentatie voor een publiek in het SUBT-stadion. De gedachte achter dit "poëzie-feest" was het dichten bij kinderen te stimuleren. De participanten moesten hun gedichten op de volgende onderwerpen baseren: de schoonheid van Curacao, onafhankelijkheid en de arbeider.

In totaal hebben 26 kinderen deelgenomen en de uiteindelijke winnares werd de 15 jarige Setty Doran met haar gedicht "Mi hardin" welke over de schoonheid van Curacao gaat. Overigens hebben de meeste participanten dit onderwerp als uitgangspunt voor de inhoud van hun gedichten gekozen.

Het initiatief van Koprokamu is zeker toe te juichen daar kinderen door dit soort evenementen tot kreatief denken worden gestimuleerd. Echter vond in de vastgestelde onderwerpen van de allerjongste participanten nogal moeilijk (vooral onafhankelijkheid). Bovendien viel men teveel over in lyrische beschrijvingen van Curacao. In dit type gedichten komt tot vervelens toe naar voren dat Curacao **vooral voor de toeristen** mooi en schoon gehouden moet worden.

Waarom volwassenen kinderen er niet op wijzen dat het in de eerste plaats voor ons zelf - de bewoners van Curaçao - belangrijk is om op een schoon en mooi eiland te wonen, is mij een raadsel. Soms kreeg je ook de indruk dat sommige kinderen bezig waren iets te deklameren dat eigenlijk een beetje boven hun pet ging (onafhankelijkheid).

De Koprokamu had, naar mijn mening, de evenwicht in onderwerpen kunnen realiseren door meerdere onderwerpen aan te voeren of door het aantal gedichten pér onderwerp aan een vastgesteld aantal te binden.

Dit om te voorkomen dat er b.v. 15 gedichten over Curacao gaan, 5 over onafhankelijkheid en 2 over de arbeider.

Tenslotte nog iets over de uitgekozen plaats voor dit evenement (Subt-stadion): het is inderdaad een lokaliteit die veel publiek kan verwerken maar toch zou volgens mij een gesloten ruimte beter zijn geweest vooral daar kinderen hier nog moeten wennen aan dit soort kulturele manifestaties, wat op zich meer aandacht vereist dan een songfestival.

Overigens kan, als men over de kinderziekties heen is, zo'n jaarlijks (?) terugkerend gebeuren heel wat goeds teweegbren

VIOLA STA

MI HARDIN

Mi ta bibá den un gran hardin
yená ku floman di tur kolor
Paranan kolor bunita i tambe kolor di tera
ta kanta henter dia bai
Ku un solo ku ta bria
dunando tur kos un toke kolorido

E Hardin tin biaha ta seku
falta di yobida ta tormenté
E ora ei e ta tristu i un poko desolá
pero........ e ta mi Hardin

Den mi Hardin tin tambe hopi sumpiña
Ku ta krese abundantemente tur kaminda
Yerba shimaron i yerba stinki
tur ta forma un kontraste amikal
Ku serunan ku ta duna otro man
Mahestuoso nan ta bira rònt
Lo mi ke sigui ketu bai
Konta tur esnan ku ta rònt di mi
kon felis mi ta den mi Hardin
i ku tur por gosa aki den
Habri wowo hanchu i mira
kon bunita tur kos ta
Pasobra mi Hardin tin un nòmber
I esei ta: DUSHI KORSOU

SETTY DORAN

Aandacht voor Siny van Iterson

Jeugdliteratuur over Curaçao en Colombia

HET WERK VAN de Antilliaans-Nederlandse-Colombiaanse Siny van Iterson - Van de Breggen verdient veel aandacht. Deze schrijfster, die vooral voor de wat oudere jeugd schrijft, werd in 1919 op Curacao geboren, maar woonde vanaf haar tweede jaar in Nederland. Na de Tweede Wereldoorlog keerde ze -getrouwd- naar Curacao terug, waar ze begon met het schrijven van jeugdboeken over dit eiland. Haar eerste is, al is het van 1954, ook nu nog wel bekend, omdat het in 1975 in een bewerkte druk opnieuw verscheen. *Schaduw over Chocomata* is een spannende jongensdetective, waarin twee vrienden ervoor zorgen dat een ontsnapte gevaarlijke misdadiger opgespoord wordt, waarbij de ruimte van een oude plantage met zijn vervallen landhuis een belangrijke decoratieve en sfeerscheppende rol vervult en Curacaose gebruiken en landschappen organisch in het verhaalgebeuren verweven zijn. Het twee is *In de ban van de duivelsklip* dat ook van 1954 en eveneens een jongesdetective vol boeiende en geheimzinnige gebeurtenissen is, al is hier veel van de Curacaose sfeer en karakteristiek aan het Nederlandse publiek opgeofferd, waardoor het niet helemaal het niveau van het eerste haalt, volgens een recensie in de West-Indische-Gids. Het boek zelf heb ik niet gezien omdat het al jaren niet meer te krijgen is. Misschien iets voor een herdruk? Vanaf 1958 woont Siny van Iterson in Colombia, eerst in Buenaventura, later in Bogota. Over dit land heeft ze tot nu toe een half dozijn boeken geschreven:

- *De smokkelaars van Buenaventura;*
- *De adjudant van de vrachtwagen,* waarvoor haar in 1968 de prijs van het beste jeugdboek werd uitgereikt;
- *Het gouden suikerriet,* dat in 1971 een zilveren griffel kreeg en in 1981 werd herdrukt;
- *Om de Laguna Grande;*
- *Weerspiegeld in de bron;* en tot slot het recente *De heksen van Casa Roja.*

Al haar werk wordt bij Leopold in Den Haag uitgegeven, die nog meer van haar in voorbereiding heeft.

Het werk van Siny van Iterson verdient om verschillende redenen veel aandacht. En wel allereerst omdat het verhaalgebeuren zodanig doordacht en geconstrueerd is, dat elk onderdeeltje zijn functie heeft, waardoor al haar boeken spannend zijn, zodat de lezers ademloos naar de ontknoping van de plot meegevoerd worden. Siny bereidt vanaf het begin van het verhaal op allerlei subtiele manieren de climax aan het eind voor. Ik geef een voorbeeld hiervan uit haar laatste boek: *De heksen van Casa Roja.* Drie al wat oudere vrouwen, de 'heksen', wonen op een grote hacienda ver weg in de Colombiaanse bergen. Een van hen is getrouwd geweest, maar haar man, Arthur, heeft haar verlaten. Nu zijn er allerlei aanwijzingen dat hij terug zal keren, maar dat er dan tegelijkertijd een ongeluk zal gebeuren. De kaarten van de Tarot voorspellen het, de dromen van de dienstbode eveneens: een zwarte ruiter komt, maar verdwijnt plotseling; een man slaat zijn moeder dood en stopt haar bij huis zomaar in de grond waarbij hijzelf ook bedolven wordt; een man valt plotseling dood op het veld neer; en de laatste droom waarin de zwarte ruiter opnieuw verschijnt maar plotseling verdwenen is bij het zicht van twee volle manen. Daarnaast wordt herhaaldelijk over de akker, de oogst en het ploegen verteld, terwijl er tussendoor terloops vermeld wordt dat er een kunstgebit gevonden is. Al deze elementen die op het eerste oog zonder verband lijken, passen aan het eind in elkaar wanneer Arthur als een slordig begraven lijk aangetroffen wordt aan de rand van de akker als men aan het ploegen is. Zijn gebit dient als bewijs. Salvador, de drankzuchtige broer van de dames, heeft hem met zijn auto overreden (de twee volle manen). Dronken doodde hij Arthur, dronken verraadt hij zichzelf tegenover de politie. Intussen laat Siny de lezer voortdurend denken dat het gevonden lijk dat van een jongen is, die door zijn vader doodgeslagen zou zijn, wat nog weer een extra dimensie aan de spanning geeft.

Door de verbinding van zoveel elementen die zo hecht in elkaar grijpen, krijgt het verhaal zijn tot doorlezen dwingende structuur.

Tegenover deze kracht staat het mijns inziens zwakke punt dat Siny van Iterson het bij die spanning vooral moet hebben van elementen die in de 'jongensboeken' nogal traditioneel en conventioneel zijn, zoals de ontvluchte boef, een smokkelbende, nachtelijke tochten, spookgeschiedenissen en bijgeloof, dood en moord, een ontvoering, enz., waardoor de vertelde gebeurtenissen een nogal onrealistisch karakter krijgen. Maar sfeer weet ze er wel mee te bereiken en vooral de sfeer van de uitgestrektheid van het indrukwekkende Colombiaanse bergland met zijn eenzame wegen en ver uit elkaar gelegen hacienda's, waar de natuur groots en grillig is en de mensen elke inmenging die van buiten af hun beslotenheid bedreigt, afweren; waar wapens het enige recht verschaffen en het primitieve politietoezicht nauwelijks voor enige zekerheid zorgt. De stad komt in haar werk nauwelijks voor, maar de beschrijvingen van de Curacaose knoek en het Colombiaanse berglandschap zijn groots.

Een ander opvallend structuurelement is dat van de verdubbeling. In *De heksen van Casa Roja* komen twee verdwijningen voor, in het onlangs herdrukte *Het gouden suikerriet* vinden we ook zo'n dubbelmotief.

De hoofdfiguur, Claudio, moet met zijn vader Don Pacho naar La Gloria, een leprozendorp om deze te verzorgen in zijn ziekte. Zonder te vermelden dat hij uit het melaatsendorp komt, gaat hij rietkappen op het landgoed Puerta Grande, waar hij veel contact krijgt met het eenzame, moederloze dochtertje van de eigenaar, Pilar geheten. Als in La Gloria een dokter vermoord wordt, bereiken de gebeurtenissen een hoogtepunt, als Claudio ontdekt wie de moordenaar is en er bovendien achter komt dat Pilar en hij eigenlijk in dezelfde omstandigheden verkeren: zoals zijn vader in het melaatsendorp woont, zo komt Pilar er via Claudio nu achter dat haar moeder daar ook woont, iets wat men altijd verborgen heeft proberen te houden. Maar Siny vervalt niet in een goedkope oplossing om Pilar en Claudio dan ook maar samen te laten blijven. Daarvoor zijn immers de sociale verschillen te groot!

En dit is dan weer een ander motief dat in al haar werk op de achtergrond of expliciet - meespeelt. Colombia wordt niet alleen als decor gebruikt maar wel degelijk van binnenuit met al zijn voor ons zo schrijnende tegenstellingen tussen rijk en arm, machtigen en machtelozen, grootgrondbezitter en arbeider, bezitters en bezitlozen. En in een verhaal als *De adjudant van de vrachtwagen* over de Pulga, de kleine 'vlo' die zich met moeite steeld en bedelend in leven kan houden, beschrijft Siny zonder sentimentaliteit of nadrukkelijk moralisme, maar zo terloops weg en daardoor des te schrijnender de armoede van de bezitlozen. Een sterk voorbeeld: Gilimon, de vrachtwagenchauffeur en de Pulga, die 'adjundant' is geworden nemen op hun tocht door Colombia eens een liftende jongen mee, die in een zak een halfvergaan varken meevoert, dat natuurlijk geweldig stinkt. Maar hij moet het naar zijn grootmoeder brengen die het zal opeten. De man heeft geen medelijden met zoveel armoede maar stuurt hem prompt uit de auto. Iemand met zo'n zak stinkend vlees neemt hij niet mee! Maar intussen heeft de lezer, bij wijze van spreken met de neus ook dichtgeknepen, ervaren wat gebrek aan eten is voor sommige mensen.

Tot slot wijs ik op het perspectief. De meeste verhalen zijn verteld vanuit een jongen (Siny gebruikt vooral mannelijke hoofdfiguren), die de leeftijd heeft van de lezersgroep waarop de schrijfster mikt. Dat is zo tussen de twaalf en zestien jaar. Maar daarnaast verlaat ze dat hij-vertelperspectief geregeld en volgt ze de andere figuren. Zo'n structuur van de alwetende verteller is makkelijk voor de lezer omdat het deze helpt zich van verschillende zijden in het verhaal in te leven. Bovendien is het aantrekkelijk omdat de lezer regelmatig meer weet dan de figuren zelf, wat een gevoel van 'macht' over het verhaalgebeuren geeft. In *Weerspiegeld in de bron* is Siny echter van dit perspectief afgeweken. In dit ik-verhaal ontmoet de hoofdfiguur/verteller de jonge Orlando Suarez, die vanuit Nederland naar zijn geboorteland Colombia is teruggekeerd met een geheimzinnig doel. De ik-figuur die zich in het afgelegen hotel verveelt wordt nieuwsgierig en gaat op onderzoek uit. Door de verhalen van Orlando en van de andere dorpelingen over diens familieverleden aan de 'ik' wordt het doel waarvoor Orlando gekomen is langzaam maar zeker duidelijk. Een knappe vertelprocedure die volop spanning brengt in dit qua verteltechniek, ook wat de tijdsbehandeling betreft, meest geslaagde boek. Hij werk van Siny van Iterson verdient veel aandacht wegens de structuur, de wijze van vertellen, de sfeerbeschrijving, de visie die ze geeft op de Colombiaanse maatschappij en het leven van de mensen in dat land. En voor wie minder op literaire, morele of sociale **argumenten let, alleen al om het** feit dat haar boeken stuk voor stuk spannend zijn.

WIM RUTGERS

Coordinator
Carel de Haseth

Sjanetje:

Het kind en de gehandicapte

HET VALT ALLEMAAL niet mee voor Sjanetje: haar moeder is overspannen en zit in een inrichting, haar vader is op zee, haar geestelijk onvolwaardige broertje zit in een tehuis en Ron de hond woont tijdelijk bij tante Sjaan.

Zijzelf logeert bij de knorrige en bevelerige Mevrouw Bloem. In 22 afgeronde hoofdstukken beschrijft Thea Dubelaar Sjanetje's leven bij mevr. Bloem. Het enige wezen dat haar een beetje opvrolijkt is de kater Sam, waar ze denkbeeldige gesprekken mee voert. Gedreven door heimwee naar huis en het zat zijn van de opmerkingen van mevr. Bloem, loopt ze een paar keer weg waardoor ze toch in een paar leuke avonturen terechtkomt.

Overigens maakt ze ook thuis bij mevr. Bloem gelukkig een paar leuke dingen mee die haar leventje een beetje aangenamer maken. Ook haar week-ends worden opgeluisterd doordat Erik, haar broertje, dan komt logeren. Erik die niet kan schrijven en rekenen en die soms kwijlt. Toch is Erik volgens Sjanetje niet achterlijk: "Erik is alleen maar bijzonder" en hartstikke lief. Wat echter niet wegneemt dat ze zich een beetje zorgen maakt om Erik: vooral als de mensen hem nastaren of als hij onbegrijpelijke dingen doet. Zoals die ene keer als hij een poppenkastvoorstelling helemaal in de soep gooit, een gebeurtenis dat tegen alle verwachtingen in toch nog goed afloopt.

Aan het eind van het boek komt haar vader weer thuis voor een paar maanden en hij brengt zelfs een verrassing mee. Eind goed, al goed, dus.

In eerste instantie komt het allemaal nogal overweldigend over: zoveel problemen tegelijk verpakt in een kinderboek voor kinderen van de eerste klassen van de basisschool. Toch valt het allemaal best mee: het wordt allemaal niet zo zwaarmoedig uitgewerkt en het is toch een realiteit die vele kinderlevens niet onbespaard blijft. Emoties en dagelijkse gebeurtenissen worden op nuchtere en eenvoudige wijze weergegeven. Het begrip overspannenheid wordt voor kinderen op begrijpelijke wijze uitgelegd.

Toch kan van dit boek niet gezegd worden dat het nou zo'n uitschieter is die een zilveren griffel heeft verdiend. Uiteraard is het voor de schrijfster zelf, die hiermee debuteerde, wel een aanmoediging. Het is een boek dat zich gemakkelijk laat lezen en het kan aan kinderen van 6 jaar voorgelezen worden, wijl kinderen vanaf 8 jaar zelf kunnen lezen. Toch, ook het jaar van gehandicapten aanbevolen boek.

VIOLA STA

Dubelaar, Th. Sjanetje; geïll. door Mance P Amsterdam, Ploegsma, 198 blz. Voor uitleen verkrijgba de jeugdbibliotheek van Cu

Ñapa popular pool 1981 1/2

ORGANISA un enkuesta ... no ta fasil, mester tene ... ku hopi kos, special- ... aki na Korsow debi ku ta ... ku nos (yiu di Korsow) ... masha amante di ...mentu. Pesei pa logra un bon kantidat di ...shon, pa asina hasi e ... más official ta hopi ...unda y suerte bo mester! ... principal ku nos kier ... esaki ta pa sa e smaak ... lektornan, asina nos por ...nan pa elabora ariba, ... e ora ey tambe kiko ... pensa di nos pagina y ... tende tur opinion of ..., pero esaki tambe ta pa ... otro medionan manera ... tv un bista tambe kiko ... den e smaak di e ... Nos a hanja bastante ...shon y hopi persona a ... na telefon y duna nos ...nion y nos ta gradisi un ... a hasi esei, tambe nos ... tur e discobarnan pa ...perashon valioso ku nan ... nos no awor aki sino tur ... ku nos a traha pa ... mihor pa nos lektornan.

...TADO

... reparti e resultado den ... pa asina duna un bista ...plio den e diferente ...

... parti lokal no tabatin ... kompetensia, esaki ... ta debi na e poko ... di parti di nos ... lokal e aña aki. Nos ... falta di inspirashon of ... e kostonan relasioná ku ...on etc. por a subi....(!?)

...ANTE POPULAR:
...ide, 2. Sidney Isidora, ... Gressman.
...AS BENDI:

KU DOBLE R

... di bolo....Zjozjoli, 2. ...chi Ramos, 3. Ban ...Boy Dap.

... STASHON ...LAR:
... Curom Z86, 2. Radio ...FM, 3. Radio Hoyer II.
...AS POPULAR:
... David Ariza/FM, 2. ...to/Curom, 3. Armando .../Curom.

...PASHON MUSIKAL:
... R & SSS, 2. ENOS, 3.

...AMA MAS SKUCHA:
... 40 Curom, 2. Disco ...action/FM, 3. Disc-...oyer II.

...AMA DI TV:
... Universal, 2. Dallas, ... di Job/Lucha Libre.

...NASHONAL

... internashonal a konose ... kompetensia, aki e ...dat di hopi artista a ...demostra sinembargo ...nte. E musika DISCO ... ta esun más gusta den ...bentut aunke ku SOUL y ... a bira faborito di hopi ...atrobe. JAZZ, REGGAE ...OSPEL MUSIC ta e ... di musika ku e aña aki ... hopi atenshon tambe ... algun estilo nobo ku a ... merkado internashonal ... no a hanja atenshon, ...mpel NEW WAVE ... PUNK, P-FUNK

... estilo Soul tabatin algun ... duda a sobresali riba ... y majoria di nan ta esnan ku tabata mas o menos den sombra di e grandinan, sinembargo nan a sa di bini bon y loke nan a trese a ser gusta.

KANTANTE MASKULINO:

1. Michael Jackson, 2. Stevie Wonder, 3. Lionel Richie jr.
GRUPO MAS POPULAR:
1. The gap band, 2. Kool & the Gang, 3. The Jacksons, 4. The commodores, 5. Earth Wind & Fire.

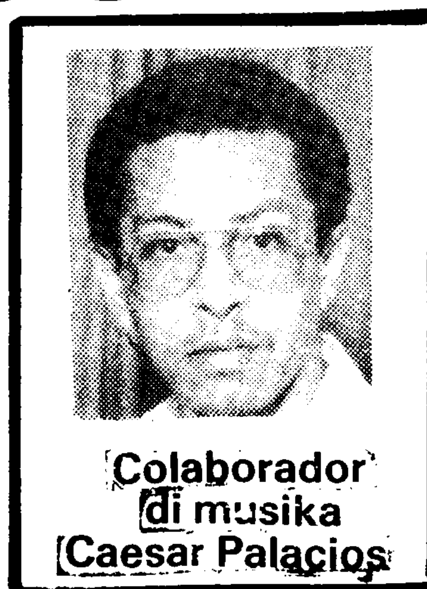
DUO POPULAR:
1. Roberta Flack & Peabo Bryson 2. Peachs & Herb. 3. Ashford & Simpson.
GRUPO VOKAL (TRIO/KUARTETO):
1. The Manhattans, 2. Ray Goodman & Brown, 3. The stylistics.
KANSION MAS POPULAR:
1. Burn Rubber (On me) – The Gap band, 2. Celebration – Kool & the Gang, 3. Only Heaven can wait – Roberta Flack & Peabo Bryson, 4. Master Blaster – Stevie wonder, 5. Let me be your angel – Stacy Lattisaw.
KANTANTE FEMENINO:
Stacy Lattisaw, 2. Diana Ross, 3. Roberta Flack.
LP MAS BENDI:
1. The Gap Band III, 2. Celebrate/Kool & the gang, 3. Live & More/Roberta Flack & Peabo Bryson, 4. Triumph/The Jacksons, 5. Let me be your angel/Stacy Lattisaw.

Den estilo REGGAE tambe tabatin hopi sobresaliente, e tipo di musika aki ta hopi popular aktualmente y e konsekuensia di esei ta ku e benta tambe a aumentá.

Esnan ku a sobresali ta:
1. Bob Marley & The Wailers, 2. Peter Tosh, 3. Dennis Brown, 4. Third World, 5. Inner Circle.

ROCK

Taremarkabel kon ultimo Rock a bira mas y mas popular, despwes ku den dekada '70 Disco a tuma e prome lugar e estilo di musika aki su popularidat a baha. Sinembargo awor na principio di un dekada nobo nos ta hanja hopi moveshon y hopi renovashon den e diferente tipo di musikanan. PUNK a purba pero no a yega lew, SKA nan a pruba ku ne pero no a hanja masha atenshon, NEW WAVE ROCK a mas o menos resona un tiki pero no ku ela dura hopi tampoko, alfin y al kabo ta e Rock original mester a keda y te birando poko poko popular atrobe.

Colaborador di musika Caesar Palacios

KANTANTE POPULAR:

1. Gordon Summer (The Police), 2. John Lennon, 3. Freddy Mercury (Queen)

KANTANTE FEMENINO:
1. Barbara Streisand, 2. Kim Carnes, 3. Deborah Harry
GRUPO MAS POPULAR:
1. The Police, 2. Queen, 3. Pink Floyd, 4 AC/DC, 5. Red-Speedwagon.
LP MAS BENDI:
1. Zenyatta Mondatta (Police), 2. Double Fantasy (John Lennon), 3. The Wall (Pink Floyd), 4. The Game (Queen), 5. Back in Black (AC/DC)
ESTILO POP:
1. Kenny Rogers, 2. Christopher Cross, 3. Neil Diamond.
GRUPO VOCAL:
1. The Beegees, 2. Abba, 3. Player.
GRUPO/ARTISTA NOBO SOBRESALIENTE:
1. Air Supply, 2. Christopher Cross, 3. The Police.

DISCO

E estilo aki ketu bai ta esun más preferi den nos hubentut, aunke Disco ultimamente a hanja un toke di Soul of Rock loke a poné den un posishon mas popular.

KANTANTE POPULAR: FEMENINO

1. Stacy Lattisaw, 2. Diana Ross, 3. Teena Marie, 4. Linda Clifford, 5. Donna Summer
GRUPO MAS POPULAR:

1. Sha La Mar, 2. Sister Sledge, 3. The Whispers, 4. Lipps Inc., 5. SOS Band.
MASKULINO:
1. Michael Jackson, 2. Charlie Wilson (Gap Band), 3. Ray Simpson (Village People).
LP MAS BENDI:
1. Stars on 45 (LP), 2. Three for love (Sha La Mar), 3. All American Girls (Sister Sledge), 4. Imagination (The Whispers), 5. Power Play.

JAZZ

Jazz ultimo tempu a bira mas popular, mas bien nos ta kere ku esaki ta debi ku varios musiko a bai over pa "CROSS-OVER" o sea kombinando Jazz ku differente otro estilo, saliendo for di e estilo ortodox y tresiendo mas variashon den e musika, tin biaha e ta parse hopi kommersial (esei nos ta admiti) sinembargo e kambio ku nan a trese a pone ku hopi hende ku no tabata amante di Jazz a kuminsa interesa mas den e musica aki.

INTERPRETE MAS POPULAR:
1. George Benson, 2. Al Jarreau, 3. Flora Purim, 4. Herbie Hancock, 5. Patti Austin.

MUSIKO POPULAR:
1. Chuck Mangione, 2. Narada Michael Walden, 3. Grover Washington jr., 4. Quincy Jones, 5. Miles Davis.

GRUPO POPULAR:
1. Spyro Gyra, 2. Seawind, 3. Weather Report, 4. The Heath Brothers, 5. Jeff Lorber Fusion.
LP MAS BENDI:
1. Winelight (Grover Washington jr.), 2. The Dude (Quincy Jones), 3. Give me the night (George Benson), 4. Catching the sun (Spyro Gyra), 5. Night Passage (Weather Report).

DAVID ARIZA DJ MAS POPULAR DEN VAKANSI!

Despwes ku nos a hanja hopi reakshon den e enkuesta di NAPA, a bin sali afo ku nos hubentut durante e periodo di vakansi a skohe komo nan DJ faborito DAVID ARIZA ku su popular programa DISCO-RADIO-ACTION na e emisora RADIO KORSOW FM. Relashona ku esaki nos a tene un entrevista kortiku ku e popular DJ aki y porsierto ela keda hopi impreshona... David, un hoben amabel y konsiente di su trabow, a konta nos ku realmente e no ta biba na Korsow y pesei e durashon di su programa ta pe solamente un paar di luna. David ta biba na BUSSUM, HILVERSUM (Hulanda) y ta bin pasa tur aña vakansi na su isla natal, den e temporada aki e sa presenta su programa na Radio, porsierto ku ya e ta bai hasi kasi sinku aña ta presenta su programa, ku ta ser transmiti tur dia di 2.00/pa 4.00 pm. David su hobby ta "entretenimentu ku musika" osea e trabow di disc jockey, mirando e hecho aki, nos por komprondé ku e dedikashon ku e ta pone tras di su programa ta un kos special.

David a sigi un estudio di "Geluid Techniek" na Hulanda y di kua ela hanja su diploma tambe, apesar di esei e hoben aki kier sigi bai mas dilanti y ta sigi studia. Ademas di e estudio aki David kier specialisa su mes tambe den "Kushinamentu", pues ademas di ta techniko y DJ pronto elo ta tambe un "kokki"....(nos ta spera di hanja un treat!) E hobby di David parse ku lo bai bira su profeshon tambe, segun e tin tur perspektiva su dilanti, ademas e eksperiencia ku e tin di pasado lo ta un gran ayudo den e direkshon ey. Por ehempel ela yega di produsi un programa pa Radio Nederland Wereld Omroep y tambe ela yega di traha den varios discoteque grandi na Hulanda, esun ultimo ku ela traha aden ta Discoteque THE BLUE na Hilversum, pues nos ta mira e tin tur e eksperiencia necesario pa kuminsa un karrera profeshonal y nos ta dese'e exito den esei tambe. Di e Programashon Radial na Korsow, David a deklara ku e ta goza kon pueblo di Korsow ta aksepta y apoya nan musika, loke no ta e kaso na otro paisnan. Tokante e musika ku ta ser toka na radio, ela admiti ku e por ta mihor, specialmente e sistema di promoshoná disko aki na nos isla ta laga hopi di desea., segun David mester por promoshona e hitnan di aktualidat y specialmente si bo ta koordina un hitparade e eksitonan nobo ta hunga un rol importante y esakinan mester ta diskonan 45rpm ya asinba e ta refleha e popularidat di e kansion mas tantu (y no henter e LP).

Tambe David a nota un sierto konkurencia negativo entre e emisoranan lokal y ta señala ku e ambiente aki no ta ideal pa koperashon. Pa un isla chiki manera Korsow ku sinku emisora komersial mester tin mas komprenshon pa ku otro. E la mustra tambe riba e hecho ku publiko ta reakshoná bon tambe y esei tambe ta su meta prinsipal den su programa, pa trese lo ultimo riba tereno musikal pa e publiko. Mientras tantu e siman y dianan venidero ta e delasternan ku nos por disfruta di David, pasobra pronto elo regresa Hulanda. Nos ta desea David tur kos bon y ta spera di mire y tendé pronto atrobe na radio....

LATINO

Den ambiente latino nos a konose hopi kambio e aña aki, Salsa a baha hopi na popularidat sinembargo e ta ketu bai gusta den e publiko. E parti romantiko di musika Latino a hanja hopi akogida te ainda e aña aki. Baladanan y temanan di telenovela a hasi furor na nos isla. Pero e loke a kausa mas sensashon e aña aki te ainda sin duda ta e aparishon riba escenario musikal di e grupo MENUDO.

E resultadonan tabata manera nan ta sigi:

KANTANTE FABORITO (MASKULINO):
1. Jose Luis Rodriguez, 2. Julio Iglesias, 3. Juan Gabriel, 4. Rudy Marquez, 5. Camilo Sesto.
CONJUNTO SALSA:
1. Cuco Valoy & Los virtuosos, 2. Roberto Torres & Sar All Stars, 3. Fania All Stars.

GRUPO VOCAL:
1. Menudo, 2. La pequeña compania, 3. Los Tigres.
FEMENINO:
1. Yuri, 2. Mari Trini, 3. Yolanda del Rio, 4. Angela Carrasco, 5. Nancy Ramos.
KANTANTE/MUSIKO SALSA:
1. Oscar de Leon, 2. Willie Cooon, 3. Papo Lucca.

LP MAS BENDI LATINO(POP):
1. Fuego/Menudo, 2. Atrevete/Jose Luis Rodriguez, 3. Mejores Exitos (Ayudala)/Mari Trini, 4. Yuri, 5. De niña a mujer/Julio Iglesias.

LP MAS BENDI SALSA:
1. 1. Al frente de todos - Oscar de Leon, 2. Los durisimos - Ricardo Ray & Bobby Cruz, 3. Tiza - Cuco Valoy & Los Virtuosos, 4. Maestra Vida I & II - Ruben Blades, 5. Sar All Stars en vivo I & II.

MENUDO

Eventonan importante

Eventonan ku a tuma lugar, tabata hopi, tantu lokal komo internashonal, notisianan y personanan ku tabata den publisidat nos a analisa segun e reakshon di e publiko y loke nos a saka afor ta lo siguiente.

JOHN LENNON Y BOB MARLEY

E dos grandinan aki den musika kontemporaneo a bai laga nos, e noticia di ambos su fayecimentu a shock mundu y e fanatikonan ront mundu a rindi homenaje na nan manera. E konsekuensia di esaki tabata ku nan popularidat a aumenta aun mas. Marley tabata den top di su karrera, hasta ela hanja e titulo di 'REY DI REGGEA' y rumornan tabata sirkula hopi prome ku su morto ku ya e lo no tabatin masha dia di bida mas. Marley su popularidat a aumenta konsiderablemente, su disko-nan ketu bai ta bendiendo y hendenan ku no tabata konose, awor a konose y hasta ta kumpra su diskonan.

JOHN LENNON a bai laga un historial grandi atras riba tereno musikal, prinsipiante di e gran grupo THE BEATLES y kabesante di moveshon 'hippie', luchador pa Paz y hopi otro kos stranjo mas. Lennon a ser asesina na New York na december '80 y e notisia a sagudi henter mundu, na tur parti di mundu nan tur radio tabatin programanan special dedika na e famoso kantante aki y e benta di su Lp DOUBLE FANTASY logikamente a bai barbaramente.

LOKAL

Den e eventonan lokal ku a tuma lugar tabatin hopi reakshon por ehempel di KARNAVAL '81 y tur loke a bai kompanja kune, otro tema ku e hubentut a gusta masha ta ROLLER BOOGIE FEVER y sin duda loke e rolschaatsnan aki a hasi na Korsow tabata un kos ineksplikabel, di tur skina, hende grandi y chiki tur tabata den e keintura di Rollerboogie.

E loke nos planta televisora a bin ta hasiendo ultimamente, transmitiendo diferente evento 'en vivo' tambe ta algu ku publiko a apresiá mashá. Den esaki nos no por keda sin menshona e labor grandi ku MAVIS ALBERTINA a bin ta hasiendo via kanal 8, sinseramente nos ta gosa loke e ta hasiendo ku su programa, tratando di trese semper un kos bon. Nos ta spera di mira mas programa bon di Mavis y tambe di TELECURACAO.

RADIO

E reakshonan di publiko pa loke ta trata radio na Korsow tabata nivelá, tin hende ta opina ku e loke nan ta hanja di tende na radio ta satisfaktorio na otro banda tin hende ta opina ku e programashon ta laga hopi di desea na kasi tur radio emisora. Un kos nos a analisa y saka konklushon afor ta, e posishon indiskutibel di CUROM Z 86. E loke e emisora aki ta hasi na Korsow y Antiyas ta algu ku nunka antes un emisora no a logra; esta transmiti nashonalmente, teniendo un publiko grandi ta skuchanan den tur skina y na kada momentu di dia.... Sin duda e popularidat di e emisora aki ta grandi, prueba di esei ta e diferente eventonan ku nan sa organisa na kua ta asisti bastante hende, por ehempel e vakansi di '81 den kua tabatin presentashonnan na differente sitio na e islanan abow di Antiyas di e TOP 40, presenta pa HERMANITO.

Hecho ta ku e kompetensia den e emisoranan kasi bo no por noté, pasobra mas bien tin hopi kopiamentu (esaki nos ta mire manera e ta; un realidat) djies nota e programanan deportivo, tambe nos por agrega por ehempel e hitnan ku ta nace na e emisora aki tambe ta algu masha stranjo, pero esaki ta sosode y e kansionnan ta bira popular tambe!!!

E parti noticiero, no ta kos di papia, nan ta uniko.

Otro emisora ku ketu bai ta aumentando na popularidat ta RADIO KORSOW FM, ku sin duda ta tresiendo un kambio den radio na Korsow, ku su programashon varia y su musika stereo ta dunando un toke distinto for di e otronan.

E promoshon di disko sinembargo na nos isla si ta un kos malu, nos ta kere ku por mihor pasobra nos tin hopi Disco-bar ku ta repleto di bon diskonan di momento, loke e publiko ta tende via radio so e konose, a deber, segun nos, di radio mester ta trese de lo mehor pa e publiko y si nan ta gaba ku nan ta moderno y ku tur eksito nobo, nan mester kuminsa hasi nan esfuerso mas aun, trese loke ta hit y no keda den ambiente 'eigenwijs'.

Un situashon asina ta manifestando su mes poko poko loke ta trese komo konsekuensia ku esnan ku kier sa mas, ku kier hanja tende tur loke ta nobo riba tereno musikal ta kuminsa buska otro alternativa y esei ta skucha radionan stranhero (p.e. Radio Caracas). Te na ora ku un emisora kier mantene su 'estilo uniko' e tin ku tene kuenta tambe ku e publiko su smaak, e no por sigi smaak di nan propio hendenan sino mas bien komplase e publiko. Awor nos ta respeta politika di kada emisora, esei ta keda na kada ken pa husga.

(Si tin mas reakshon tokante e tema aki, sigur nos lo dedika tempu na nan).

Ganadornan

Entre e hopi inskripshonan ku nos a hanja nos mester a skohe sinku ganador, esaki manera sa pasa ta algun so por hanja premio, maske kuantu partisipashon nos a hanja. Nos ta gradisi un biaha mas tur esnan ku a partisipa y ta spera di risibi mas reakshon di nan den futuro. Esnan ku a yega na remarke pa un premio ta:

..................RAVI DARYANANI PIMPIRIWEG 30
..................HERSKEL WOOTER KAYA PORON 21
..................JANINE DE PALM KAYA JANCHI BOSKALJON 51
..................EUGENE BAART WECOEWAWEG 33
..................BRENDA GOMEZ KAYA CUPIDO 12

Premionan ta bini obseká pa boekhandelnan Van Dorp/ Edinne, La Bonanza, TikTak, La Ganga, Boekhandel Salas. (E ganadornan por drenta den kontakto ku Amigoe pa nan premio).

KARD WILLEBRANDS: COMMUNIO ZOEK

Conflicten tussen bisschoppen ernstiger geworden

Katholiek Nederland geraakt onbestuurbaar

AMSTERDAM – Sinds de buitengewone synode van de Nederlandse bisschoppen in Rome (januari 1980) zijn de conflicten tussen de Nederlandse bisschoppen alleen maar talrijker en ernstiger geworden. Over de achtergrond van de verslechterende toestand in katholiek Nederland sprak Frits Groenenveld als redacteur Geestelijk leven van het Nederlands dagblad NRC/Handelsblad met een aantal kerkelijke functionarissen. Uit hun informatie blijkt dat er bij velen gevoelens van verbittering en van angst voor de lange arm van het Vaticaan bestaan. De leiders van de Nederlandse kerkprovincie zijn tot de conclusie gekomen dat katholiek Nederland onbestuurbaar aan het worden is. De beschouwing van Frits Groeneveld volgt hierbij nagenoeg in extenso.

Nadat Johannes kardinaal Willebrands eind april (ruimeen jaar na de bijzondere synode van de Nederlandse bisschoppen in Rome) al aan zijn Utrechtse gelovigen had geschreven hoe snel de toestand in katholiek Nederland de laatste maanden is verslechterd en hoe ernstig en gevaarlijk het er met de kerk voorstaat, is ook de secretaris-generaal van de kerkprovincie, dr. H.A. van Munster ofm., met een soortgelijke boodschap op pad gegaan.

KARDINAAL WILLEBRANDS
..... *onbestuurbaar* .....

Onmacht

In een ongepubliceerde nota aan de Nederlandse raad van kerken en vervolgens ook in een betoog op een besloten internationale bijeenkomst van katholieke radio- en televisie-directeuren liet de secretaris-generaal weten, dat katholiek Nederland in feite onbestuurbaar is geworden door de tegenstellingen onder de bisschoppen. Hun onmacht maakt het onmogelijk tot een synthese van bijzonder uiteenlopende visies te komen.

Van Munster legt er daarbij de nadruk op dat het niet om studeerkamervraagstukken gaat, maar om het probleem van totaal verschillende „kerkbeelden", dat doorwerkt in vrijwel alle terreinen van bisschoppelijk beleid.

„Omdat alles met alles samenhangt" meent Van Munster dat „de verleiding groot is om geen stap meer te durven zetten, zolang de discussie over deze fundamentele vraag niet ten einde toe is gevoerd".

Kerkbeeld

De discussie gaat al anderhalf decennium over het kerkbeeld (hiërarchisch, uniform, gesloten dan wel pluriform en open), zoals het in meer dan één gedaante is vastgelegd in o.a. de Dogmatische constitutie Lumen Gentium van het Tweede Vaticaans concillie (1962-1965).

Dat dit concilie, zowel wat betreft de beraadslagingen als wat de besluiten die er uit zijn voortgekomen, aangaat, nog steeds bijzonder omstreden is, blijkt o.m. uit een artikel in De Gids (1981, no. 4) van de hand van de (niet-katholieke) historicus L.C. Suttorp. Deze beschrijft daarin hoezeer paus Paulus VI de bewogen conciliediscussies over de kerkelijke hiërarchie onder druk heeft gezet, dat hij vastbesloten was dat aan het primaat van de paus niets mocht veranderen en hoe na afloop van het concilie hoge kerkelijke autoriteiten in Rome gingen uitmaken hoe de conciliebesluiten geïnterpreteerd moeten worden.

Ketters

Een Nederlands kerkjurist wijst er in dit verband op dat die hoge autoriteiten het Vaticaans concilie altijd als iets gevaarlijks, als iets ketters hebben beschouwd. Vorig jaar, tijdens de Nederlandse bisschoppensynode in Rome, zou dit nog eens overduidelijk zijn gebleken uit het optreden van vooral de reactionaire Italiaanse kardinaal Silvio Oddi, voorzitter van de Congregatie voor de clerus en voormalig pauselijk nuntius in Brussel.

Van bovenaf

Onder de Nederlandse bisschoppen is er sprake van twee dusdanig getekende kerkopvattingen, dat een samengaan daarvan op voorhand onmogelijk is, zegt Van Munster.

Enerzijds de (oude) opvatting van de van bovenaf aangevangen opbouw van de kerk, waarbinnen de bisschop gezag uitoefent. Dit is het kerkbeeld waarnaar heimwee bestaat, dat men terugvindt in de glorietijd van de Nederlandse katholieken, toen zij nog eensgezind, onder een duidelijke en door alleen aanvaarde leiding, vorm gaven aan het hen verkondigde geloof.

Plaatselijk

Anderzijds het beeld van een kerk die haar bron vindt in het gelovige bestaan van plaatselijke gemeenschappen, die zich dienaren kiezen en zich ordenen in grotere gehelen, waarvan een zelfgekozen priester de leider is. Samen met andere bisschoppen draagt deze bisschop verantwoordelijkheid voor de kerk over de gehele wereld, in eenheid, met de als eerste aanvaarde bisschop van Rome.

Dit nieuwe kerkbeeld, dat evenals het oude, hiërarchische gebaseerd is op het tweede Vaticaans concilie, is dat van geëmancipeerde christenen, die hun eigen weg zoeken, die van hoop op de toekomst vervuld zijn en dit kerkbeeld progressief achten.

Geen communio

Na de synode vorig jaar in Rome hadden de bisschoppen even het idee dat zij er wèrkelijk in waren geslaagd hun problemen bij te leggen. „Die verwachting is de bodem ingeslagen. Nergens bleek", zo schreef kardinaal Willebrands in april, „ware communio, echte gemeenschap. De bestaande conflicten kwamen opnieuw virulent naar boven. Door het ontbreken van communio is de toestand snel verslechterd. Teleurstelling, verbittering, openlijk verzet tegen de bisschoppen en, wat misschien het ergste is, groeiende onverschilligheid tegenover de kerk zijn de gevolgen".

Als reactie op Willebrands' brief, die door sommigen erg emotioneel en zelfs polariserend wordt genoemd, opperde de bisschop Simonis van Rotterdam het idee nog eens een synode te houden.

Ingepakt

Dat is wel het laatste wat de bisschoppen zouden willen, verzekert mij een van de leden van de Bisschoppelijke beheerscommissie (BBK) in Utrecht. Een ander wijst erop dat de synode in 1980 al rampzalig genoeg is geweest, „doordat onze bisscoppen zich er mentaal onvoldoende op hadden voorbereid. Te goedgelovig gingen ze naar Rome, waar ze zijn ingepakt en tegelijk volledig door de mangel zijn gehaald. Wat zich daar heeft voorgedaan had inderdaad veel weg van een 'sensitivity-training'. Ze hebben er heel openhartig gesproken, maar hadden niet het benul dat zij voor hun medewerking iets terug moesten vragen".

„Het vreemde was dat de bisschoppen – op Bluyssen na – allemaal nogal euforisch naar Nederland terugkwamen, alsof er heel wat was bereikt. Terwijl nota bene die synode helemaal in het teken stond van een sterk piramidale kerkopvatting".

Kernprobleem

Het ergste was, zo zeggen verschillende medewerkers uit kerkelijk topkader (dat door Gijsens geestverwant dr. J. Bots SJ als een „schaduw-episcopaat" wordt gezien), dat de verdeeldheid onder de bisschoppen is overgeslagen naar en zich heeft vastgezet in de bisschoppelijke beheerscommissie, die na de bisschoppenconferentie het hoogste beleidsorgaan is in de Nederlandse kerkprovincie.

„De BBK functioneert slecht", zegt een van haar leden. „Ze wordt in betekenis teruggedrukt door lieden als bisschop Gijsen, die over het algemeen grote angst voor delegatie van bisschoppelijke taken hebben en het liefst alles zelf zouden willen doen en controleren.

„Dat is zo ongeveer het kernprobleem in de huidige situatie. Voorzover er nog kracht in de BBK zit, komt die vooral van de kant van leken-leden. Van iemand als de sterk geëngageerde (oud-minister) Trip en ook, zij het in mindere mate dan vroeger, van mevrouw Klompé".

Herindeling

Onder de vele problemen waarover de bisschoppen door hun verdeeldheid momenteel moeilijk een uitspraak kunnen doen, is de kwestie van een mogelijke herindeling, c.q. opsplitsing van de zeven bisdommen in Nederland het meest actueel. Op de synode in Rome is daarover vorig jaar al uitvoerig gesproken, maar concrete afspraken zouden toen niet zijn gemaakt.

Een medewerker van een van de bisschoppen wijst in dit verband op een man als Klaas Beuker (conservatief politicus, red.) die een niet te onderschatten invloed in Rome zou hebben.

„Ons zijn meer bisdommen en meer bisschoppen beloofd", zei Beuker vorig jaar november op de jaarvergadering van zijn partij, de bij de laatste verkiezingen verdwenen RKPN. „Natuurlijk hebben tegenstanders er direct op gewezen dat er dan bisschoppen komen van de signatuur van Gijsen. Maar ik dacht dat wij die juist nodig hebben. En dan komen ze ook steeds met het smoesje: ons landje is daarvoor veel te klein. Dan heb ik altijd verwezen naar Engeland, waar men minder katholieken zo'n 27 bisdommen zijn".

Volgens Beuker hebben de bisschoppen in Rome moeten toegeven dat zij met handen en voeten gebonden zijn aan raden en commissies. „Dat komt, omdat die bisdommen veel te groot zijn. Ze moeten kleiner worden. Er moeten meer bisschoppen komen. Dat is in Rome heel goed duidelijk gemaakt en dat heeft men ook aanvaard. Maar waarom wordt dat dan niet uitgevoerd? Wie saboteert dat dan?".

Bluyssen tegen

Vast staat dat vooral bisschop Bluyssen en zijn medewerkers, die wat hun ambtsgebied de bui van opsplitsing al zien hangen, daar fel op tegen zijn. Volgens Bluyssen vormt zijn bisdom in sociaal- en religieus-cultureel opzicht een hechte eenheid, waar de bestuurlijke opzet goed voldoet. Splitsing van dit grootste bisdom (met 1,4 miljoen gelovigen, verdeeld over 400 parochies) zou een risico opleveren van nieuwe nadelige ontwikkelingen voor de Nederlandse kerkgemeenschap. Waarbij Bluyssen erop wijst dat er bij veel gelovigen al groot onbehagen en diep wantrouwen bestaat tegen het beleid van kerkelijke instanties.

Uitgewerkt plan

Wat de Bossche bisschop niet weet of niet wil weten, is dat er in Rome al meer dan een jaar uitgewerkte plannen klaarliggen hoe katholiek Nederland opnieuw moet worden georganiseerd. Naar Nederlandse jezuietenpater Peter Gumpel mij vorig jaar tijdens de synode toevertrouwde, is het plan daartoe – uitgewerkt tot in detail – in opdracht van de Vaticaanse staatssecretarie opgesteld door een commissie die voor een deel bestond uit medewerkers van het generalaat (hoofdkwartier) van de jezuietenorde in Rome.

Naar de overtuiging van velen is het hoogstwaarschijnlijk zo dat de onlangs ingestelde studiecommissie-Gijsen, die voorstellen moet formuleren voor de bisdommelijke herindeling, in feite niet veel meer hoeft te doen dan ervoor te zorgen dat haar reorganisatieplan niet te sterk afwijkt van dat wat al in Rome klaarligt.

Dat het bisdom 's Hertogenbosch wordt gesplitst, daar zijn Bluyssens medewerkers zeker van. Voor hen geldt alleen nog de vraag hoelang de bisschop zich zal durven blijven verzetten.

„Het is bekend", zo schrijft de bisschop van Den Bosch in de door hem opgestelde nota Het éne bisdom 's-Hertogenbosch, „dat krachtens kerkelijk recht aan de Paus in deze vragen de uiteindelijke bevoegdheid toekomt. Maar iedereen die de Kerk een goed hart toedraagt, zal ermeen instemmen, dat onze Paus geattendeerd wordt op de bijzondere omstandigheden die zo'n ingreep gecompliceerd maken."

Sinds paus Paulus VI het Vaticaan heeft laten doorlichten door het organisatie-adviesbureau McKinsey, is dit efficiënter en centralistischer georganiseerd dan ooit te voren, vertelt een van de medewerkers van Biscschop Bluyssen. Men weet daar precies wat er in Nederland aan de hand is, omdat de pauselijke nuntiatuur in Den Haag als een uitstekende centrale post van het netwerk van informanten overal in het land functioneert.

MGR BLUYSSEN
..... *kritisch* .....

Angst

Daardoor steken gevoelens van angst de kop op. Ze blijken o.m. te bestaan bij de informanten die niet genoemd willen worden.

Bovendien vrezen vele priesters dat er in te toekomst (na de pensionering van kardinaal Willebrands en de bisschoppen Ernst en Zwartkruis) nog slechts bisschoppen à la Gijsen en Simonis zullen zijn.

Als gevolg van die vrees verwijderen sommigen zich van de bisschoppen, meent kardinaal Willebrands. Contacten die huidige of toekomstige structuren betreffen, worden moeilijk. Priesters houden liever de handen vrij dan zich structureel aan de bisschop te binden.

Willebrands noemt dit „een zeer ernstige en voor de Kerk gevaarlijke zaak, omdat daardoor de plaats en de aanwezigheid van de bisschop wordt verminderd en er voor zijn leiding weinig ruimte blijft."

Gelijkzetten

Secretaris-generaal Van Munster blijkt de oorzaak van de problemen elders te zien liggen. Hij wijt de onbestuurbaarheid van katholiek Nederland primair aan de omstandigheid dat de bisschoppen er niet in slagen hun horloges gelijk te zetten. Ook als ze daarin wel slagen of zich ertoe dwingen of ertoe gedwongen worden, zitten we nog met het probleem dat ongelijktijdige processen niet gelijktijdig kunnen worden gemaakt.

MGR GIJSEN
..... *troetelkind van Rome* .....

Anglicaanse a… bisschop presid… Anti-Apartheid… beweging gewo…

LONDEN – De aartsbi… Trevor Huddleston van de … caanse kerk-provindie in … dische Oceaan is gekozen … nieuwe president van de … apartheidsbeweging. Dert… geleden is Huddleston wer… geweest in Zuid-Afrika en … de streek welke nu bekend … als Soweto. Hij was een … sproken en profetische … stander van de Apart… dachte. Sinds 1959 is hij … in de Anti-apartheidsbew… toen deze organisatie werd … gezet en hij samen met … dent Julius Nyerere de … eenkomst toespraken.

Mgr Ellis niet m… aan hoofd jeug… sectie van Cel…

MEDELLIN – De vi… termijn van mgr Wim E… schop van Willemstad, als … van de Celam-sectie voor … zaken is voorbij. Hij is op… door mr Oscar Rodrigue… bisschop van Tegu… Honduras. Celam is zoals … kend de Latijnsamerikaan… schoppenconferentie. Deze … taltijke afdelingen voor be… kwesties. De Jeugd-sectie … vier jaar onder mgr Ellis …

Aandacht va… Celam voor Rasta's

MEDELLIN – Aand… voor de aanwezigheid in … tijns-Amerika van groepe… lovigen, die niet tot … christelijke kerk behore… gevraagd door de Celam … wel door de sectie voor N… gelovigen. Tot deze groep … gelovigen die niet-chr… zijn, behoren de Hindoes, … Moslims, de aanhangers … de Voodoo en ook de Ra… farians.

Zij worden in de reso… waarin hun naam ter sp… komt, omschreven als … cultus welke oorspron… van Afrika vandaan kom… die op de Antillen … komt. Tijdens een e… ja… jaar gehouden bijeenko… van de Celam werden … schillende resoluties … nomen. Eén daarvan wa… ze oproep aan de betrok… Celam-sectie. In een … wordt er op gewezen, dat … Rasta-secte, in Jamaica … ontstaan jaren geleden, en … hij in de afgelopen tien … zich over de Antillen (C… sche gebied) heeft versp… Er behoren alleen me… toe van Afrikaanse oorspr… Niet iedereen echter die … lange Rasta-haardracht … ben, heeft ook de echte … ta-leer aanvaard en leeft … naar.

De Rasta-filosofie is … zaam, concentreert zich … de cultus voor Haile Sel… zonder dat men aanva… dat deze heerser over E… pië is overleden. Rasta's … tegenstander van de co… caties van de westerse be… ving, welke zij afdoen … babylonisch. Zij gebru… marihuana. Er wordt in de … solutie op gewezen dat … van degenen die de R… haardracht hebben, wel … geweld aanhangen. Het … waarschijnlijk voor het … dat in een officieel … neel kerkelijk stuk de R… zo uitvoerig aandacht … gen.

[Ran]der Garcia Meza steeds meer geisoleerd

Bolivia: leger steeds in verzet

LUIS GARCIA MEZA
..... te bont gemaakt.....

[BOLIV]IA IS WEER in het [nieuws]. Beter gezegd zijn leger [en in] het bijzonder de top [ervan], welke zich in de loop [der jaren] heeft gespecialiseerd [in het] onderdeel Staatsgrepen [en wat] dies meer zij. Men is [allang] de tel kwijt geraakt, [ook] door de talrijke po[gingen tot] een staatsgreep, wel[ke] niet meteen lukken, [maar] eindelijk toch tot een [militaire] ingreep leiden. Daar[om kan] het gebeuren dat me[n ziet dat] Garcia Meza bv van[daag] [...]eedt om bij het ver[schijnen] van de volgende editie [niet] weer op de presiden[tiële ze]tel te zitten. Deze be[schouwing] van Eric Vrijsen in [het Brab]ants Dagblad geeft meer [een algemeen] overzicht van [de] recente geschiedenis. [Ook] op deze pagina zijn [artikelen] aan de Haagsche Cou[rant, NR]C/Handelsblad en het [...] Dagblad.

[...] rebelleerden de militai[ren in Sa]nta Cruz, een strategi[sch bela]ngrijke stad in het oos[ten van] het land. Zij bezetten [de Ameri]kaanse olieraffinade[rij en ...] het vertrek van de [...]. De spoorlijn tussen [Santa] Cruz en de hoofdstad La [Paz we]rd gesaboteerd. Maar de [...] [...]kte. Regerings[troepen] maakten een einde aan [de opstand].

[...] beraamde de garni[zoenscomm]andant van de cen[traal gelege]n stad Cochabamba [een] coup. Zijn legeron[derdelen] zouden de president gevan[gen nemen] tijdens diens bezoek [aan de] stad. De opstand mis[lukte] eveneens en de leiders [werden] gearresteerd. De oud[-president] en generaal Hugo [Banzer] en generaal Alberto Na[tusch], die bij de opstand [betrokken] zouden zijn geweest, [zijn uit]gewezen.

[WASHI]NGTON

[Garcia Meza] kwam in juli vorig jaar aan de macht na een staatsgreep van het leger en paramilitaire groepen. Hij heeft nooit de steun van Washington gekregen. De toenmalige Amerikaanse president Carter schortte onmiddellijk na de coup alle hulp aan Bolivia op.

Een proteststaking van mijnwerkers tegen Garcia Meza werd bloedig onderdrukt door regeringstroepen. De represaille-acties troffen vooral de boerenbevolking: honderden doden. Een bergdorpje werd uitgemoord. Carter tilde zwaar aan deze schendingen van de mensenrechten. Maar hij had nog meer redenen de Boliviaanse junta niet te steunen. Garcia Meza en consorten hadden een einde gemaakt aan de geleidelijke democratisering van Bolivia. De nieuwe machthebbers waren overduidelijk betrokken bij de handel en smokkel van drugs. Heroine en cocaine werden vanuit Bolivia getransporteerd naar de Verenigde Staten. Garcia Meza benoemde drughandelaren tot douaneambtenaren.

PRESIDENT REAGAN

In zijn verkiezingscampagne had de nieuwe Amerikaanse president Reagan al te kennen gegeven conservatieve "anti-communistische" regeringen als bondgenoten te beschouwen. Handenwrijvend wachtte de Boliviaanse junta dan ook op de terugkeer van de Amerikaanse ambassadeur en op de dollars. De eerste doelstelling van het regime-Garcia Meza was immers steeds geweest "het marxistische kankergezwel wegsnijden" uit de Boliviaanse samenleving.

Reagan zou dat streven wel belonen, dacht de regering in La Paz.

Maar Reagan heeft de Boliviaanse regering niet officieel erkend. En wat belangrijker is: de junta heeft ook geen economische en militaire hulp gekregen. Toch heeft Garcia veel gedaan om de steun van Amerika te krijgen. Zijn beleid bleef in de eerste plaats gericht op de achtervolging van iedere heuse of vermeende communist.

De economische belangen van de Verenigde Staten in Bolivia zijn echter gering in verhouding tot die in andere Latijnsamerikaanse landen. Misschien vindt Reagan Bolivia niet eens belangrijk genoeg om er snel een ambassadeur naar toe te sturen.

DRUGS

Om de Verenigde Staten gunstig te stemmen, kondigde generaal Garcia Meza de justitiele vervolging van de handel in verdovende middelen aan. Hij ontsloeg kolonel Luis Arce Gomez, die zijn betrekking als minister van Binnenlandse Zaken combineerde met een sleutelfunctie in een drug-syndicaat.

Daarmee verzwakte de juntaleider zijn positie nog verder. De ontslagen minister van Binnenlandse Zaken had namelijk veel medestanders in de extreem-rechtse vleugel van het leger. Verder wordt hij gesteund door de gewapende ultra-rechtse groepen die 's nachts door de straten patrouilleren om "communisten" op te sporen en de "democratie te verdedigen".

GENERAAL BANZER

Onlangs stelde de regering voor, deze groepen een gevechtstraining te geven op de militaire academie in La Paz. Toen bleek dat er in het Boliviaanse leger ook voorstanders zijn van een minder harde lijn. Een groep officieren bezette uit protest de academie. Daarmee verhinderen zij de cursus Gewelddadigheid voor de ultra-rechtse milities. President Garcia Meza werd niet van zijn troon gestoten, maar zijn imago liep een gevoelige deuk op.

De uitwijzing van generaal Banzer eerder dit jaar is zeer waarschijnlijk tegen de zin van Washington. De Amerikaanse regering ziet hem het liefst als president. Hij had die functie al tussen 1971 en 1978, ongekend lang voor Boliviaanse begrippen. Washington stelt prijs op een dergelijke "stabiliteit". Bovendien is Banzer tegen de communisten en vóór de Amerikaanse investeringen. Het beleid van Banzer was ook minder bloeddorstig dan dat van Garcia Meza. Bovendien heeft Banzer zich nooit ingelaten met heroine- en cocainesmokkel.

Tot zover Eric Vrijsen in het Brabants Dagblad.

HUGO BANZER
... Amerikaanse voorkeur.....

Cocaine

DE DOOR DE Boliviaanse legerleiding gesanctioneerde handel in verdovende middelen vormt het allesoverheersende decor van de turbulente ontwikkelingen in Bolivia. De corrupte bovenlaag van de maatschappij verdient jaarlijks naar schatting 2 1/2 miljard gulden aan de export in cocaine, die de winsten van de traditionele tinuitvoer verre overtreft. De Verenigde Staten, Venezuela en Ecuador isoleren Bolivia wegens de handel in cocaine en de schending van de mensenrechten, zodat de uitgebeende bevolking nog armer is geworden.

De roep om politieke rust en economische vooruitgang in Bolivia wordt in gematigde kringen steeds groter. De invloedrijke cocainehandelaren verzetten zich echter krachtig tegen een aantasting van hun positie.

Edelstenen-corruptie

GARCIA MEZA BESCHIKT over geld uit twee illegale bronnen: de handel in cocaine en die in edelstenen. Over de betrekkingen tussen zijn bewind en de cocainemaffia is al veel geschreven. Het schandaal over de edelstenen kwam in april aan het licht. De militaire junta bestaande uit Garcia Meza, luchtmacht-generaal Waldo Bernal en vice-admiraal (Bolivia heeft een marine die bestaat uit een paar houten bootjes op het Titicacameer) Ramiro Terraza, bleek in oktober vorig jaar een contract te hebben gesloten met de firma Rumy. Deze firma kreeg het recht om de edelsteen-mijnen La Gaiba bij de Boliviaans-Braziliaanse grens te exploiteren. De onderneming werd contractueel verplicht om, in ruil voor bescherming, 50 procent van de verkoopopbrengst uit te betalen aan de drie leden van de junta persoonlijk. De edelstenen worden naar Brazilie gesmokkeld en daar verkocht. Deze schaamteloze corruptiepraktijken waren zelfs voor veel generaals van het Boliviaanse leger, die de laatste jaren wel aan het een en ander op dat gebied gewend zijn geraakt, teveel. Alle pogingen om Garcia Meza's regime omver te werpen, werden dan ook gerechtvaardigd met een verwijzing naar de noodzaak om de strijdkrachten te zuiveren van corruptie.

Generatie-conflict

ER SPEELT IN Bolivia ook een generatieconflict een rol:

Garcia Meza en zijn makkers behoren tot de laatste lichting van de oude garde van het Boliviaanse leger. Ze kwamen in 1951 van de militaire academie, een jaar voor de nationalistische revolutie van 1952. In dat jaar maakte de MNR, de Nationalistische Revolutionaire Beweging van Paz Estensoro en Siles Zuazo, een einde aan de macht van de tinbaronnen en aan het grootgrondbezit in het hoogland. De volgende lichtingen militairen waren doordrenkt van de filosofie van de MNR. Die generatie, waartoe onder anderen Cayoja en Annez behoren, is nu opgeklommen tot de rang van generaal en verdringt zich om de oude garde te vervangen. Ze worden de 'institutionalisten' of 'generationalisten' genoemd en zijn voorstanders van een akkoord met de politieke partijen om een oplossing voor het Boliviaanse drama te vinden.

[S]terke man van Panama

Instabiliteit dreigt na dood van Torrijos

[MEXI]CO-STAD — Met de [dood van] Panama's sterke man, [generaal O]mar Torrijos, die bij [een vliegtu]igongeluk om het leven [kwam], is het land zijn belangrijkste handhaver van de [politieke] stabiliteit kwijt. Zo [schrijft Mar]lise Simons een be[schouwing] voor NRC/Handels[blad].

[Zijn do]od zal waarschijnlijk [leiden tot een] machtstrijd binnen de Nationale Garde (Het Panamese [leger) ...]ketenen en een wed[ijver tussen] de burgerlijke politi[ci, die lan]ge tijd in de marge [hebben m]oeten opereren en nu [het machts]vacuum willen vul[len. Insta]biliteit in Panama, [zoals on]rust onder studenten [en arbeide]rs als gevolg van de [economis]che problemen toe[nemen, zou] ernstige consequen[ties kunne]n hebben, zowel voor [Panama] zelf als voor Was[hington]. Panama is de zuide[lijkste re]publiek van Centraal-[Amerika], een gebied dat zwaar [onder druk s]taat onder politieke [onrust]. De Verenigde Staten [die] in 1979 hun volledige [zeggenschap] over de Panama-kanaal [hebben] opgegeven, hebben hier [nog] zo'n 10.000 man gestationeerd om het [kanaal te] beschermen. In het [jaar 2000] krijgt Panama de soevereiniteit over het kanaal in [handen].

[Torrijos was] een goedaardige dic[tator en] een voorbeeld van de [nieuwe] Latijnsamerikaanse [leiders], een raadselachtige, [slecht ge]humeurige en onvoor[spelbare] man, die de afgelopen [jaren i]n Panama de politieke [rust wis]t te bewaren. Hij bestuurde het land door een combinatie van persoonlijk charisma en de macht die hij ontleende aan zijn positie als hoofd van de 10.000 man sterke Nationale Garde. Hij wist nationale eenheid op brede basis te bewaren, meer dankzij zijn politiek instinct dan door vast te houden aan politieke programma's of ideologie. Torrijos, zoon van een arme plattelandsonderwijzer, vergat nooit zijn nederige afkomst: in eigen land bracht hij slechts zeer geleidelijk sociale hervormingen tot stand. Maar hij fungeerde als vriend en adviseur voor revolutionairen in gebieden die, naar hij meende, in hun land meer konden bereiken dan hij in het zijne. Panama is in feite een economische kolonie van de Verenigde Staten.

Drie jaar geleden deed Torrijos officieel afstand van de macht die hij bij de militaire coup van 1968 had verworven, en benoemde hij Aristides Royo, een 39-jarige voormalige minister van Onderwijs, voor zes jaar tot president.

EL VIEJO

Het is Royo echter nooit gelukt uit de schaduw van Torrijos te komen. Iedereen, militairen evenals burgers, ging voor advies, nog steeds naar 'el viejo', de oude man, die zijn bezoekers vaak ontving in zijn huis aan de Stille Oceaan, waar hij dan op een sigaar kauwend in een hangmat lag. Royo kwam als president nooit helemaal tot zijn recht, en er deden in toenemende mate geruchten de ronde dat Torrijos weer de macht in handen zou nemen en in 1984 president zou worden. Nu Royo door Torijos' dood alleen is komen te staan vrezen Amerikaanse functioneren dat zijn politieke tegenstanders misschien zullen proberen macht en populariteit te verwerven door de kwestie van het Panama-kanaal opnieuw ter tafel te brengen.

Torrijos zelf was populair geworden doordat hij erin slaagde de Verenigde Staten na vele jaren onderhandelen in 1978 een nieuw Kanaalverdrag te laten tekenen. Op grond van dit nieuwe verdrag oefenen de Verenigde Staten en Panama gezamenlijk de controle uit over deze waterweg die de Stille Oceaan met de Atlantische Oceaan verbindt, en zal het Kanaal in het jaar 2000 volledig aan Panama worden overgedragen.

Torrijos' tegenstanders vonden echter dat hij teveel tegemoet was gekomen aan de Verenigde Staten door hun toe te staan hun militaire basis in Panama aan te houden en door hun het recht te geven tot militaire interventie ter verdediging van het Kanaal, ook na de volledige overdracht aan Panama.

Mocht de kwestie na Torrijos' dood opnieuw aan de orde worden gesteld, zo vrezen Amerikaanse diplomaten, dan zou dit de Panamese nationalistische gevoelens kunnen aanwakkeren en tot ernstige problemen met Washington leiden.

Tijdens de regering-Carter was de huidige Amerikaanse president Reagan een van de meest openlijke tegenstanders van het verdrag. Reagan betoogde dat het Kanaal Amerikaans moest blijven: "Wij hebben het aangelegd en betaald, het is van ons".

De krachtigste burgerpoliticus in Panama is momenteel de voormalige president Arnulfo Arias, de man die 13 jaar geleden bij de coup door Torrijos werd afgezet. Arias, een fel tegenstander van de Kanaalverdragen, is nu echter al 81.

Chef-staf kolonel Florencio Flores volgt Torrijos op als hoofd van de Nationale Garde.

De sterkste man in het leger is echter momenteel kolonel Manuel Noriega, sinds lange tijd hoofd van de militaire inlichtingendienst. De Garde fungeert niet alleen als leger, maar ook als politiemacht.

Tot zover Marlise Simons in het NCR/Handelsblad.

Amigoe kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. weergalm - weerklank; 7. bijval - goedkeuring; 14. vergissing; 16. slagader; 17. stand - stadium; 18. melkwol; 21. plaats in Noord-Brabant; 23. mager - teer; 25. navigatiemiddel; 26. lofdicht; 27. tocht; 30. lichaam; 32. register; 33. vlaktemaat; 34. gezamenlijke edelen; 36. begrip; 38. Afrikaanse rivier; 40. sterke drank; 41. strijdperk; 42. titel; 43. stevig; 45. werkzaam; 49. bergweide; 50. in het lopende jaar (Lat. afk.); 51. vaag - niet duidelijk; 53. afstraffen - terechtzetten; 54. kloostervoogd; 56. lusthof; 58. baardje; 59. stuk metaal dat de eigenschap heeft ander stukjes ijzer aan te trekken; 61. keukengerei; 62. dierentuin; 64. vochtig; 65. plaats in Gelderland; 67. leraar; 69. adm. troepen; 70. slot; 72. stijf; 73. bij tussentijd; 74. de onbekende; 75. windrichting; 77. uier; 78. kleine huidopening; 80. snel; 82. vordering; 83. plaats; 84. ontkenning; 86. ambtsgewaad; 88. papegaai; 89. boom; 90. familielid; 91. toevluchtsoord; 93. nakomeling; 95. vogel; 96. viskaar; 97. zangstem; 98. kippenloop; 100. vreemde munt; 102. kledingstuk; 103. streling; 104. deel van een vis; 105. balk; 107. plaats in Noord-Holland; 109. werkplaats; 111. snijwerktuig; 112. vrouw; 114. in orde; 116. uniek; 118. bosgod; 120. dameskleed; 121. dat is; 122. stoot; 124. jaartelling; 126. opstootje; 127. rivier in Rusland; 128. grondsoort; 129. buit (barg.); 131. spoorstaven; 133. eens; 135. rimpel; 136. oude lengtemaat; 137. en volgende; 139. luizeëi; 140. watervogel; 141. persoonlijk voornaamwoord; 142. achter; 143. vroeger; 144. Japanse parelduikster; 146. bevel; 147. vreemde munt; 149. advertentie-aankondiging; 151. deel van het lichaam; 153. briefomslag; 156. wedervergelding (Lat.); 157. binnenplaats - binnenhof; 159. zetel; 161. normaal profiel; 163. jongensnaam; 164. nijd - jalouzie; 166. vogeleigenschap; 167. internationale aanduiding van een windrichting; 168. kledingstuk; 170. naar aanleiding van; 171. kledingstuk; 173. vlaskam; 175. stuurinrichting; 176. lichte klap; 177. hert; 180. gevangenis; 182. kommer - narigheid; 183. soort brood; 184. bouwval; 186. beweging met de tong; 188. boom; 189. uitgestrekte vlakte - mossteppe; 191. drietal; 192. hoofddeksel; 194. toonladder; 196. verwezenlijking; 197. bloem, waarvan uit de pit olie wordt geperst.

VERTICAAL: 1. groente; 2. gekookte rijst; 3. boom; 4. heden; 5. duivenwoning; 6. rivier in Oostenrijk; 8. akelig; 9. muzieknoot; 10. telegraaf restant; 11. muziekoefening; 12. larve; 13. lachende trek van de mond; 15. eiland bij Venetië; 17. koel; 19. grappenmaker; 20. hoeveelheid; 22. ongaarne; 24. streep; 26. familielid; 28. water in Utrecht; 29. afzonderlijk - gescheiden; 31. heerlijk - prettig; 33. deel van het lichaam; 34. schamel; 35. vroegere Spaanse koningin; 37. vogel; 39. kleefstof; 40. reeks - rij; 41. deel van een paragraaf; 44. deel van een vinger; 46. roofdier; 47. Ierland; 48. veerkracht; 49. boos - kwaad; 51. gat in het ijs; 52. iemand als onderpand gevangen houden, als objekt tot chantage; 54. iemand die zijn vaderland bemint; 55. herkauwer; 57. peilstift; 59. deel van het jaar; 60. opnieuw - nog eens; 63. loflied; 64. zuiver gewicht; 66. niet juist; 68. tocht; 71. gemoedsstemming; 72. steekwapen; 74. knorrig persoon; 76. vaartuig; 77. plaats in Engeland; 79. insecteneter; 81. water in Noord-Brabant; 83. lang, zwart gewaad van priesters; 85. vogelprodukt; 87. sprookjesfiguur; 90. rangtelwoord; 91. anders genaamd; 92. inwendig orgaan; 94. beschildering van het gelaat; 96. smekend verzoek; 97. vis; 99. muurholte; 101. een zekere; 106. span; 108. insect; 110. scheur; 111. strijdgewoel; 112. zachte veren; 113. verward geheel - dooreenwarreling; 115. groente; 117. eenhoevig, lamaachtig zoogdier in Zuid-Amerika; 119. voorzetsel; 120. koordans - rondedans; 121. wijs - lied; 123. muzieknoot; 125. rookplaats in een schoorsteen; 127. jaargetijde; 128. militaire rang; 130. tiener; 132. bijbels figuur; 134. zaak; 135. timide; 138. blij - jolig - opgewekt; 141. familielid; 143. takje - stek; 145. gazen balletrokje; 148. godin van de dageraad; 150. muurholte; 151. spinneweb; 152. sterke drank; 154. huid; 155. iemand, die zich met braak toegang verschaft; 157. afkorting op visitekaartjes; 158. plaats in Noord-Brabant; 160. schaars - sporadisch; 162. voorkeur; 164. vaartuig; 165. vat. 167. nieuw (in samenstelling); 169. mallejan; 170. groet; 172. toverheks; 174. balspel; 176. sleepnet; 177. straat (Fr.); 178. slot; 179. overgebleven, afgesneden stuk; 181. cadans; 183. soort halfaap; 184. eiland bij Indonesië; 185. derhalve; 187. schaaldier; 189. voorzetsel; 190. voorzetsel; 193. muzieknoot; 195. met name.

Oplossing kruiswoordpuzzel

WINNAAR van de Amigoe Kruiswoordpuzzel dd. 7 augustus 1981:

**Zuster Ma Crhistine
P.O.B. 134,
St. Eustatius**

Haar prijs (fl. 25,–) zal haar opgestuurd worden.

Oplossingen van deze week dienen vóór **20 augustus 1981** in het bezit te zijn van de Redaktie Amigoe, Scherpenheuvel z/n, of P.O.B. 577.

Deelnemers aan de Kruiswoordpuzzel op Aruba en Bonaire dienen hun oplossing vóór **19 augustus 1981** in te dienen: Aruba - Nassaustraat 110; Bonaire - bij de heer Linkels, J. A. Abrahamboulevard, of P.O.B. 122 en op St. Maarten: Vance James.

Op de enveloppe duidelijk vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL.

SYSTEEM LARGELY BEYOND REACH OF MONEY ECONOMY

Important factor in arrears Latin America

Hacienda isolating and conservative influence

THE HACIENDA for a long time played a special role in Latin America. It had an considerable influence on Latin American culture during the nineteenth century and until the First World War. In some instances - in Ecuador, Chile, Peru, in Argentine, and other areas as well - its influence has continued up to the present. This article goes into the different aspects of the hacienda, or the fazenda as it is known in Brazil.

In Latin America, at least in the Andean countries, Central America and Mexico, there were two distinctive agricultural systems - the hacienda and the villages, on the other hand, were limited to the steep mountains, the inaccessible areas, and the poor soil. This was also true in Mexico and Bolivia, it is true today in Ecuador and to a lesser extent in Peru. The hacienda has the best agricultural lands, and the Indian or mestizo villages the poorest.

THE VILLAGE

The village may be communal, following an older Indian tradition, or it may have adopted every possible variation that lies between collective and individual ownership. But whatever way of ownership, the village is a community with its own local traditional government where the entire male population participates in the governmental process. It looks after its own public works, its policing, and its roads; it builds a common school if there is to be one and cares for the church....... All to the extent of course to which the village succeeded in supporting itself. Most of those villages were (are) very very poor!

FRICTION

The village may be next to a hacienda - and there are cases where a village has somehow survived, although surrounded by an hacienda - but generally speaking, the rural world divides sharply between the hacienda in the valley and the villages on the steep mountainsides.

Between these two friction, the hacienda encroaching, the hacienda and the village, there has always been friction, the hacienda encroaching upon the village, absorbing its woods, pastures, and water supply, and the village every now and then rising in rebellion, protesting, or going to court.

The story is an old one and goes back to the early days after the conquest when the Indians crowded the offices of the Spanish officials, asking for protection against the 'hacendado' who was encroaching upon their lands................

LANDS STOLEN

After independence, the Indians were even less able to find support against the neighboring hacienda. The history of rural land holdings after independence is one in which - in the name of liberalism, equality, and individual rights - the Indian was increasingly dispossessed of his lands in favor of the hacienda. Property taken from the Church by the new national governments tended to swell the size of the haciendas and the power and prestige of the 'hacendado'. The little villages during the same period decreased in number, size and significance. The private hacienda carried everthing before it.

ENTIRE SYSTEM

The hacienda is not just an agricultural property owned by an individual. The hacienda is a society, under private auspices. It is an entire social system and governs the life of those attached to it from the craddle to the grave. It encompasses economics, politics, education, social activities, and industrial development. A curious phenomenon in Latin American intellectual life is that the hacienda, which is so all-embracing in its influence, is - except in an occasional novel - never written about or seriously studied. It is, or was, so much part of the environment that the intellectuals, who were mostly children of the hacienda, were no more conscious of its existence than they were of the air they breathe........

SELF-SUFFICIENCY

The hacienda as a society may

The hacienda occupies the valley, the slopes and the rolling hills - the best agricultural lands.

THIS ARTICLE is specifically about the hacienda system in Latin America. Issues raised by the large commercial plantations in sugar, bananas and other crops, often foreign-owned, have been left out of consideration. The problems caused by the latter are even more complex than those around the hacienda. They demand at the least a discussion apart.

be described by saying that it was - and is - an economic and social system that seeks to achieve self-sufficiency and autarchy on a local scale. It seeks this not as a matter of malice, but as a matter of logic. Each unit expands until it has within its own borders all that it needs: salt from the sea, 'panels' (black unrefined sugar) from its own cane fields, corn, barley, wheat, coconuts, bananas, apples and pears. All of this depends upon, where the hacienda is located. If it can run, from the seacoast to the mountain top, from the river bottom where sugar cane will grow to the snow line, it can raise all of the crops that will grow in all the climates. Not all haciendas - not any perhaps - satisfy this ideal completely, but that is the aim of the hacienda organization: to buy nothing; to raise and make everything within the limits of its own boundaries.

THE PEOPLE

The people on the plantation are born there. They cannot leave because they may be in debt, or because there is no place to go. If the place change hands, they change with it. In 1948 the leading newspaper in La Paz, Bolivia, carried an advertisement offering for sale on the main highway a half hour from the capital of the country a hacienda with 500 acres of land, 50 sheep, much water and 20 peons. Similar advertisements have appeared in Ecuador and Chile even more recently. The point is that what we are dealing with is a closed system - economically, socially, politically and culturally.

WAY OF LIFE

The hacienda is a way of life rather than a business. It is not an investment. It was inherited. It is operated with the exenditure of as little cash as possible.

If the hacienda is large, there may be a couple of hundred or more families residing within its borders. These are scattered in groups of five or ten families in different parts of the hacienda, depending on the kind of crops grown and the terrain. The laborer on the hacienda usually has a hut, which he has built, and a given amount of land, which he works himself or shares.

LABOR SUPPLY

The hacienda provides the land, the work animals, and the seed, and the peon carries the hacendado's share of the crop to the granary near the big house. The hacienda will also receive annually one out of the ten or twelve sheep grazed on hacienda lands by Indians who do not live there. The size of the share is determined by the crop and the tradition of the hacienda. In addition, the Indian also owes the landlord a given number of days of work each week throughout the year. This practice varies. It might be one day's work a week for each hectare of land or so many days a week for living on the land. The families might also owe a certain amount of service in the big house. Thus the hacienda has its labor supplied to it without the use of money.

The neighboring villages provide another source of labor. These workers are also not paid in wages. Instead, the Indians are charged so much for the grazing of each animal and are required to pay the debt in labor.

TIENDA DE RAYA

In a curious way, the hacienda is largely beyond the reach of the money economy. Internally it provides, so far as it can, for almost all of its needs. All of the buildings, the draft animals, the tools, the labor supply are derived from internal operations. The seed the hacienda supplies to the sharecroppers comes out of the storehouses in which it was deposited in the fall. If the laborers run short of food or other supplies, these can be purchesed in the hacienda store - 'tienda de Raya' in Mexican parlance, 'company store' in English.

The peon will pay no cash for his purchases for he has none. His account will be kept in a little book by a storekeeper, usually some distant relative or 'compadre' of the hacendado. The debt can be liquidated by labor, but it rarely is, and serves totie the laboring population to the hacienda, since they cannot leave without first paying off their debt. This has long been so. The system began in the colonial era, persisted all through the 19th century, and is still found wherever the hacienda survives.

TOKEN COINS

For the payment of wages for any extra labor which may be needed beyond that owed by the peons, or for tasks which for some reason lie outside the peon's traditional duties, token coins are used. These token coins, a piece of metal sometimes bearing the name of the hacienda, stamped with 'vale un día de trabajo', can only be exchanged in the hacienda store. As the hacienda satisfies its own and its community's needs with as little recourse to the market as possible, it buys little and sells little as well. The distances, the poor roads, the primitive means of communication, make the transport of goods from one part of the country to another difficult and expensive. The hacienda's relatively small income is, so to speak, net profit. Taxes on land have always been low and production costs are minimal in monetary terms.

ISOLATION

The hacienda is, however, not merely an economic enterprise. It is also e social, political and cultural institution.

Socially it is a closed community living within its borders. The larger part of the hacienda population is located near the big house, where the store, the church, the school (if there is one), the repair shops, the granaries, the blacksmith, carpenter and harness shop are also found. The rest are scattered in small groups in different parts of the domain, tending to different functions and raising crops appropriate to the altitude and climate. Each little ranch hamlet is isolated and far away. It may be anywhere from one to ten miles from the next hamlet. Contacts with the outside world are few indeed, and paths on the hacienda lead mainly to the center where the big house is located. Only one rarely used path leads to another hacienda, and to still another, until the neighboring town is reached, which may be 10, 20, 30 or more miles away.

CACIQUISMO

There may be, and often is, a bond between the peons on the place and the need for mutual protection have tended to bring the haciendas within the same region close to each other. By intermarriage the owner of the hacienda is likely to be related to most of the proprietors of the neighboring properties, so that the hacendados of a particular region comprise a large family extended over a vast area where everyone knows and is related to everyone else.

In time, one or another of family members to each other and the godfather relation that always exists, you have the basis for political power and regional 'caciquismo'. Because of the turbulence and instability that followed independence, caciquismo served the important end of protecting its own. The interdependence of the regional hacienda owners became a pattern for self-protection and defense - either military or political. Each region followed its own leader - if necessary against the national one. The local leaders each had a following which belonged only to them, and the national leader depended upon their support. In that situation the power of the national leader tended to be unstable, temporary, and subject to many hazards. The hacienda thus supported a system of local caciquismo, which became a major cause of political instability.

DOMINATION

The hacienda also dominated the small neighboring city and prevented it from developing economically or politically. The haciendas which surrround the town buy little. Their peons have no money and the hacienda grows and manufactures very nearly all it requires. The town has no important distributing function. The hacienda sells relatively little. What it does sell is marketed, usually, on a wholesale basis by some agent employed by the hacienda, or by a member of the family, and is sent on, if possible to a larger city at a distance, with the result that the smaller neighboring city is bypassed.

The town is kept comercially inactive. If the hacienda dominates the town economically, it does so politically as well. The great family will control every local office, from the colonel of the local militia to the rural police. And unless the president of the country feels strong enough to be indifferent to the interest and pride of the local leadership, he will not impose 'foreigners' on the locality.

CONSERVATIVE

Summarizing the role of the hacienda in the development of Latin America it is clear that it has been - and continues to be, where haciendas still exist - an isolating and conservative influence. Its traditional sharecropping system prevented the use of improved machinery, methods or seeds. It tied its labor force to the property and kept mobility to a minimum. It was a damping influence on commercial development because it bought and sold relatively little in the open market. Its huge expanse, linked only by paths leading to the big house, discouraged road building. It established and maintained a system of independence between the hacendado and his peon which perpetuated an authoritarian tradition

The hacienda prevents t[he] neighboring city from [develo]ping economically and p[olitical]ly. The town is kept co[mercial]ly inactive.

of master and very hum[ble ser]vant. It neglected educ[ation,] prevented the accumul[ation of] capital, required no inv[estment,] called for no change, did [nothing] to prevent soil erosion [or to] improve agricultural tec[hniques.] The hacienda family co[ntrolled] the local political scene [and set] the tone socially. It p[aid few] taxes and neglected, or [was un]able, to put all of its r[esources] to good use.

If Latin America has a[...] in industrial expansion, [in the] development of political [stability] and democratic gov[ernment,] and in the growth of an [educa]tional system adequate [for mo]dern needs, much of [...] lies with the hacienda sy[stem.]

IMPASSE

The hacienda has in [...]ched in impasse from w[hich it] cannot escape. The pre[ssure for] economic, political and [social] change is so heavy that [the ha]cienda system cannot es[cape the] challenge - And it canno[t meet] it! The hacienda has no [...] device that will allow fo[r re]form of the system.

In the two countries w[here the] hacienda has been rep[laced,] Mexico and Bolivia, it w[as done] by revolution (Though [later re]volution developments ha[ve wea]ken these agrarian reform[s] in favor of the former h[acenda]do's). Revolution, too, [trans]formed the traditional [...]tion system in Cuba. Th[e ques]tion of whether there is [a] way of dealing with the p[roblem] remains to be seen.

What in the first half of [the se]venties was started in P[eru by] the junta of Juan Velasco [Alva]rado and in Chile by the [govern]ment of Allende, perha[ps sug]gests that governments c[an - if] they have the energy, vis[ion and] political courage - attempt [a pro]gram of a agrarian refor[m that] meets the modern ch[allenge] without requiring a soci[al con]vulsion. However, the co[up in] Chile (1973) and the w[inding] down of the Peruvian re[volution] make it impossible to dete[rmine] whether the attempts [would] have been succesful or [not.]

But it is unquestionable t[hat in] Latin America for meet[ing the] demands for a higher st[andard] of living and a more d[emocra]tic society with a fair[er divi]sion of riches, a wide agra[rian re]form is needed which [is in]compatible with the surv[ival of] the hacienda system. T[here is] no reason to assume that [Mexi]co, Bolivia and Cuba w[ill] ever remain isolated ex[amples] of agrarian change.....

(This article for the big[...] was based on 'The Haci[enda' in] 'Ten Keys to Latin Amer[ica' by] Frank Tannenbaum).

An Indian village in Peru. There are cases where a village has somehow survived, although surrounded by an hacienda. But generally the hacienda 'strangles' the neighboring village. It encroaches upon its lands, absorbs its woods, pastures and water supply.........